

Van: " " Document 84
Verzonden: dinsdag 28 januari 2025 10:06
Aan: " " <@zuidplas.nl>
Onderwerp: opzet mail aan Wybe mbt waterzijdig inregelen
Bijlage(n): Voordelen van Waterzijdig inregelen - Gemeente Zuidplas.pdf, 20230117_Rapport Radiator WaterBalans.pdf

Hoi ,

Op advies van stuur ik Wybe gewoon een mailtje met daarin ons besluit om door te gaan met waterzijdig inregelen.
Hij heeft daar geen bevoegdheid in volgens Onderstaand de mail die ik naar Wybe wil sturen, zie jij nog slimme aanpassingen?

Beste Wybe,

Naar aanleiding van ons gesprek tijdens het PFO over waterzijdig inregelen samen met de woningcorporaties heb ik eea nog een keer onder de loep genomen. Het aanbieden van elektrisch koken in blokverwarming brengt weer allerlei andere moeilijkheden met zich mee (denk aan moeten verleggen van elektra, een woningcorporatie die al elektrisch verwarmt in blokverwarming etc).

We hebben dus besloten door te gaan met de uitvoering van het waterzijdig inregelen, wat gelukkig ook aanzienlijke besparing met zich mee kan brengen, zie bijlage.

Ik hoop je hiermee voldoende te hebben geïnformeerd

Met vriendelijke groet,

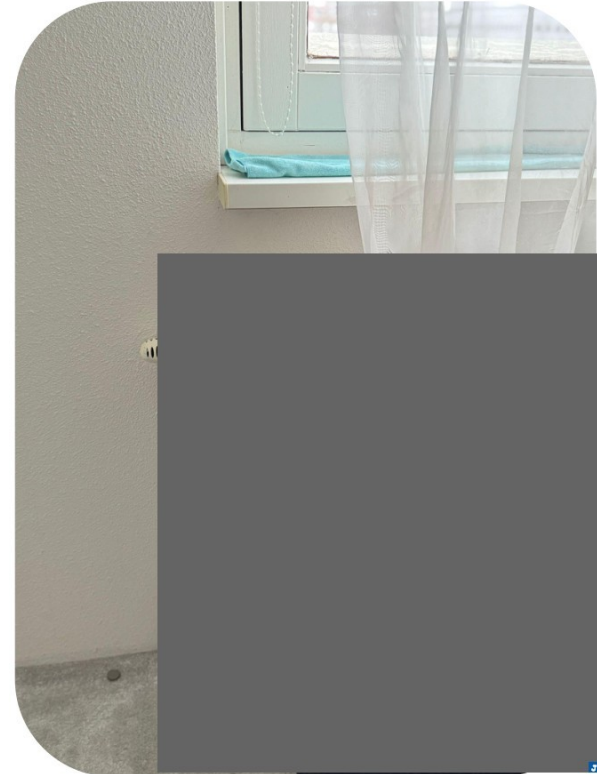
M 06-
E @zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Waterzijdig inregelen

Kleine investering, grote impact

Waterzijdig inregelen levert gemiddeld **10-15%** jaarlijkse besparing op de stookkosten.

Dat is een gemiddelde jaarlijkse besparing van **€ 120 - € 150** per huishouden.

6 miljoen woningen
zijn niet goed ingeregeld

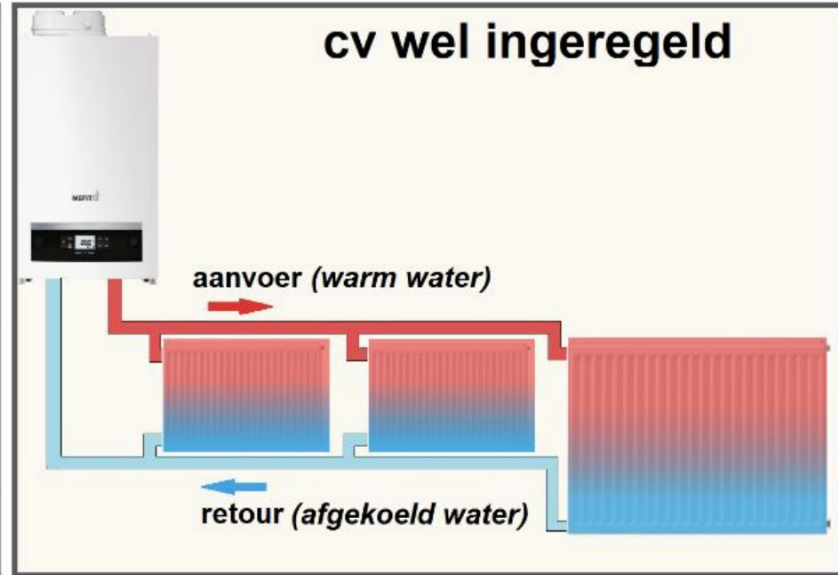
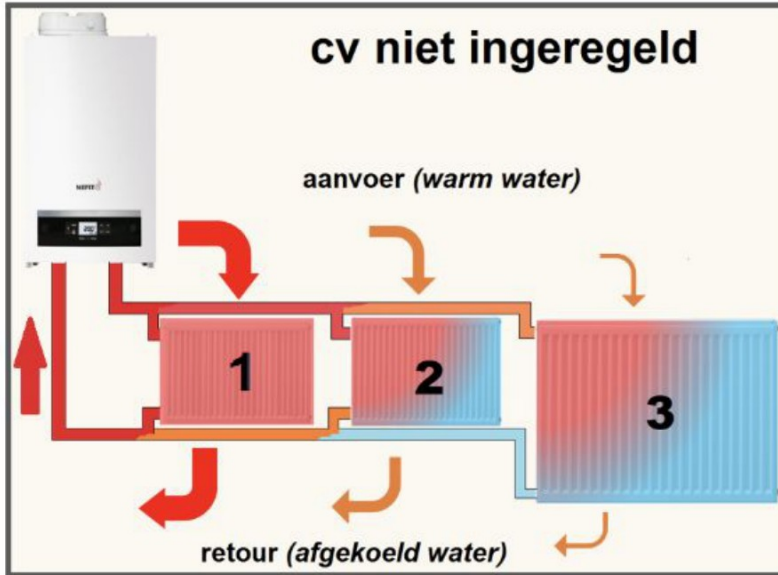

Uit onderzoek (ISSO) blijkt dat **75%** van de verwarmingsinstallaties in Nederland niet goed zijn ingeregeld.

Bron: ISSO

Wat is waterzijdig inregelen?

Waarom waterzijdig inregelen?

10-15% besparing
op de gasrekening

Investering te hoog
voor bewoner, levert
pas op over tijd

Uitvoering valt
tussen wal en
schip

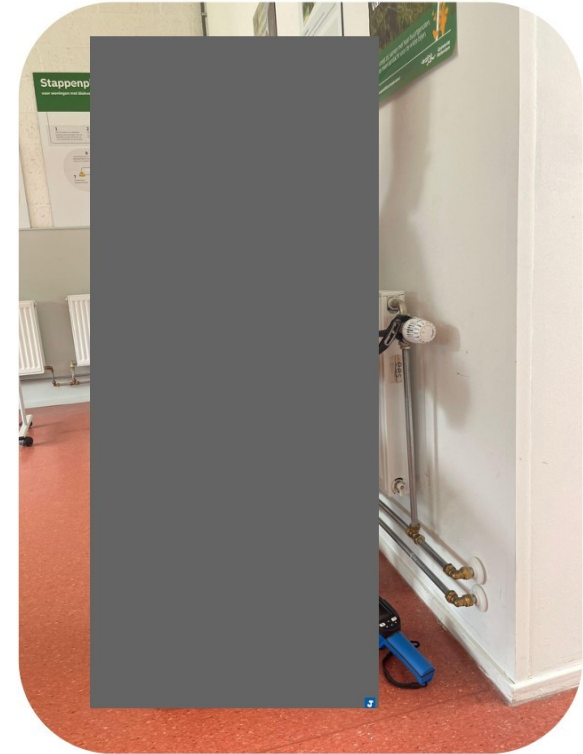
Comfort in de
woning neemt toe

Langere
levensduur
radiatorsysteem

Zuiniger in
gebruik

Dynamisch
systeem i.p.v.
statisch

Bewoner bewust
maken van
stookgedrag

Voordelen van waterzijdig inregelen

- ✓ Verbeterd comfort: alle radiatoren worden goed warm
- ✓ 10-15% jaarlijkse besparing
- ✓ Druk van radiator blijft altijd gelijk
- ✓ Efficiëntere warmteverdeling
- ✓ Goed ingeregeld voor komende jaren
- ✓ Voorgesorteerd op warmtepomp
- ✓ Geen risico op suizend geluid

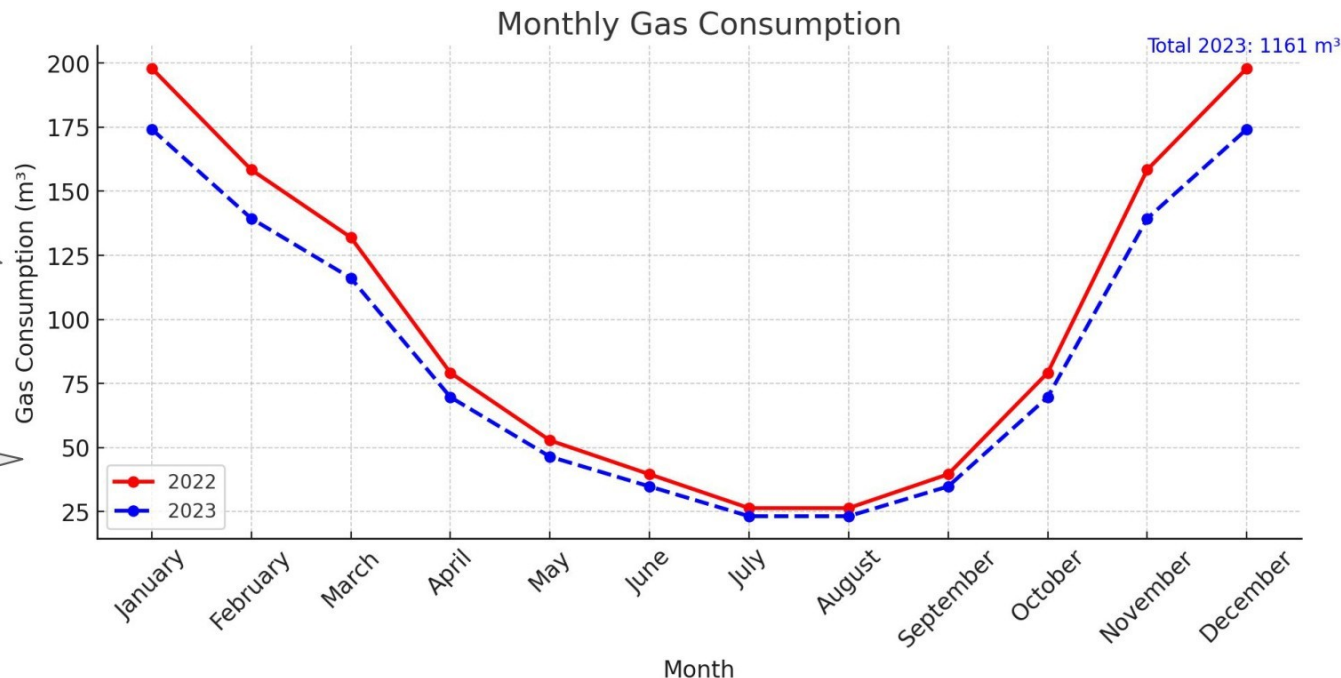
Vergelijking waterzijdig inregelen

(in 2023 is het systeem waterzijdig ingeregeld)

Total 2022: 1320 m³

Jaarlijkse besparing

159 m³ gas

Bronnen

NPLW

HIER

REL

Consumentenbond

Vereniging Eigen Huis

Radiator WaterBalans

Kwantificeren van het energiebesparingspotentieel als gevolg van waterzijdig inregelen

Lectoraat Sustainable Building Technology

Saxion Hogeschool

Datum: 17-1-2023

Status: Definitief

Opdrachtgever: Stichting Pioneering

Voorwoord

Deze rapportage is geschreven in het kader van het project Radiator WaterBalans. Het doel van dit project was om het effect van waterzijdig inregelen van de centrale verwarmingsinstallatie in woningen op het aardgasverbruik vast te stellen.

De volgende organisaties hebben bijdragen geleverd aan het project en de resulterende rapportage:

Organisatie	Verantwoordelijkheden
Stichting Pioneering	- Coördinatie van het project, inclusief het stellen van randvoorwaarden voor de onderzoeksmethodiek - Verspreiden van enquêtes
Lectoraat SBT (Saxion)	- Opzet van onderzoeksmethodiek - Opzet van enquêtes - Analyse en rapportage van verkregen data
Aurum	- Verzamelen van energiegebruiksdata met de EnergyFlip (voorheen Huisbaasje)
Wassink	- Dynamisch inregelen van radiatoren in 46 woningen - Statisch inregelen van radiatoren - Inregelen van cv-ketels
Geas Energiewacht	- Dynamisch inregelen van radiatoren in 30 woningen - Statisch inregelen van radiatoren - Inregelen van cv-ketels
Alifa	- Afnemen van enquêtes

Voorts zijn de projectpartners de eigenaar-bewoners, alsmede woningcorporaties Ons Huis, De Woonplaats, Domijn, SJHT en Vechtdal Wonen en hun huurders erkentelijk voor hun bijdragen aan het project.

Enschede, 17 januari 2023

Inhoud

Voorwoord	1
Nomenclatuur	3
1 Inleiding	4
1.1 Achtergrond	4
1.2 Resultaten van voorgaande studies	4
1.3 Leeswijzer	5
2 Methode	6
2.1 Metingen van het energiegebruik	6
2.2 Inventariseren van andere interventies	6
2.3 Correctie voor verschillen in weer	7
3 Analyse van weergegevens	8
4 Gasverbruikreductie van alle deelnemende huishoudens	10
4.1 Respons op de enquête	10
4.2 Verbruiksdata van Aurum	10
4.3 Gasverbruik voor ruimteverwarming (slimme meter)	11
4.4 Gasverbruik voor ruimteverwarming (analoge meter)	15
4.5 Jaarlijkse aardgasbesparing als gevolg van waterzijdig inregelen	16
4.6 Discussie, conclusies en vervolgonderzoek	18
5 Ontwikkeling van gasverbruik binnen de controlegroep	19
5.1 Respons op de enquête	19
5.2 Resultaten en analyse	19
6 Gasverbruikreductie bij ingeregelde cv-ketels	22
6.1 Respons op de enquête	22
6.2 Resultaten en analyse	22
7 Gasverbruikreductie bij dynamisch ingeregelde radiatoren	27
7.1 Respons op de enquête	27
8 Discussie en conclusies	31
Bronnen	33
Bijlage A: Enquête - alle deelnemers	34
Bijlage B: Enquête - controlegroep	43
Bijlage C: Enquête - ingeregelde cv-ketels	47
Bijlage D: Enquête - dynamisch ingeregelde radiatoren	55

Nomenclatuur

T	Temperatuur	°C
μ	gemiddelde	-
σ	standaarddeviatie	-

Subscripts

e	extern (buiten)
d	dagen
setpoint	setpoint

1 Inleiding

Binnen het Pioneering Project *Radiator WaterBalans* is het doel het energiebesparingspotentieel door het waterzijdig inregelen van cv-ketels en het warmteafgifte systeem, met name radiatoren in woningen, te kwantificeren. Daartoe zijn in de periode maart 2020 – maart 2022 700 woningen in de gemeente Enschede waterzijdig ingeregeld. In deze sectie wordt allereerst de achtergrond van het project geschetst (Sectie 1.1). Vervolgens wordt aandacht besteed aan de resultaten van eerdere studies waarin het energiebesparingspotentieel door waterzijdig inregelen is onderzocht (Sectie 1.2). Sectie 1.3 omvat de leeswijzer.

1.1 Achtergrond

In internationaal (*Paris Agreement*, 2015) en nationaal (*Klimaatakkoord*, 2019) verband is afgesproken dat de uitstoot van broeikasgassen, waaronder CO₂, sterk moet worden gereduceerd om de verdere opwarming van de aarde te beperken. In Europa zijn gebouwen verantwoordelijk voor circa 36% van de CO₂ uitstoot (European Commission, 2019), hetgeen samenhangt met de (fossiele) energie die wordt gebruikt om gebouwen te verwarmen, koelen, ventileren, verlichten en van warm tapwater te voorzien. Woningen zijn verantwoordelijk voor circa 26,1% van het energiegebruik in de Europese Unie (Eurostat, 2021). Het grootste gedeelte van het energiegebruik in woningen wordt gebruikt voor verwarming, namelijk 78,4% (63,6% ruimteverwarming en 14,8% tapwater verwarming) (Eurostat, 2021).

Naast de thermische prestaties van het gebouw (zoals de mate van isolatie en luchtdoorlatendheid), is ook de efficiëntie van het verwarmingssysteem van invloed op het energiegebruik voor ruimteverwarming. Bij gasgestookte hoogrendementsketels (HR-ketels) wordt een deel van de warmte verkregen door condensatie van de waterdamp in rookgassen. Om condensatie te laten plaatsvinden is het noodzakelijk dat de retourtemperatuur van het cv-water laag genoeg is. Dat kan bereikt worden door waterzijdig inregelen van het cv-systeem.

1.2 Resultaten van voorgaande studies

In de internationale literatuur wordt gerapporteerd over enkele onderzoeken waarmee het energiebesparingspotentieel als gevolg van waterzijdig inregelen is gekwantificeerd. Liao & Dexter (2004) concluderen op basis van experimenteel onderzoek dat een verbeterde ketelregeling kan leiden tot een gasverbruiksreductie tot 20%. Dat getal wordt ook genoemd in het artikel van Tahersima et al., (2013). Piana et al. (2018) noemen zelfs een energiebesparing tot 35% voor gebouwen van voor 1990. Op websites voor Nederlandse consumenten worden energiebesparingen van 5 tot 15% gemeld (Consumentenbond, 2020; Vereniging Eigen Huis, 2021).

1.3 Leeswijzer

In de volgende sectie wordt de onderzoeksmethode toegelicht. De analyse van weergegevens, waarmee het gasverbruik in verschillende periodes wordt gecorrigeerd voor verschillen in het weer, wordt besproken in Sectie 3. De resultaten over alle deelnemende huishoudens zijn opgenomen in Sectie 4. Vanwege de beperkingen van dit initiële onderzoek zoals toegelicht in Sectie 4.6, wordt aanvullend onderzoek uitgevoerd. In Sectie 5 worden de gasverbruiksgegevens van een controlegroep behandeld, om in te kunnen schatten wat het effect is van de stijgende energieprijzen op het gasverbruik. In Secties 6 en 7 worden de resultaten en analyse van het aanvullende onderzoek naar twee specifieke groepen deelnemers, namelijk eigenaar-bewoners waarbij de cv-ketel werd ingeregeld (Sectie 6) en sociale huurders waarbij de radiatoren dynamisch werden ingeregeld (Sectie 7). Sectie 8 omvat de discussie en conclusies.

2 Methode

Om het energiebesparingspotentiaal van waterzijdig inregelen te kwantificeren, kan het energiegebruik voor ruimteverwarming na het waterzijdig inregelen (hierna: de interventie) worden vergeleken met het energiegebruik voor ruimteverwarming voor de interventie. Het is derhalve noodzakelijk het energiegebruik zowel voor als na de interventie in kaart te brengen (zie Sectie 2.1). Aanvullend daarop is het van belang om rekening te houden met eventueel andere interventies die hebben plaatsgevonden. Dit gebeurt door middel van een enquête (zie Sectie 2.2). Tot slot moet rekening gehouden worden met verschillen in het weer voor en na de interventie (zie Sectie 2.3).

2.1 Metingen van het energiegebruik

Na het waterzijdig inregelen wordt een EnergyFlip (voorheen: Huisbaasje) (Aurum, 2022) geïnstalleerd, waarmee het elektriciteits- en gasverbruik van de woning op afstand kan worden uitgelezen en geregistreerd. Gezien het moment waarop de EnergyFlip wordt geïnstalleerd, zijn we voor het historische energiegebruik afhankelijk van metingen die elders zijn geregistreerd, zoals door de energieleverancier. Deze historische energiegebruiksdata wordt verzameld door middel van een enquête.

Het waterzijdig inregelen heeft plaatsgevonden in de periode maart 2020 – maart 2022. In de enquête wordt gevraagd naar het gasverbruik in maart 2020 en maart 2021, alsmede wanneer het waterzijdig inregelen heeft plaatsgevonden. Deze gegevens kunnen vervolgens worden vergeleken met het door Aurum geregistreerde gasverbruik in maart 2022.

Het geregistreerde gasverbruik omvat het gasverbruik voor ruimteverwarming, warm tapwater en (in veel gevallen) koken. Omdat het waterzijdig inregelen uitsluitend invloed heeft op het gasverbruik voor ruimteverwarming, moet dit in kaart worden gebracht. Daartoe wordt ook gevraagd naar het gasverbruik in een zomermaand (augustus 2020 en augustus 2021), waarbij de aannamen worden gedaan dat (i) het gasverbruik in deze maand uitsluitend dient voor koken en warm tapwater, en dat (ii) het energiegebruik voor koken en warm tapwater in augustus niet significant zal afwijken van dit gebruik in maart.

2.2 Inventariseren van andere interventies

Wanneer er naast het waterzijdig inregelen sprake is van andere interventies, zoals wijzigingen in de bouwkundige staat van de woning (bijvoorbeeld isolatie), wijzigingen in de installatietechnische staat van de woning (bijvoorbeeld verandering van het ventilatiesysteem) en wijzigingen in huishoudgrootte/bewoningsgedrag, kan dat een vertekend effect hebben op de energiebesparing als gevolg van waterzijdig inregelen. Dit vormen derhalve exclusiecriteria, die eveneens worden geïnventariseerd met behulp van de enquête.

2.3 Correctie voor verschillen in weer

Om te corrigeren voor verschillen in het weer voor en na de interventie, wordt gebruik gemaakt van de graaddagenmethode. Daartoe worden daggemiddelde meetwaarden (KNMI, 2022) voor de temperatuur gemeten op KNMI weerstation Twenthe (T_e) gebruikt. Het aantal graaddagen in de maanden maart 2020, 2021 en 2022 worden vervolgens berekend door het dagelijkse verschil in T_{setpoint} ($18\text{ }^{\circ}\text{C}$) – T_e te sommeren over het aantal dagen d . Zie Eq. 1.

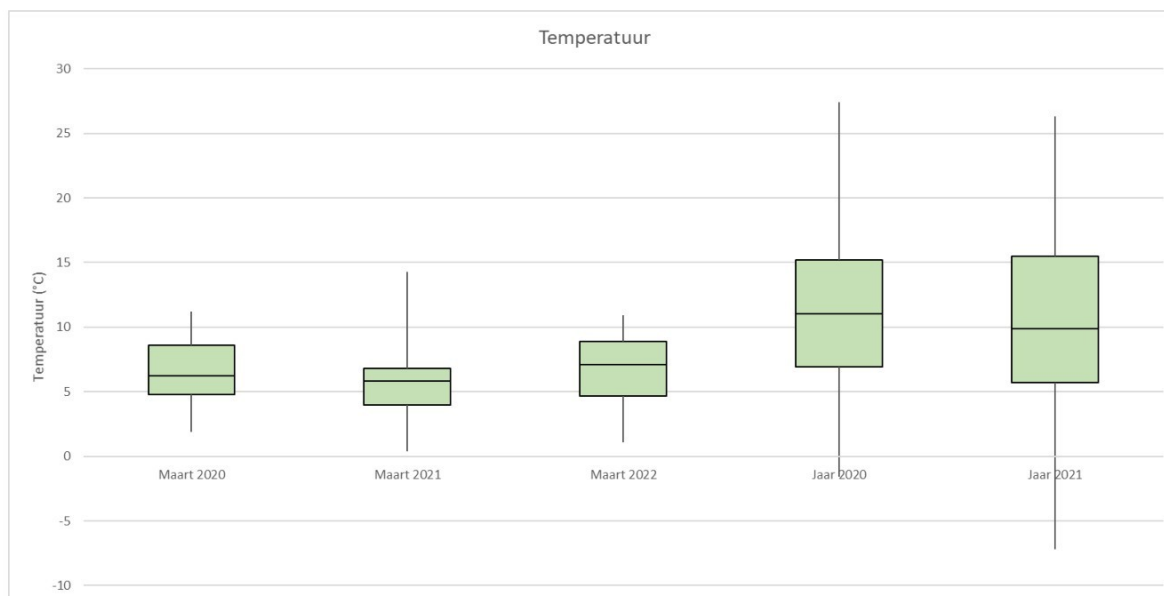
$$\sum_d T_{\text{setpoint}} - T_e \quad \text{Eq. 1}$$

Tussen 25 en 28 maart 2022 was het KNMI weerstation Twenthe niet (volledig) operationeel. Als gevolg daarvan ontbreken temperatuurmetingen op deze data. De lege velden in deze meetreeks zijn gesubstitueerd door temperatuurmetingen van het nabijgelegen KNMI weerstation Hupsel.

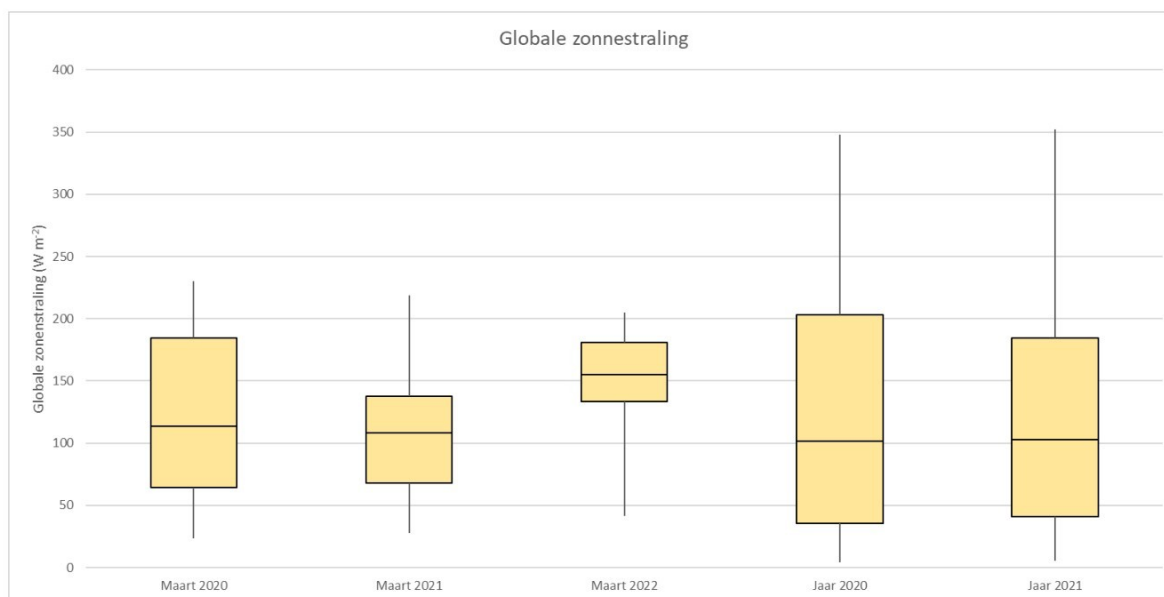
3 Analyse van weergegevens

Zoals besproken in Sectie 2.3, moeten de geregistreerde gasverbruik voor en na de interventie worden gecorrigeerd voor verschillen in het weer.

In Figuren 3.1 en 3.2 zijn boxplots opgenomen van de gemeten etmaalgemiddelde temperatuur en globale zonnestraling. De boxes omvatten het tweede en derde kwartiel (25^e tot 75^e percentiel), en de whiskers geven de minima en maxima aan. In Tabel 3.1 zijn de resultaten samengevat.

Figuur 3.1: Boxplot van gemeten temperaturen

Figuur 3.2: Boxplot van gemeten globale zonnestraling

Tabel 3.1: Samenvatting weergegevens

	Maart 2020	Maart 2021	Maart 2022	Jaar 2020	Jaar 2021
Gem. temperatuur (°C)	6,43	6,04	6,68	11,27	10,11
# graaddagen	358,6	370,9	350,9	2610,9	2963,9
Gem. glob. Zonnestraling (W m ⁻²)	122,17	108,82	148,44	124,55	117,94

Zoals besproken in Sectie 2.3 wordt in de hierna volgende analyse voor verschillen in de buitentemperatuur gecorrigeerd met behulp van de graaddagenmethode. Daarnaast moet er ook rekening gehouden worden met het feit dat de ruimteverwarmingsvraag op zonnige momenten lager zal zijn in verband met zonnewarmtewinst van de woning. In Figuur 3.2 en Tabel 3.1 is te zien dat met name de maand maart 2022 zonniger was dan maart 2020 en maart 2021.

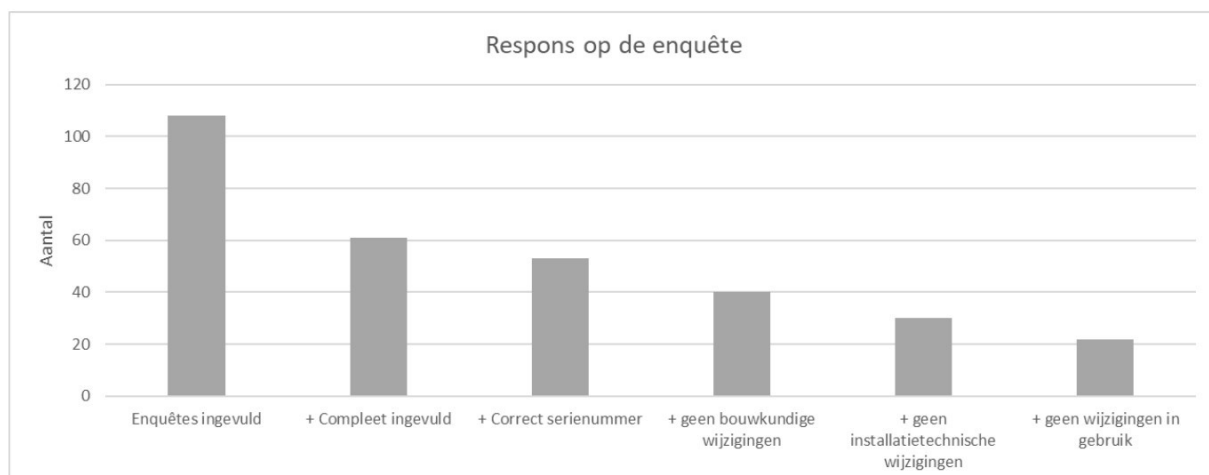
4 Gasverbruikreductie van alle deelnemende huishoudens

In deze sectie worden de resultaten en analyse over alle deelnemende huishoudens besproken.

4.1 Respons op de enquête

De enquête (zie Bijlage A) is verstuurd naar alle 700 deelnemende huishoudens in het project op 22 maart 2022. Op 5 april is een herinnering verstuurd. In totaal zijn 108 enquêtes geretourneerd. Hiervan zijn 61 enquêtes compleet ingevuld, waarvan acht een incompleet of incorrect serienummer van het Huisbaasje bevatten (53 enquêtes geschikt voor verdere analyse).

In dertien enquêtes werd aangegeven dat er wijzigingen zijn aangebracht in de bouwkundige staat van de woning (40 enquêtes geschikt voor verdere analyse). In tien enquêtes werd aangegeven dat er wijzigingen zijn aangebracht in de installatietechnische staat van de woning (30 enquêtes geschikt voor verdere analyse). Tot slot werd in acht enquêtes aangegeven dat er wijzigingen zijn opgetreden in huishoudgrootte of mate van bewoning. Dat brengt het aantal woningen geschikt voor analyse op 22.

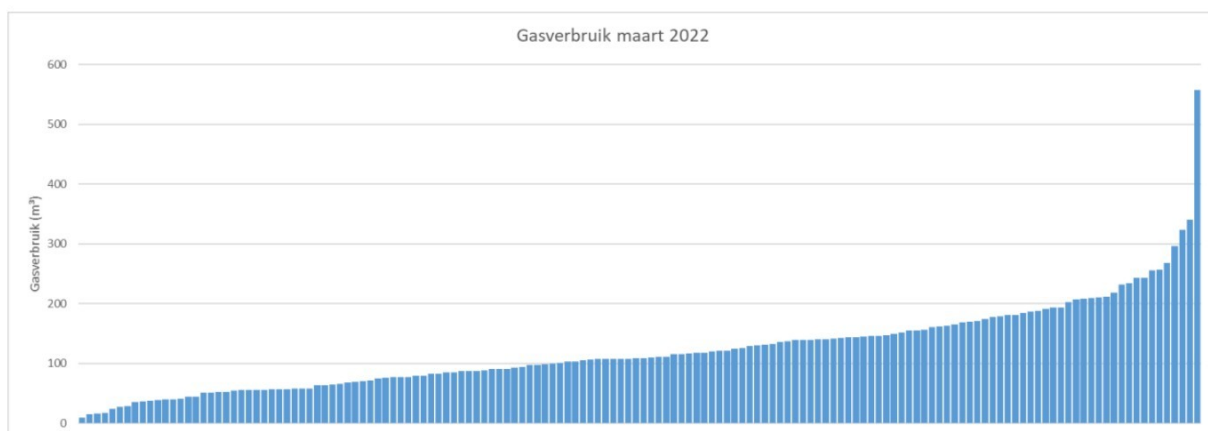

Figuur 4.1: Respons op de enquête

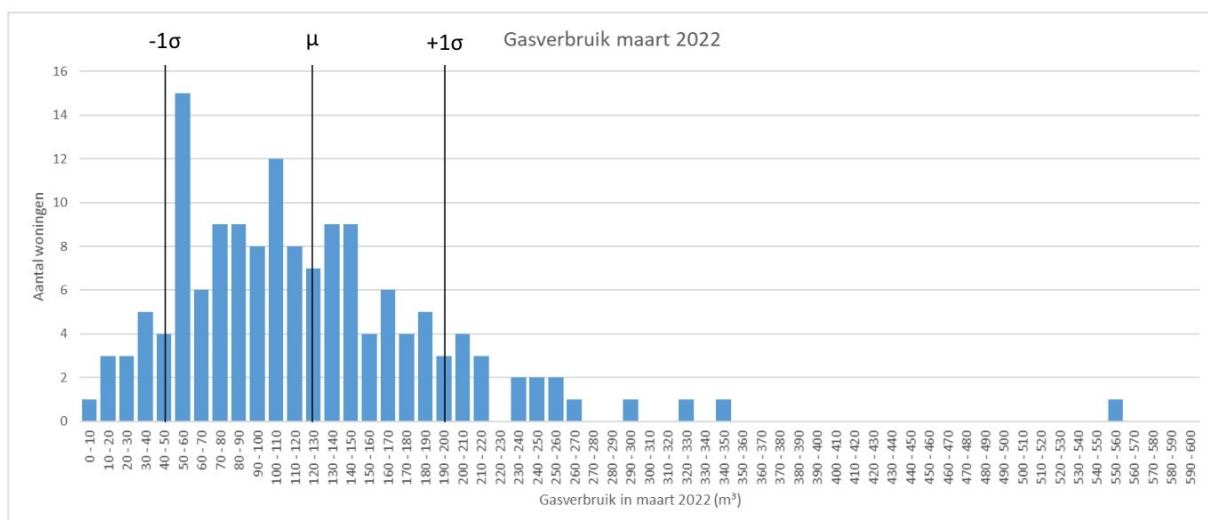
4.2 Verbruiksdata van Aurum

Middels de EnergyFlip heeft Aurum het gasverbruik van 148 woningen in de maand maart 2022 verzameld. Het gasverbruik van de woningen varieert van 9,59 tot 557,63 m³. Zie Figuur 4.2.

Het gemiddelde (μ) gasverbruik van de 148 woningen is 121,87 m³. De standaarddeviatie (σ) van de steekproef is 73,91 m³. Bij een normale verdeling ligt 68,2% van de waarnemingen binnen twee standaarddeviaties (-1σ - $+1\sigma$), en 95,4% binnen vier standaarddeviaties (-2σ - $+2\sigma$) van het gemiddelde. Van de 148 woningen, vallen er 114 (77%) binnen twee standaarddeviaties. Zie Figuur 4.3.

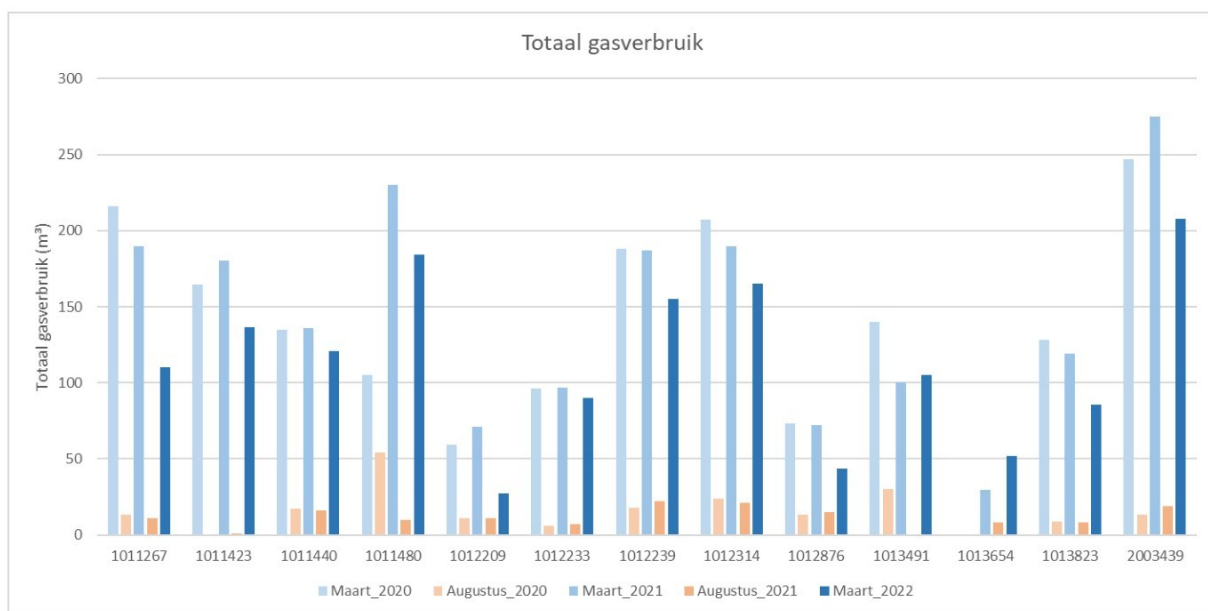
Figuur 4.2: Gasverbruik van 148 woningen in maart 2022 (Aurum)

Figuur 4.3: Verdeling van gasverbruik van 148 woningen in maart 2022 (Aurum)

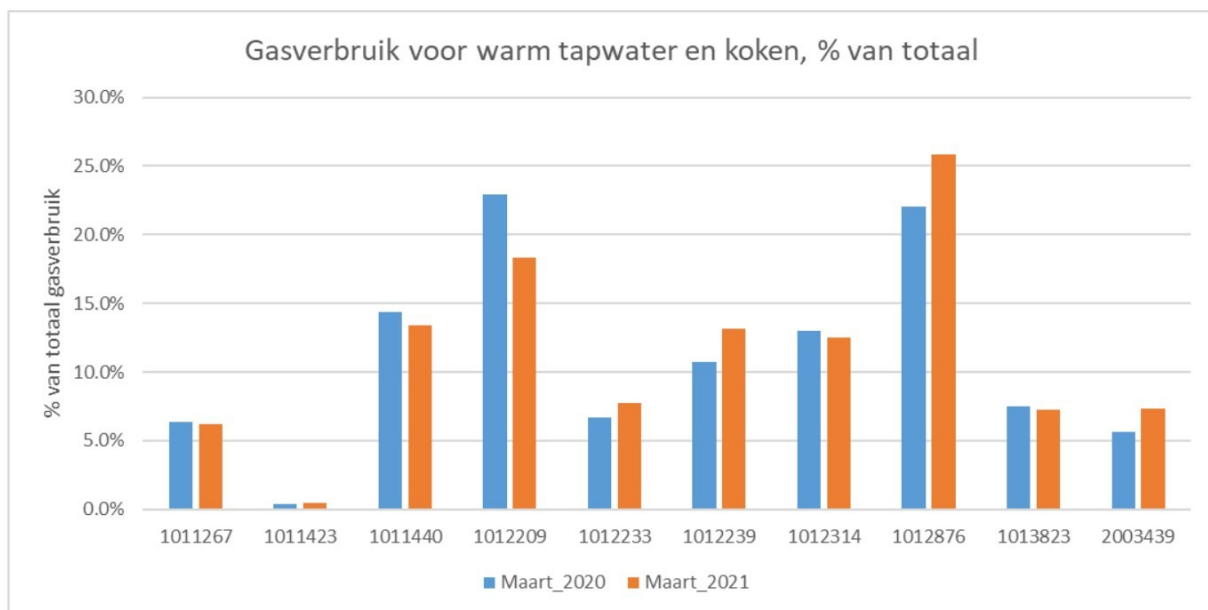
4.3 Gasverbruik voor ruimteverwarming (slimme meter)

Negentien van de 22 woningen beschikken over een slimme meter, waardoor het energiegebruik op maandniveau kon worden uitgevraagd. Van veertien van deze negentien woningen is er ook data geregistreerd door Aurum. Voor één van de woningen is voor het historische gasverbruik 0 ingevuld, hetgeen het aantal woningen voor verdere analyse op dertien brengt, zie Figuur 4.4.

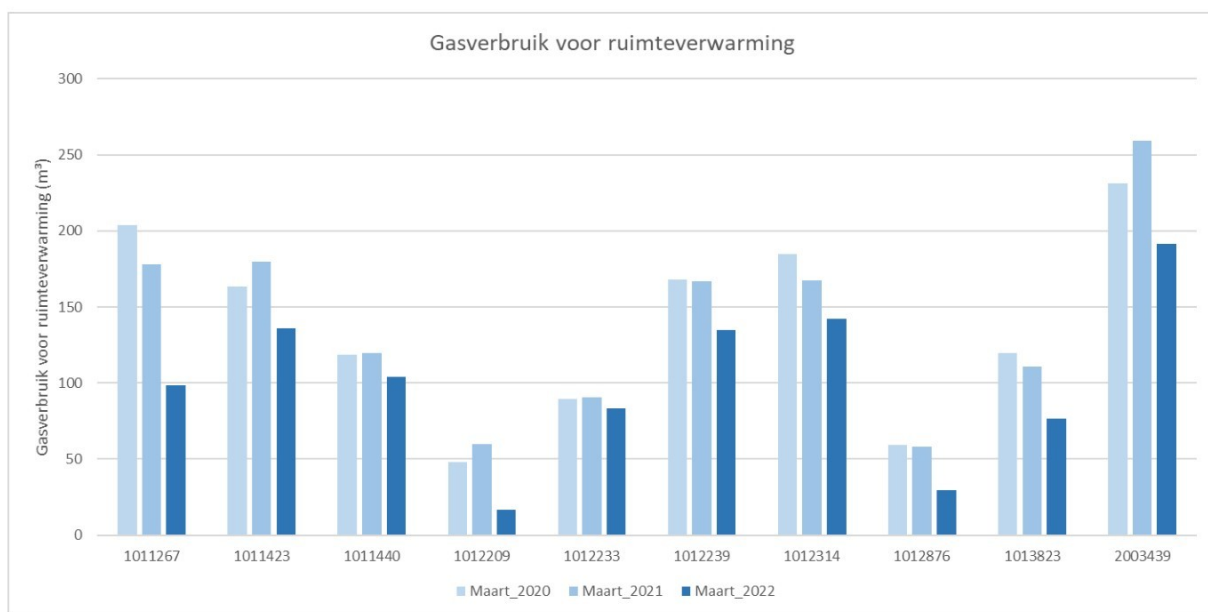
Figuur 4.4: Totaal gasverbruik van dertien woningen

Voor drie woningen is er een groot verschil in het gasverbruik voor warm tapwater en (eventueel) koken in augustus 2020 en 2021: 1011480, 1013491 en 1013654. Voor de overige tien woningen wordt het gasverbruik voor warm tapwater en (eventueel) koken berekend als het gemiddelde gasverbruik in de maanden augustus 2020 en 2021. Het gasverbruik voor warm tapwater en (eventueel) koken beslaat 0,4 tot 25,9% van het totale aardgasverbruik in de maand maart voor de tien woningen. Zie Figuur 4.5.

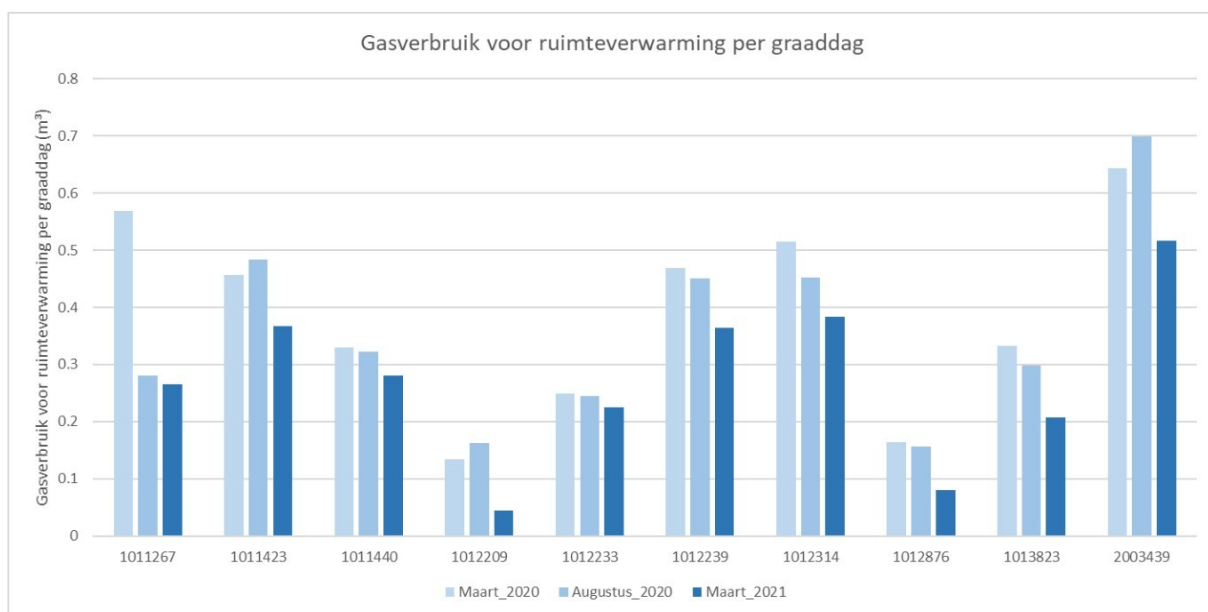
Figuur 4.5: % van het gasverbruik voor warm tapwater en (eventueel) koken

Het gasverbruik voor ruimteverwarming wordt vervolgens berekend door het totale gasverbruik te verminderen met het gemiddelde gasverbruik in de maanden augustus 2020 en 2021. Zie Figuur 4.6.

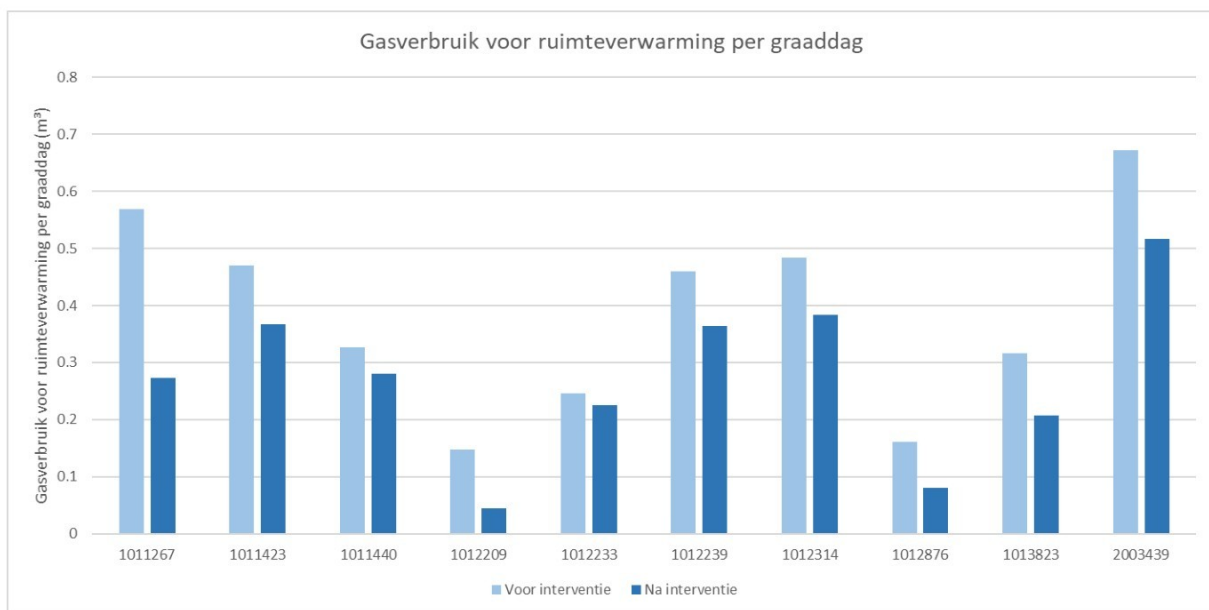
Figuur 4.6: Gasverbruik voor ruimteverwarming van tien woningen

Ter correctie voor verschillen in de buitentemperatuur, wordt het gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag (zie Tabel 3.1) berekend. Zie Figuur 4.7.

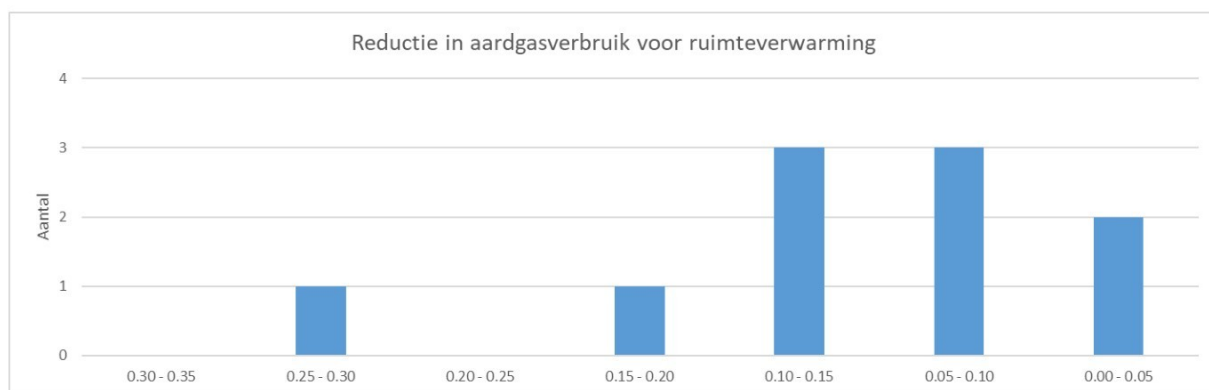
Figuur 4.7: Gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag van tien woningen

In één van de woningen (1011267) heeft het waterzijdig inregelen plaatsgevonden in augustus 2020. Het gasverbruik in maart 2020 correspondeert in dit geval met het gasverbruik voor de interventie, en dat in maart 2021 en 2022 met het gasverbruik na de interventie. In negen van de tien woningen heeft het waterzijdig inregelen plaatsgevonden in de periode oktober – december 2021. Voor deze woningen correspondeert het gasverbruik in maart 2022 met dat na in de interventie. In Figuur 4.8 is te zien dat voor alle tien woningen sprake is van een reductie in het gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag.

Figuur 4.8: Gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag van tien woningen, voor en na interventie

In Figuur 4.9 is te zien dat voor negen van de tien woningen sprake is van een reductie in aardgasverbruik voor ruimteverwarming van 0 tot 0,20 m³ per graaddag. Voor zes van de tien woningen was de reductie 0,05 – 0,15 m³ per graaddag.

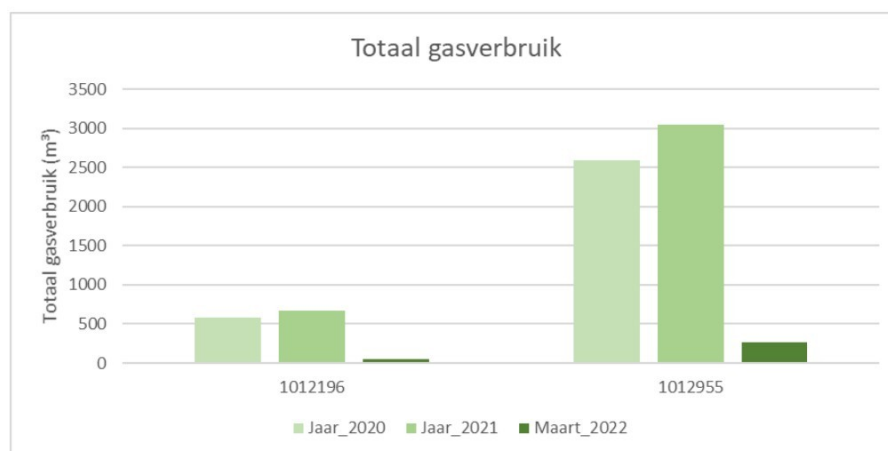
Figuur 4.9: Reductie in gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag

Hierbij wordt opgemerkt dat de maand maart 2022 zonniger was dan maart 2020 en maart 2021, waardoor de reductie in het aardgasverbruik als gevolg van de interventie mogelijk wordt overschat.

Uitgaande van een gemiddeld aantal graaddagen per jaar van 2800, zou de gasverbruiksreductie voor ruimteverwarming op jaarbasis 61 m³ tot 830 m³ bedragen. Voor zes van de tien woningen ligt die tussen 225 en 303 m³ aardgas per jaar.

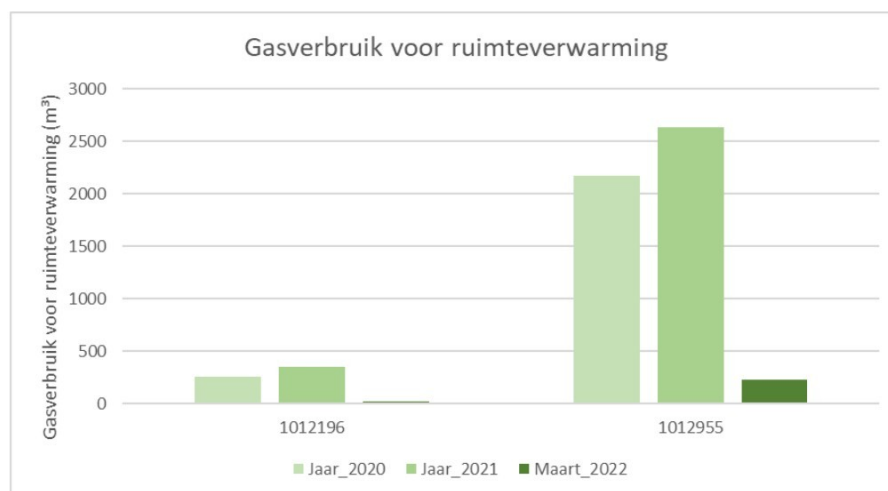
4.4 Gasverbruik voor ruimteverwarming (analoge meter)

Drie van de 22 woningen beschikken over een analoge meter. Van twee van deze woningen is er ook data geregistreerd door Aurum. Zie Figuur 4.10.

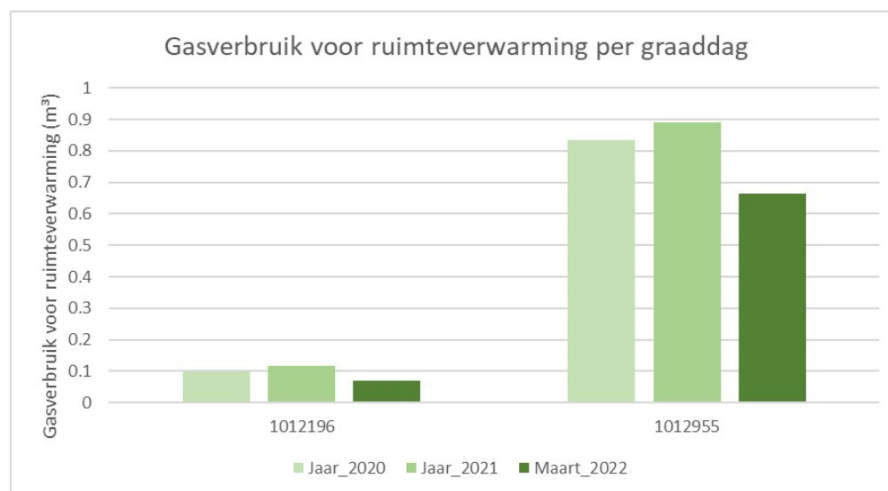
Figuur 4.10: Totaal gasverbruik in de twee woningen

Uitgaande van standaard kengetallen voor het gasverbruik voor koken van 37 m³ jaar⁻¹ (Milieu Centraal, 2020) en warm tapwater aardgasverbruik van circa 95 m³ persoon⁻¹ jaar⁻¹ (NEN, 2022), kan het gasverbruik voor ruimteverwarming worden geschat. Zie Figuur 4.11. Woning 1012196 heeft drie bewoners, 1012955 heeft vier bewoners.

Figuur 4.11: Gasverbruik voor ruimteverwarming in de twee woningen

In Figuur 4.12 is het gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag uitgezet. Woning 1012196 is waterzijdig ingeregeld in september 2021. Ten opzichte van 2020 is er in 2021 geen sprake van een reductie in het aardgasverbruik, maar de maand maart 2022 beschouwende lijkt er wel sprake van een reductie van 0,05 m³ per graaddag. Woning 1012955 is waterzijdig ingeregeld in februari 2022. Voor deze woning bedraagt de reductie 0,23 m³ per graaddag.

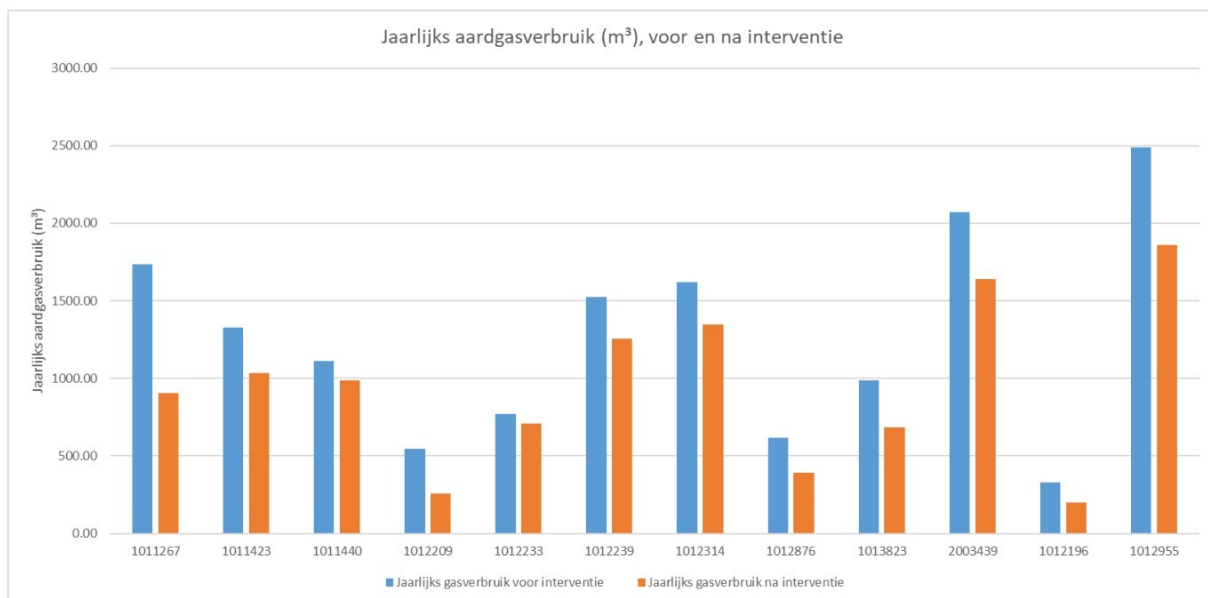

Figuur 4.12: Totaal gasverbruik per graaddag in de twee woningen

Uitgaande van een gemiddeld aantal graaddagen per jaar van 2800, zou de gasverbruiksreductie op jaarbasis 131 tot 632 m³ bedragen.

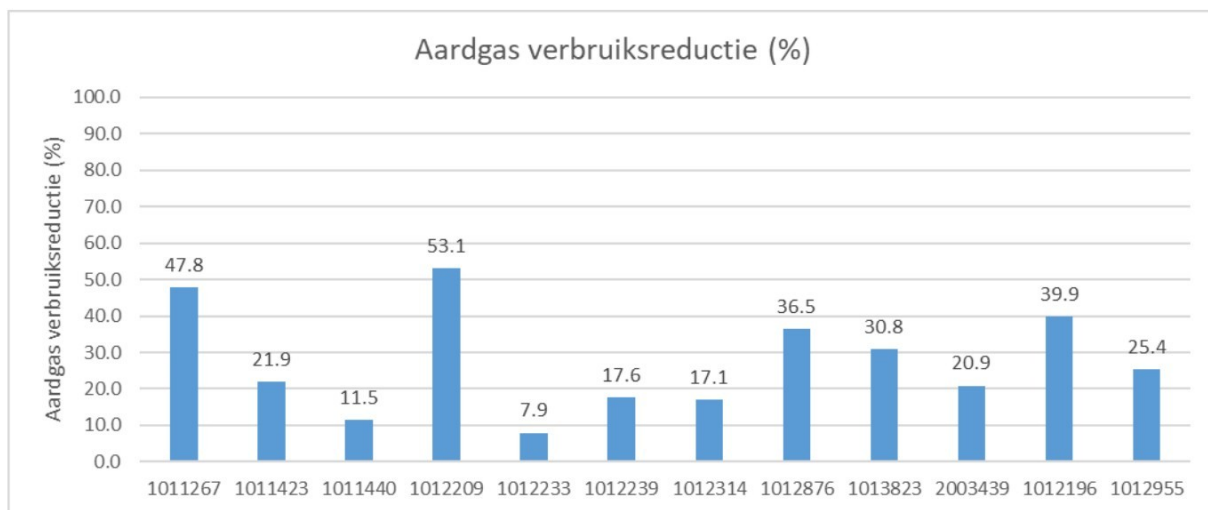
4.5 Jaarlijkse aardgasbesparing als gevolg van waterzijdig inregelen

Door het hiervoor berekende gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag te vermenigvuldigen met het gemiddelde aantal graaddagen per jaar (2800) en daar het gasverbruik voor warm tapwater en (eventueel) koken bij op te tellen, kan een beeld worden verkregen van de jaarlijkse aardgasbesparing als gevolg van het waterzijdig inregelen voor de twaalf beschouwde woningen. Zie Figuren 4.13 en 4.14.

Figuur 4.13: Jaarlijks aardgasverbruik (m³), voor en na interventie

In Figuur 4.14 is te zien dat de procentuele besparing op het jaarlijkse aardgasverbruik voor de twaalf woningen varieert van 7,9% tot 53,1%. De gemiddelde besparing bedraagt 27,5%, de mediaan is 23,6%.

Figuur 4.14: Jaarlijkse aardgas verbruiksreductie (%)

4.6 Discussie, conclusies en vervolgonderzoek

Deze sectie had als doel het energiebesparingspotentiaal van waterzijdig inregelen te kwantificeren voor alle deelnemende huishoudens. Daartoe zijn in de periode maart 2020 – maart 2022 700 woningen in de gemeente Enschede waterzijdig ingeregeld. Door het gasverbruik van deze woningen zowel voor als na de interventie te inventariseren, werden besparingen op het totale jaarlijkse gasverbruik van 7,9 tot 53,1% (gemiddeld 27,5%) vastgesteld. Bij de interpretatie van deze resultaten moeten echter enkele beperkingen van het onderzoek in acht worden genomen.

Het aantal geanalyseerde woningen is met twaalf zeer klein door het relatief geringe aantal compleet ingevulde enquêtes, ontbrekende informatie in een aantal enquêtes en de toepassing van de exclusiecriteria. Het kleine aantal woningen dat geschikt werden bevonden voor de analyse geeft wellicht geen representatief beeld. Ook bestaat er een onzekerheid met betrekking tot de in de enquête ingevulde verbruiken, die mogelijk fouten bevatten.

Daarnaast is het mogelijk dat de gasverbruiksreductie als gevolg van het waterzijdig inregelen is overschat omdat deelnemers aan het onderzoek wellicht zuiniger zijn geweest met hun energiegebruik in maart 2022 dan voorheen. Eind 2021 zijn de energieprijzen immers sterk gaan stijgen, en in februari 2022 kwam daar de geopolitieke situatie omtrent Oekraïne en Rusland bij. In een overheids campagne werd men ook opgeroepen de thermostaat te verlagen (Trouw, 2022).

Om de betrouwbaarheid van de resultaten te verhogen, wordt aanvullend onderzoek uitgevoerd. Hierbij worden twee specifieke groepen beschouwd, namelijk eigenaar-bewoners waarbij de cv-ketel werd ingeregeld (Sectie 6) en sociale huurders waarbij de radiatoren dynamisch werden ingeregeld (Sectie 7).

Om het aantal te analyseren woningen te verhogen, worden nieuwe enquêtes verspreid voor deze specifieke groepen. Om in te kunnen schatten wat het effect is van de stijgende energieprijzen en daarvoor te kunnen corrigeren, worden de gasverbruiken in de periode maart 2020 – maart 2022 van een referentiegroep waarbij geen waterzijdig inregelen heeft plaatsgevonden verzameld (Sectie 5).

5 Ontwikkeling van gasverbruik binnen de controlegroep

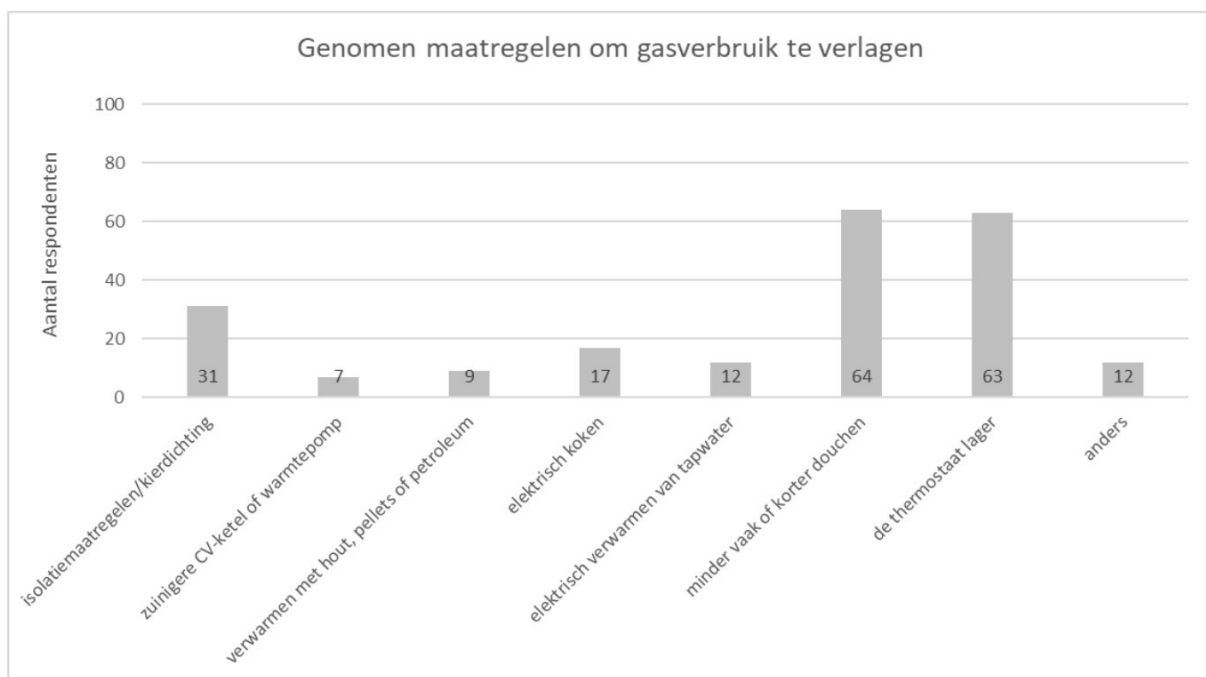
Zoals vermeld in Sectie 4.6 is één van de bronnen van onzekerheid bij het onderzoek zoals in Sectie 4 behandeld, het feit dat de deelnemende huishoudens wellicht zuiniger zijn geweest met hun energiegebruik in maart 2022 in verband met de gestegen energieprijzen en de situatie omtrent Oekraïne. Om in te kunnen schatten wat het effect hiervan is geweest en daarvoor te kunnen corrigeren in Secties 6 en 7, worden de gasverbruiken in de periode maart 2020 – maart 2022 van een referentiegroep waarbij geen waterzijdig inregelen heeft plaatsgevonden verzameld.

5.1 Respons op de enquête

De respondenten in de referentiegroep zijn bereikt door een oproep te plaatsen in de nieuwsbrief van de gemeente Enschede. De enquête is opgenomen in Bijlage B. Tussen 8 september 2022 en 7 oktober 2022 werden 141 enquêtes ingevuld. Hiervan zijn 104 enquêtes compleet ingevuld.

5.2 Resultaten en analyse

91 Van de 104 respondenten geven aan maatregelen te hebben genomen om minder aardgas te verbruiken. 71 Respondenten geven daarbij aan meerdere maatregelen te hebben genomen. De meeste respondenten geven aan minder vaak of korter te douchen, en de thermostaat te verlagen. Zie Figuur 5.1)

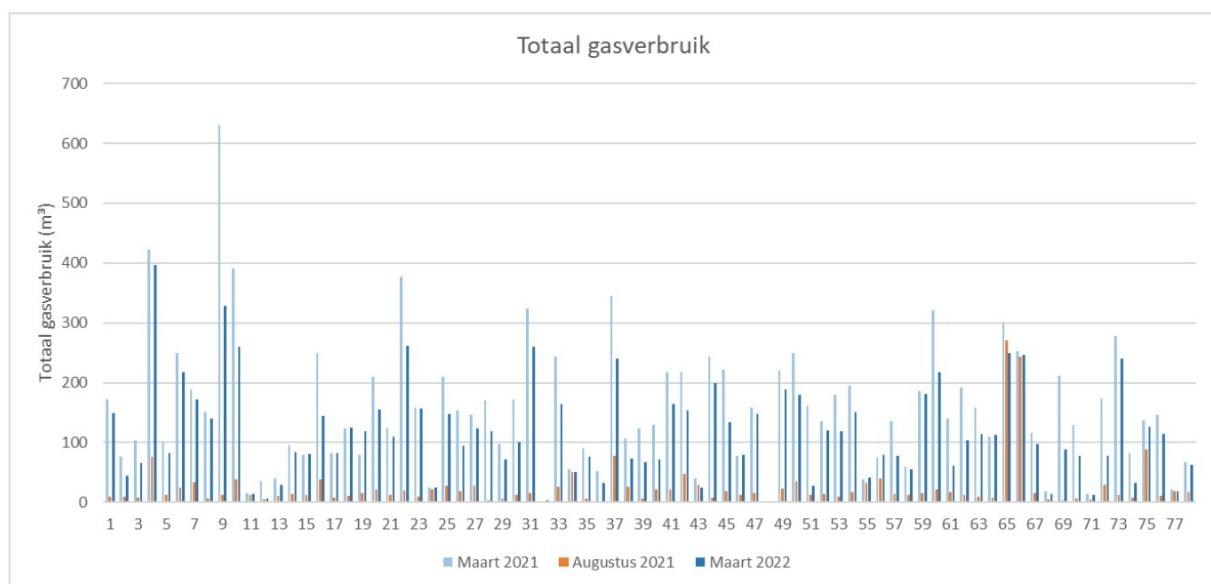

Figuur 5.1: Genomen maatregelen om gasverbruik te verlagen

Bij anders geven respondenten aan:

- meer buitenhuis te werken,
- alleen te verwarmen wanneer men thuis is,
- zonnepanelen te hebben aangeschaft,
- de waterkoker meer te gebruiken bij het koken,
- en het waterzijdig inregelen van het cv-systeem (drie respondenten).

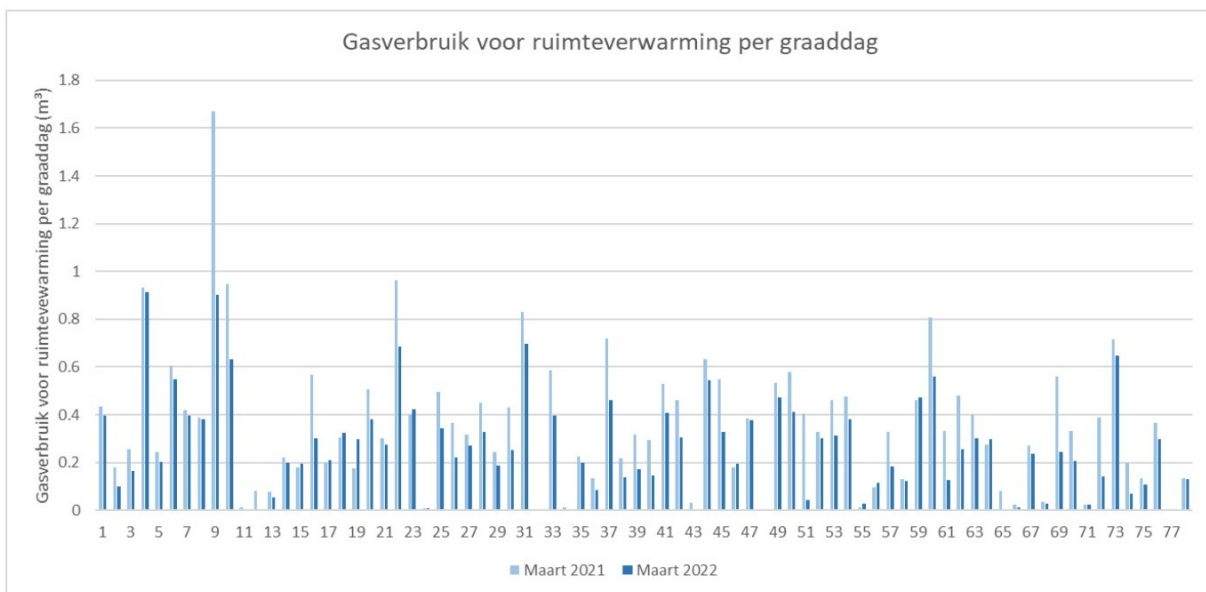
Van de 104 respondenten die de enquête volledig hebben ingevuld, hebben 87 een slimme meter, waardoor naar het gasverbruik op maandniveau kan worden gevraagd. Negen respondenten vulden voor het gasverbruik 0 m³ in (78 enquêtes geschikt voor verdere analyse). Het totale aardgasverbruik van deze respondenten is opgenomen in Figuur 5.2.

Figuur 5.2: Totaal gasverbruik van 78 woningen

Het gasverbruik voor ruimteverwarming wordt berekend door het gasverbruik in de maand maart te verminderen met het verbruik in de maand augustus. Ter correctie voor verschillen in de buitentemperatuur, wordt het gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag (zie Tabel 3.1) berekend. Zie Figuur 5.3.

Over de 78 woningen bedroeg het gemiddelde gasverbruik voor ruimteverwarming 0,357 m³ per graaddag in maart 2021. In maart 2022, was dat 0,264 m³ per graaddag, hetgeen een gemiddelde reductie van 0,093 m³ per graaddag, ofwel 26,1%, inhoudt. De mediaan van de besparing bedraagt 0,060 m³ per graaddag. In dertien van de 78 woningen was sprake van een hoger gasverbruik voor ruimteverwarming in maart 2022 dan in maart 2021 (negatieve besparing, zie Tabel 5.1).

Figuur 5.3: Gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag van 78 woningen

In Tabel 5.1 is ook te zien dat de aardgasbesparing per categorie sterk verschilt. In woningen waarin (ook) bouwkundige en/of installatietechnische maatregelen werden genomen, is de gemiddelde aardgasbesparing 28,5%. In woningen waar alleen minder vaak dan wel korter gedoucht werd en/of de thermostaat werd verlaagd, is de gemiddelde aardgasbesparing lager met 24,8%. In de groep van respondenten die aangaf geen maatregelen te hebben genomen om het aardgasverbruik te verlagen, is de gemiddelde besparing 13,5%.

Tabel 5.1: Aardgasbesparing (ruimteverwarming) per maatregel-categorie

Maatregelen	Aantal	Besparing				
		Min.	Mediaan	Max.	Gemiddelde	
		m³	m³	m³	m³	%
Alle respondenten	78	-0,121	0,060	0,766	0,093	26,1
Isolatie, kierdichting, nieuwe opwekker, anders verwarmen	42	-0,021	0,058	0,362	0,101	28,5
Minder vaak/korter douchen en/of thermostaat verlaagd	21	-0,020	0,047	0,766	0,097	24,8
Geen maatregelen	11	-0,121	0,009	0,178	0,038	13,5

Een deel van de gasverbruikreductie zal worden verklaard door het feit dat de maand maart 2022 zonniger was dan maart 2021, zoals vermeld in Sectie 3.

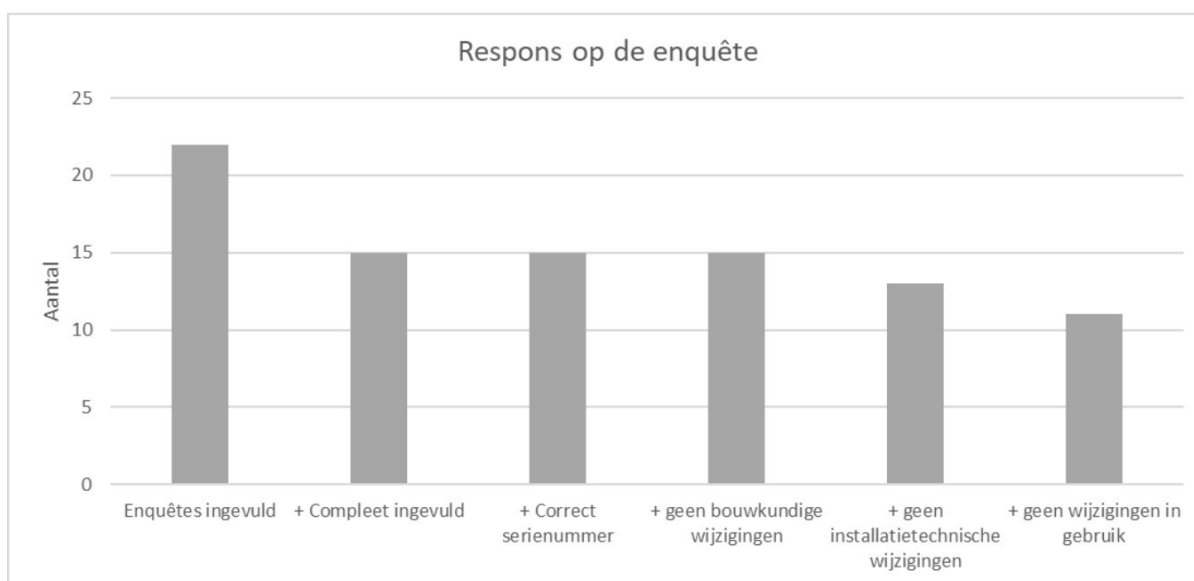
6 Gasverbruikreductie bij ingeregelde cv-ketels

Bij 308 woningen werd de cv-ketel ingeregeld in de periode 15 oktober 2021 – 15 januari 2022. Bij 141 woningen werd een Huisbaasje geïnstalleerd, waarvan er 63 nog operationeel waren in maart 2022. De enquête (zie Bijlage C) is derhalve verzonden naar deze 63 huishoudens.

6.1 Respons op de enquête

Tussen 1 juli 2022 en 4 augustus 2022 zijn in totaal zijn 22 enquêtes geretourneerd. Hiervan zijn 15 enquêtes compleet ingevuld, inclusief een compleet en correct serienummer van het Huisbaasje.

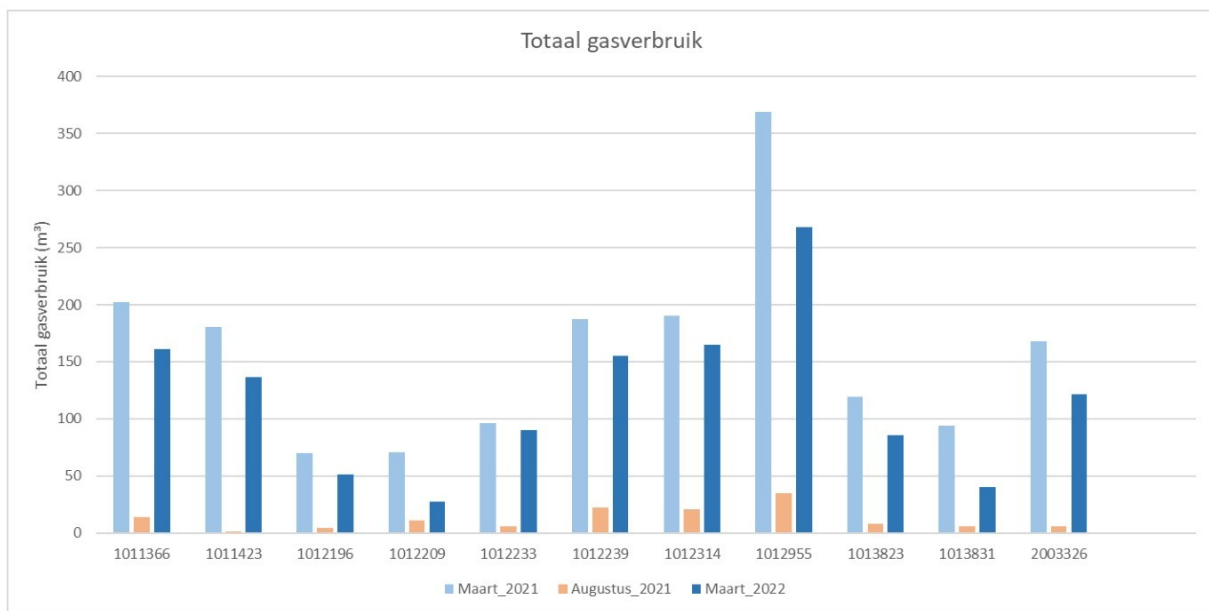
In nul enquêtes werd aangegeven dat er wijzigingen zijn aangebracht in de bouwkundige staat van de woning (15 enquêtes geschikt voor verdere analyse). In twee enquêtes werd aangegeven dat er wijzigingen zijn aangebracht in de installatietechnische staat van de woning (13 enquêtes geschikt voor verdere analyse). Tot slot werd in twee enquêtes aangegeven dat er wijzigingen zijn opgetreden in huishoudgrootte of mate van bewoning. Dat brengt het aantal woningen geschikt voor analyse op 11.

Figuur 6.1: Respons op de enquête

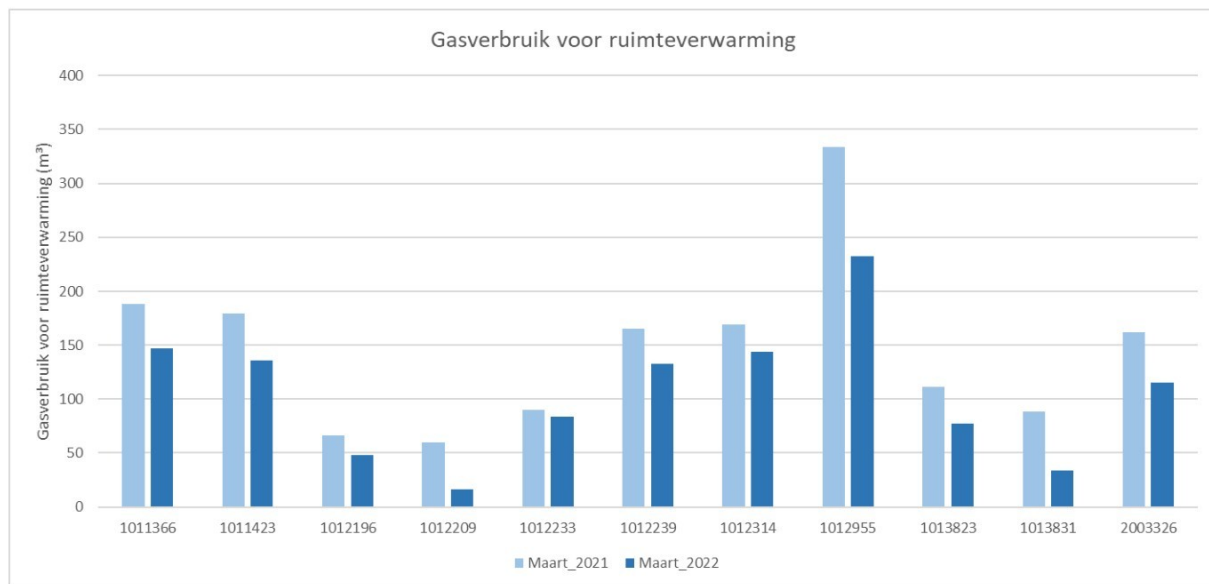
6.2 Resultaten en analyse

Alle elf woningen beschikken over een slimme meter, waardoor het energiegebruik op maandniveau kon worden uitgevraagd. Van deze elf woningen is er ook data geregistreerd door Aurum, zie Figuur 6.2.

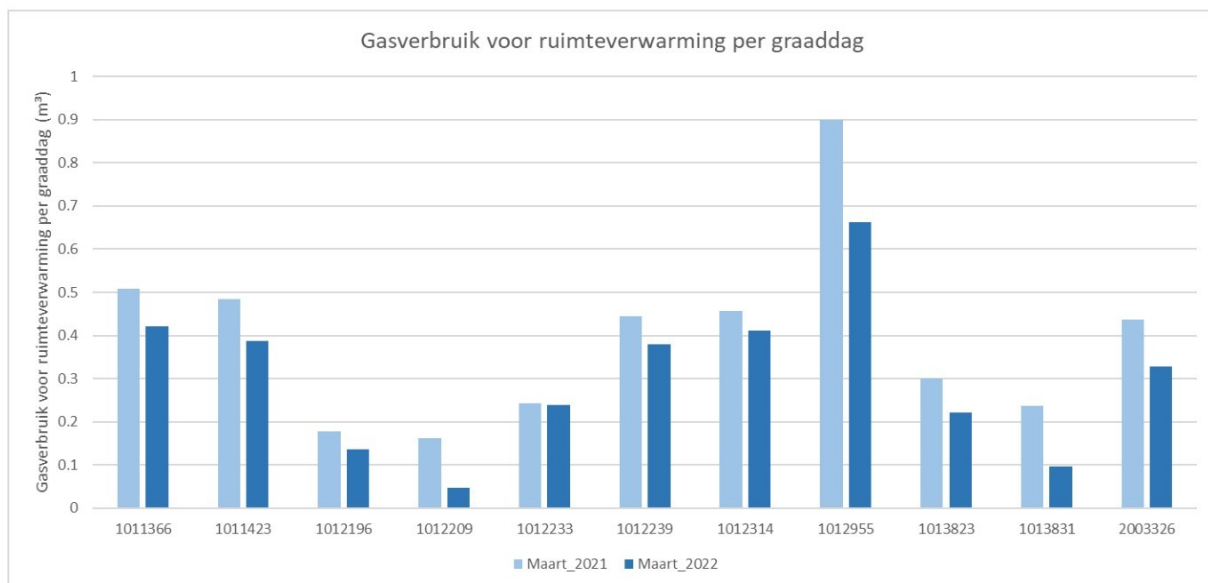
Figuur 6.2: Totaal gasverbruik van elf woningen met ingeregelde cv-ketels

Het gasverbruik voor ruimteverwarming wordt berekend door het totale gasverbruik in de maand maart te verminderen met het gasverbruik in de maand augustus. Zie Figuur 6.3.

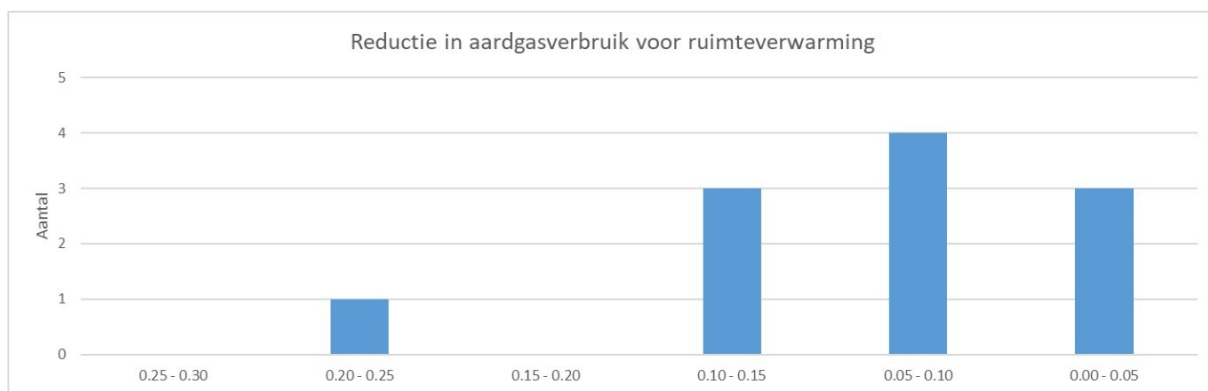
Figuur 6.3: Gasverbruik voor ruimteverwarming van elf woningen met ingeregelde cv-ketels

Ter correctie voor verschillen in de buitentemperatuur, wordt het gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag (zie Tabel 3.1) berekend. Zie Figuur 6.4.

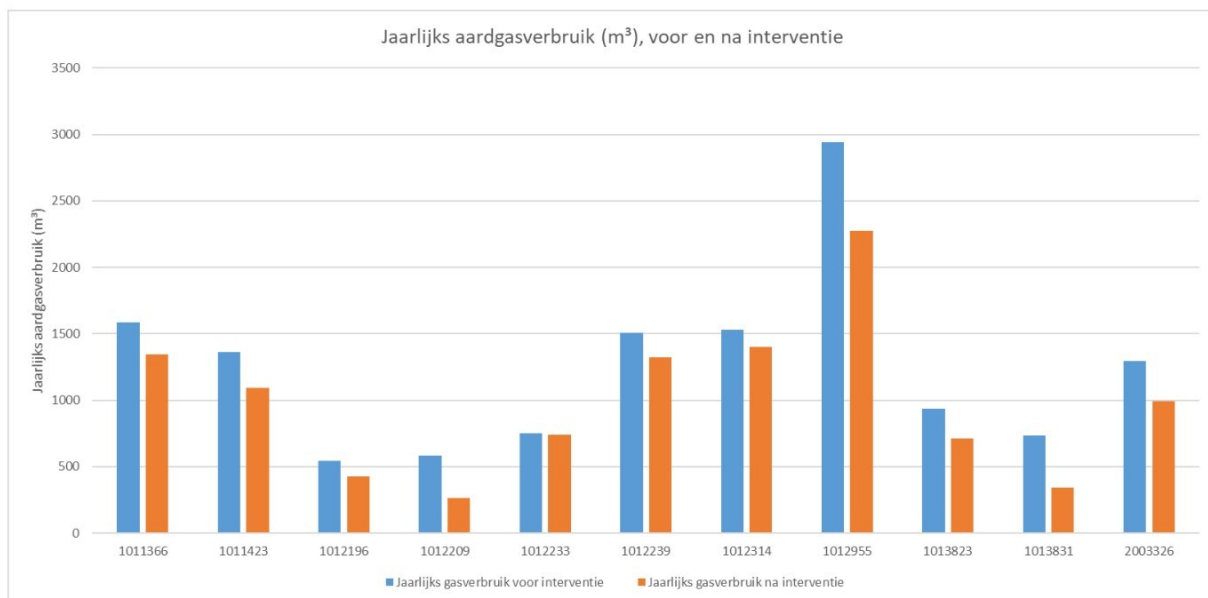
Figuur 6.4: Gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag van elf woningen met ingeregelde cv-ketels

In Figuur 6.4 is te zien dat voor alle elf woningen sprake is van een reductie in het gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag. In Figuur 6.5 is te zien dat voor tien van de elf woningen sprake is van een reductie in aardgasverbruik voor ruimteverwarming van 0 tot 0,15 m³ per graaddag. Voor één van de elf woningen was de reductie 0,2 m³ per graaddag.

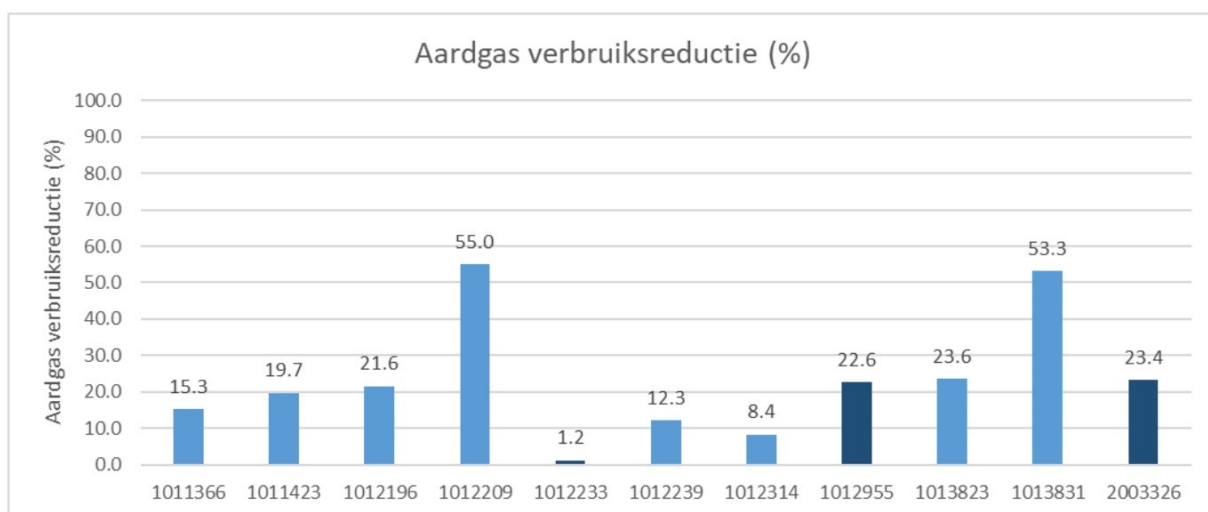
Figuur 6.5: Reductie in gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag

Door het hiervoor berekende gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag te vermenigvuldigen met het gemiddelde aantal graaddagen per jaar (2800) en daar het gasverbruik voor warm tapwater en (eventueel) koken bij op te tellen, kan een beeld worden verkregen van de jaarlijkse aardgasbesparing als gevolg van het waterzijdig inregelen van de cv-ketels van de elf beschouwde woningen. Zie Figuren 6.6 en 6.7.

Figuur 6.6: Jaarlijks aardgasverbruik (m³), voor en na interventie

In Figuur 6.7 is te zien dat de procentuele besparing op het jaarlijkse aardgasverbruik voor de elf woningen varieert van 1,2% tot 55,0%. De gemiddelde besparing bedraagt 23,3%, de mediaan is 21,6%. Acht van de elf huishoudens (de lichtblauwe balken in Figuur 6.7) gaven aan in maart 2022 niet zuiniger te zijn geweest met hun gasverbruik dan in maart 2021. De gemiddelde besparing van deze acht huishoudens bedraagt 26,2%, hetgeen aanmerkelijk hoger is dan de besparing van 13,5% die werd vastgesteld bij de referentiegroep in Sectie 5.2.

Figuur 6.7: Jaarlijkse aardgas verbruiksreductie (%)

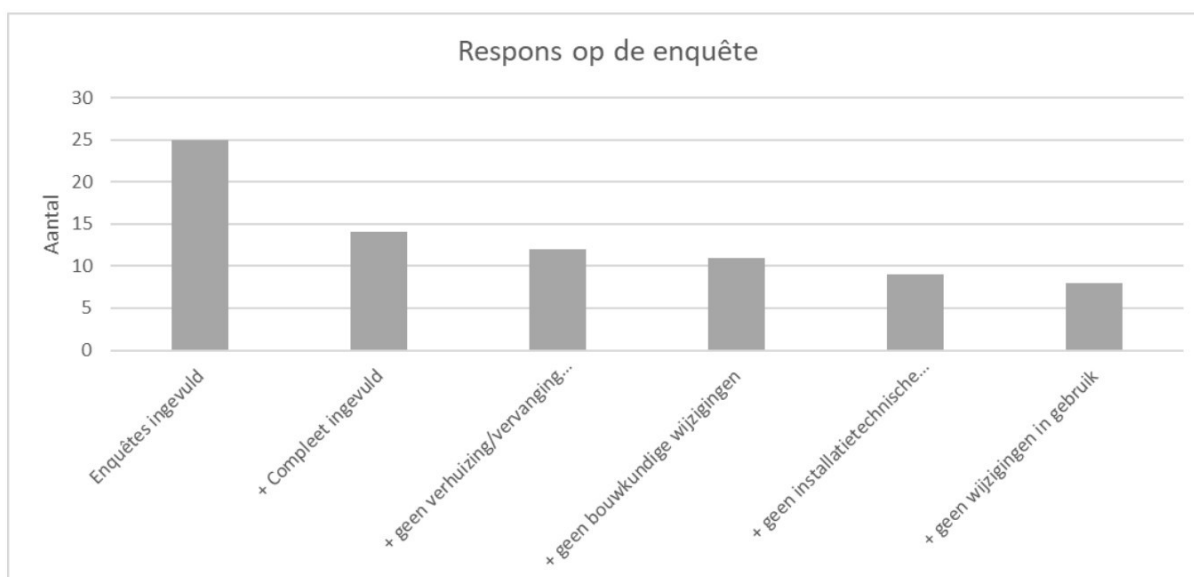
De drie donkere balken (1012233, 1012955 en 2003326) in Figuur 6.7 representeren huishoudens die hebben aangegeven de thermostaat minder hoog te hebben staan dan voorheen en/of minder warm tapwater te gebruiken. De besparing van deze drie huishoudens van respectievelijk 1,2%, 22,6% en 23,4% is van dezelfde orde grootte als die vastgesteld bij de referentiegroep (24,8%, zie Sectie 5.2).

7 Gasverbruikreductie bij dynamisch ingeregelde radiatoren

Bij 76 woningen werden de radiatoren dynamisch ingeregeld in de periode september 2021 – maart 2022. Bij 27 woningen werd een Huisbaasje geïnstalleerd, waarvan er 1 nog operationeel was in maart 2022. Echter zijn bij 43 van de woningen wel de gasmeterstanden op het moment van inregelen geregistreerd. Derhalve wordt voor het aardgasverbruik na het waterzijdig inregelen geen gebruik gemaakt van de data geregistreerd door het Huisbaasje, maar wordt in de enquête (Bijlage D) naar de gasmeterstand op het moment van het invullen van de enquête gevraagd. Daarmee kan het aardgasverbruik (voor ruimteverwarming) per graaddag na de interventie worden berekend.

7.1 Respons op de enquête

Bij 76 woningen werd het cv-systeem dynamisch ingeregeld. Bij 43 woningen werden de meterstanden op het moment van inregelen geregistreerd. Bij 25 bewoners werden enquêtes afgenomen door energiecoaches van Alifa. Veertien enquêtes werden volledig ingevuld. Bij één huishouden was er sprake van het vervangen van de gasmeter, en bij één huishouden was er sprake van een verhuizing (12 enquêtes geschikt voor verdere analyse). Bij één woning werden bouwkundige wijzigingen aangebracht na het waterzijdig inregelen. In twee enquêtes werd aangegeven dat er wijzigingen zijn aangebracht in de installatietechnische staat van de woning. Tot slot werd in één enquête aangegeven dat er wijzigingen zijn opgetreden in huishoudgrootte of mate van bewoning. Dat brengt het aantal woningen geschikt voor analyse op 8.

Figuur 7.1: Respons op de enquête

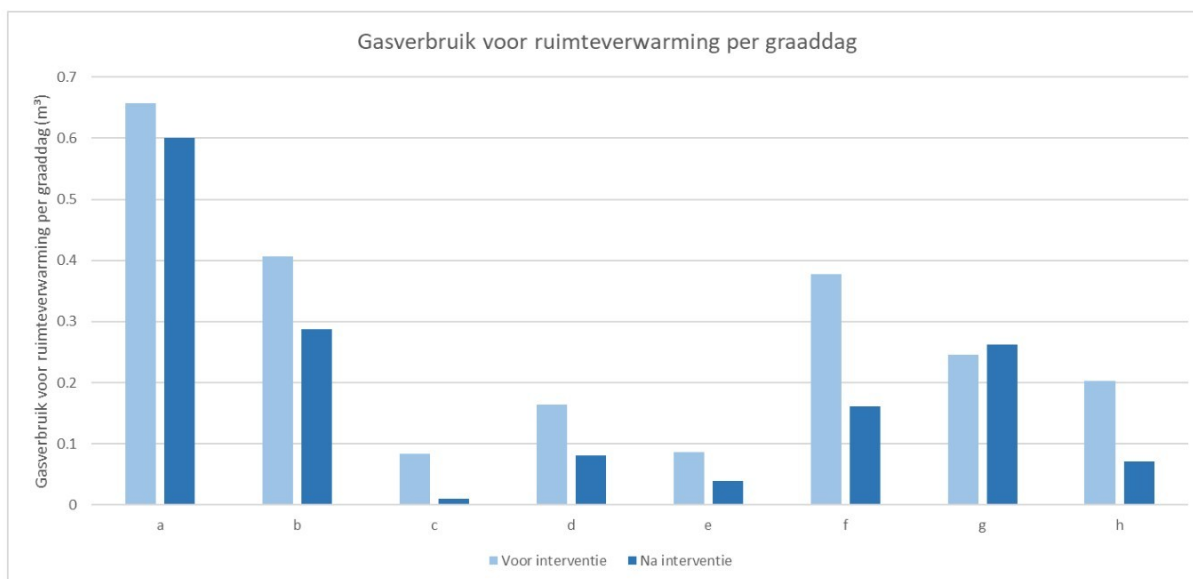
7.2 Resultaten en analyse

Voor het gasverbruik voor de interventie, is in de enquête gevraagd naar het gasverbruik in de maanden maart 2021 en augustus 2021, of – bij het ontbreken van een slimme meter – het gasverbruik in het jaar 2020. Zes van de acht woningen (c – h) beschikken over een slimme meter, waardoor het historisch gasverbruik op maandniveau kon worden uitgevraagd. Het gasverbruik voor ruimteverwarming wordt berekend door het totale gasverbruik in de maand maart te verminderen met het gasverbruik in de maand augustus. Voor twee van de acht woningen (a en b) is alleen het gasverbruik in het kalenderjaar 2020 bekend. Het gasverbruik voor ruimteverwarming wordt in deze gevallen berekend door het totale gasverbruik te verminderen met standaard kengetallen voor het gasverbruik voor koken van $37 \text{ m}^3 \text{ jaar}^{-1}$ (Milieu Centraal, 2020) en het gasverbruik voor warm tapwater van circa $95 \text{ m}^3 \text{ persoon}^{-1} \text{ jaar}^{-1}$ (NEN, 2022). Vervolgens worden de verkregen verbruiken voor ruimteverwarming gedeeld door het aantal van toepassing zijnde graaddagen.

Het totale gasverbruik na de interventie wordt berekend door de gasmeterstand ten tijde van de enquête te verminderen met de gasmeterstand ten tijde van het waterzijdig inregelen. Vervolgens wordt het gasverbruik voor ruimteverwarming berekend door het totale gasverbruik te verminderen met het geschatte verbruik voor warm tapwater en koken:

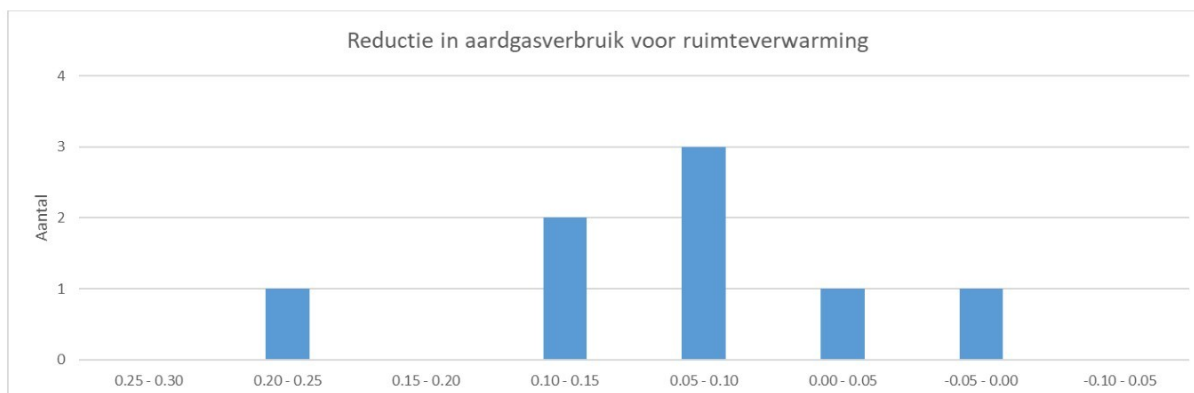
- i. Voor woningen a en b wordt het aantal jaren tussen de enquête en het waterzijdig inregelen berekend, waarna dit wordt vermenigvuldigd met de eerder genoemde kengetallen.
- ii. Voor woningen c – h wordt het aantal maanden tussen de enquête en het waterzijdig inregelen berekend, waarna dit wordt vermenigvuldigd met het gasverbruik in de maand augustus 2021.

Tot slot wordt het aantal graaddagen tussen het moment van de enquête en het waterzijdig inregelen berekend, waarmee het gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag na de interventie kan worden berekend. In Figuur 7.2 is het gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag voor de acht woningen opgenomen.

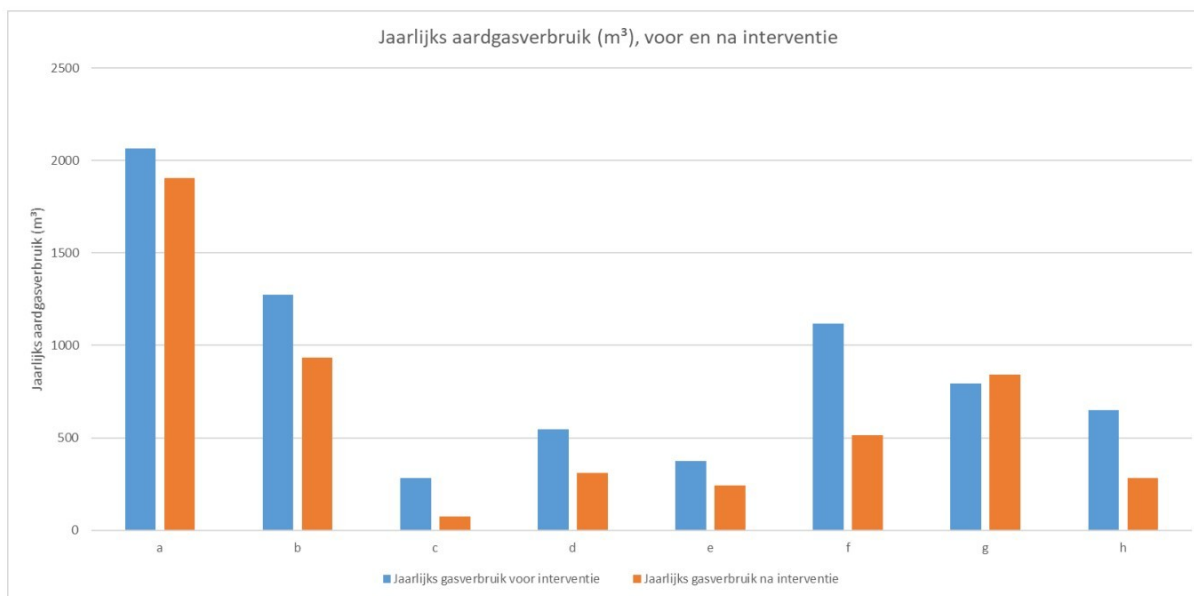
Figuur 7.2: Gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag van acht woningen met dynamisch ingeregelde radiatoren

In Figuur 7.2 is te zien dat voor zeven van de acht woningen sprake is van een reductie in het gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag. In Figuur 7.3 is te zien dat voor zes van de acht woningen sprake is van een reductie in aardgasverbruik voor ruimteverwarming van 0 tot 0,15 m³ per graaddag. Voor één van de acht woningen was de reductie 0,22 m³ per graaddag, en in één woning was sprake van een toename in het gasverbruik voor ruimteverwarming van 0,017 m³ per graaddag.

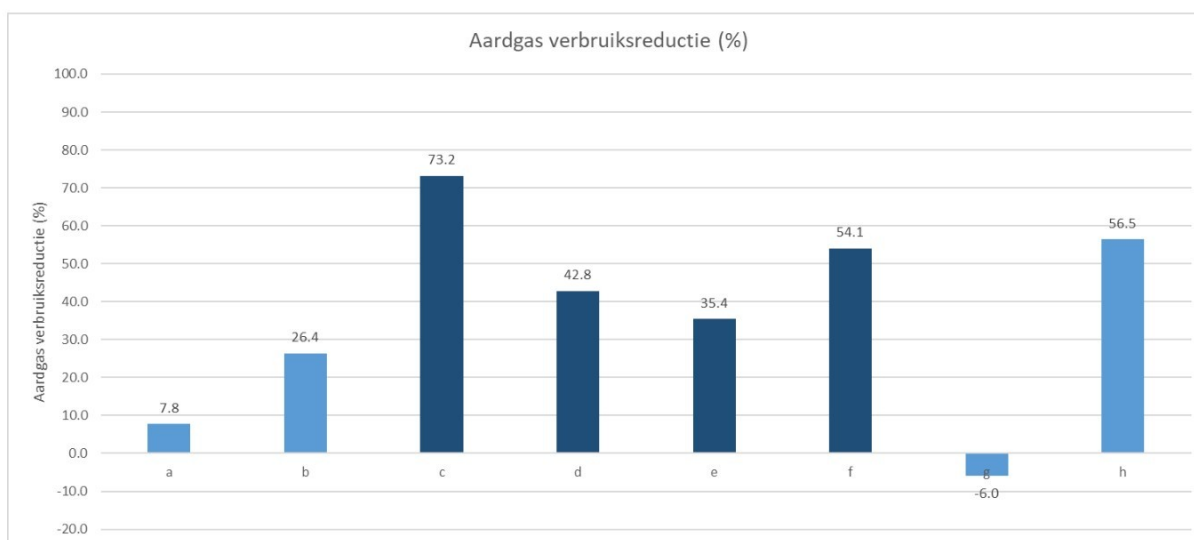
Figuur 7.3: Reductie in gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag

Door het hiervoor berekende gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag te vermenigvuldigen met het gemiddelde aantal graaddagen per jaar (2800) en daar het gasverbruik voor warm tapwater en (eventueel) koken bij op te tellen, kan een beeld worden verkregen van de jaarlijkse aardgasbesparing als gevolg van het dynamisch inregelen van de radiatoren in de acht beschouwde woningen. Zie Figuren 7.4 en 7.5.

Figuur 7.4: Jaarlijks aardgasverbruik (m³), voor en na interventie

In Figuur 7.5 is te zien dat de procentuele besparing op het jaarlijkse aardgasverbruik voor de acht woningen varieert van -6,0% tot 73,2%. De gemiddelde besparing bedraagt 36,3%, de mediaan is 39,1%. Vier van de acht huishoudens (de lichtblauwe balken in Figuur 7.5) gaven aan na het waterzijdig inregelen niet zuiniger te zijn geweest met hun gasverbruik dan ervoor. De gemiddelde besparing van deze vier huishoudens bedraagt 21,2%, hetgeen aanmerkelijk hoger is dan de besparing van 13,5% die werd vastgesteld bij de referentiegroep in Sectie 5.2.

Figuur 7.5: Jaarlijkse aardgas verbruiksreductie (%)

De vier donkere balken (c - f) in Figuur 7.5 representeren huishoudens die hebben aangegeven de thermostaat minder hoog te hebben staan dan voorheen en/of minder warm tapwater te gebruiken. De gemiddelde besparing van deze vier huishoudens van 51,4% is eveneens aanmerkelijk groter als die vastgesteld bij de referentiegroep (24,8%, zie Sectie 5.2).

8 Discussie en conclusies

Het waterzijdig inregelen van centrale verwarmingsinstallaties kan bijdragen aan het verminderen van de CO₂ uitstoot door de gebouwde omgeving, omdat de efficiëntie van het verwarmingssysteem toeneemt als gevolg van de maatregel. In de internationale literatuur worden energiebesparingen tot 35% als gevolg van waterzijdig inregelen genoemd.

Het onderhavige onderzoek had als doel het energiebesparingspotentiaal van waterzijdig inregelen te kwantificeren. Daartoe zijn in de periode maart 2020 – maart 2022 700 woningen in de gemeente Enschede waterzijdig ingeregeld. Door het gasverbruik van deze woningen zowel voor als na de interventie te inventariseren, werden besparingen op het totale jaarlijkse gasverbruik van 7,9 tot 53,1% (gemiddeld 27,5%) vastgesteld.

Zoals vermeld in Sectie 4.6 moeten hierbij enkele beperkingen van het onderzoek worden beschouwd. Allereerst is het aantal geanalyseerde woningen met twaalf zeer klein, waarmee het risico groot is dat de berekende besparing niet representatief is. Verder is de gasverbruiksreductie als gevolg van het waterzijdig inregelen mogelijk wordt overschat doordat deelnemers aan het onderzoek wellicht zuiniger zijn geweest met hun energiegebruik in maart 2022 dan voorheen vanwege de gestegen energieprijzen en de geopolitieke situatie omtrent Oekraïne en Rusland. Ten derde zijn verschillende vormen van waterzijdig inregelen, namelijk het inregelen van cv-ketels, het statisch inregelen van radiatoren en het dynamisch inregelen van radiatoren, niet onderscheiden in deze eerste analyse.

Om de betrouwbaarheid van de resultaten te verhogen, werd aanvullend onderzoek uitgevoerd. Daartoe werden allereerst de gasverbruiken in de periode maart 2020 – maart 2022 van een referentiegroep waarbij geen waterzijdig inregelen heeft plaatsgevonden verzameld, om in te kunnen schatten wat het effect is van de stijgende energieprijzen en daarvoor te kunnen corrigeren. Bewoners die bouwkundige en/of installatietechnische maatregelen hebben genomen om hun gasverbruik te reduceren (n = 42) bespaarden gemiddeld 28,5% op hun gasverbruik in maart 2022 t.o.v. maart 2021. Bewoners die aangaven alleen minder vaak/korter te douchen en/of de thermostaat te hebben verlaagd (n = 21) bespaarden gemiddeld 24,8%. Het gasverbruik van bewoners die aangaven geen maatregelen te hebben genomen (n = 11) was 13,5% lager in maart 2022 dan in dezelfde maand een jaar eerder. Een (deel van de) verklaring hiervoor zal er in liggen dat de maand maart 2022 zonniger was dan maart 2021.

Vervolgens werden nieuwe enquêtes verspreid onder twee specifieke groepen bewoners, namelijk eigenaar-bewoners waarbij de cv-ketel werd ingeregeld en sociale huurders waarbij de radiatoren dynamisch werden ingeregeld.

Bij 308 woningen werd de cv-ketel ingeregeld. Voor elf van de woningen is kwalitatief goede data beschikbaar voor analyse. Voor alle elf woningen werd een reductie in het gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag vastgesteld. De procentuele besparing op het jaarlijkse aardgasverbruik voor de elf woningen varieert van 1,2% tot 55,0%. De gemiddelde besparing bedraagt 23,3%, de mediaan is 21,6%. Acht van de elf huishoudens gaven aan in maart 2022 niet zuiniger te zijn geweest met hun gasverbruik dan in maart 2021. De gemiddelde besparing van deze acht huishoudens

bedraagt 26,2%, hetgeen aanmerkelijk hoger is dan de besparing van 13,5% die werd vastgesteld bij de referentiegroep die geen maatregelen nam om het gasverbruik te reduceren.

Bij 76 woningen werd het cv-systeem dynamisch ingeregeld. Voor acht van de woningen is kwalitatief goede data beschikbaar voor analyse. Voor zeven van de acht woningen werd een reductie in het gasverbruik voor ruimteverwarming per graaddag vastgesteld. De procentuele besparing op het jaarlijkse aardgasverbruik voor de acht woningen varieert van -6,0% tot 73,2%. De gemiddelde besparing bedraagt 36,3%, de mediaan is 39,1%. Vier van de acht huishoudens gaven aan na het waterzijdig inregelen niet zuiniger te zijn geweest met hun gasverbruik dan ervoor. De gemiddelde besparing van deze vier huishoudens bedraagt 21,2%, hetgeen aanmerkelijk hoger is dan de besparing van 13,5% die werd vastgesteld bij de referentiegroep in Sectie 5.2. De vier huishoudens die aangaven de thermostaat minder hoog te hebben staan dan voorheen en/of minder warm tapwater te gebruiken, besparen gemiddeld 51,4% op het jaarlijkse aardgasverbruik, hetgeen eveneens aanmerkelijk hoger is dan vastgesteld bij de referentiegroep (24,8%, zie Sectie 5.2).

De resultaten zijn samengevat in Tabel 8.1.

Tabel 8.1: Samenvatting resultaten

	Gemiddelde besparing referentiegroep	Gemiddelde besparing ingeregelde cv-ketels	Gemiddelde besparing dynamisch inregelen
Niet zuiniger met gasverbruik	13,5% (n = 11)	26,2% (n = 8)	21,2% (n = 4)
Zuiniger met gasverbruik	24,8% (n = 21)	15,7% (n = 3)	51,4% (n = 4)

Bij de interpretatie van deze resultaten moeten de volgende beperkingen van het onderzoek in acht worden genomen:

Allereerst is het aantal geanalyseerde woningen zeer klein door het relatief geringe aantal compleet ingevulde enquêtes, ontbrekende informatie in een aantal enquêtes en de toepassing van de exclusiecriteria. Het kleine aantal woningen dat geschikt werden bevonden voor de analyse geeft wellicht geen representatief beeld. Daarnaast bestaat er een onzekerheid met betrekking tot de in de enquête ingevulde verbruiken, die mogelijk fouten bevatten.

Voor de splitsing van het aardgasverbruik in ruimteverwarming (waarop het waterzijdig inregelen betrekking heeft) en warm tapwater en (eventueel) koken, is voor de huishoudens met slimme meters uitgegaan van het gasverbruik in een zomermaand. Het is mogelijk dat dat gasverbruik niet representatief is voor warm tapwater en koken in de rest van het jaar vanwege bijvoorbeeld vakanties. Voor de huishoudens met analoge meters zijn kengetallen gebruikt voor deze splitsing, die uiteraard niet precies voor elk huishouden zullen gelden.

Tot slot moet nog worden stilgestaan bij de nauwkeurigheid van de energiemetingen. Naast de onnauwkeurigheid van de gasmeter zelf (-0,17% tot +0,92%), leidt de toepassing van de zogenaamde 7-gradenmethode tot een aanvullende onzekerheid van 1,37% - 4,61% (Brouwer et al., 2008).

Bronnen

- Aurum. (2022). *EnergyFlip*. <https://www.energyflip.com/nl/>
- Brouwer, W. P., Pulles, C. J. A., van Heugten, W. H. H., van Schagen, G., & Bonestroo, W. (2008). *De correctheid van de gasmeting bij kleinverbruikers*.
<https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vvij5epmj1ey0/vhyf677f23sn>
- Consumentenbond. (2020). *Besparen door waterzijdig inregelen*.
<https://www.consumentenbond.nl/cv-ketel/waterzijdig-inregelen>
- European Commission. (2019). *The Energy Performance of Buildings Directive - Factsheet*.
- Eurostat. (2021). *Energy consumption in households*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Energy_consumption_in_households
- Klimaatakkoord. (2019).
- KNMI. (2022). *Daggegevens van het weer in Nederland*. <http://knmi.nl/nederland-nu/klimatologie/daggegevens>
- Liao, Z., & Dexter, A. L. (2004). The potential for energy saving in heating systems through improving boiler controls. *Energy and Buildings*, 36(3), 261–271.
<https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2003.12.006>
- Milieu Centraal. (2020). *Inductie kookplaat*. <https://www.milieucentraal.nl/energie-besparen/apparaten-in-huis/inductie-kookplaat/>
- NEN. (2022). *NTA 8800:2022 Energieprestatie van gebouwen - Bepalingsmethode*.
- Paris Agreement, (2015).
- Piana, E. A., Grassi, B., Bianchi, F., & Pedrotti, C. (2018). Hydraulic balancing strategies: A case study of radiator-based central heating system. *Building Services Engineering Research and Technology*, 39(3), 249–262. <https://doi.org/10.1177/0143624417752830>
- Tahersima, F., Stoustrup, J., & Rasmussen, H. (2013). An analytical solution for stability-performance dilemma of hydronic radiators. *Energy and Buildings*, 64, 439–446.
<https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2013.05.023>
- Trouw. (2022, April 2). *Overheid roept op thermostaat lager te zetten, doet dat zelf ook*.
<https://www.trouw.nl/binnenland/overheid-roept-op-thermostaat-lager-te-zetten-doet-dat-zelf-ook~b1a3777e/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
- Vereniging Eigen Huis. (2021). *Waterzijdig inregelen: 5 vragen*.
<https://www.eigenhuis.nl/energie/maatregelen/duurzaam-verwarmen/waterzijdig-inregelen-veelgestelde-vragen#/>

Bijlage A: Enquête - alle deelnemers

Radiator WaterBalans

Start of Block: Inleiding

SAMEN ENERGIE BESPAREN

Geachte heer/mevrouw,

Voor het onderzoek Radiator WaterBalans, dat we gezamenlijk met het [EnergieLoket Enschede](#) uitvoeren, willen we u enkele vragen stellen met betrekking tot uw woning en woonsituatie.

Houdt u alstublieft de volgende gegevens bij de hand:

- Het **serienummer** van uw Huisbaasje. Deze vindt u op de sticker achterop het huisbaasje, achter S/N:
 - Het **bouwjaar** van uw woning (op te zoeken door uw postcode en huisnummer in te vullen in [de Basisregistratie Adressen en Gebouwen](#))
 - Uw **energiegebruik** (aardgas en elektriciteit):
 - Als u een slimme meter heeft: het energiegebruik in de maanden maart 2020, augustus 2020, maart 2021 en augustus 2021.
 - Als u een analoge meter heeft: het energiegebruik in kalenderjaar 2020 en 2021.
- Hartelijk dank voor uw medewerking.

Saxion Hogeschool en Stichting Pioneering

End of Block: Inleiding

Start of Block: Serienummer

Q1

Wat is het serienummer van uw Huisbaasje?

Deze vindt u op de sticker achterop uw Huisbaasje. Geef de zeven cijfers achter S/N:

End of Block: Serienummer

Start of Block

Q2 Wat is het bouwjaar van uw woning?

U kunt dit vinden in de [Basisregistratie Adressen en Gebouwen](#) door uw postcode en huisnummer in te vullen.

Q3 Hoeveel bewoners telt uw huishouden?

_____ Volwassen(en)

_____ Kind(eren)

Page Break

Q4 Wanneer zijn uw radiatoren of is uw cv-ketel waterzijdig ingesteld?

- ☐ In januari 2020
- ☐ In februari 2020
- ☐ In maart 2020
- ☐ In april 2020
- ☐ In mei 2020
- ☐ In juni 2020
- ☐ In juli 2020
- ☐ In augustus 2020
- ☐ In september 2020
- ☐ In oktober 2020
- ☐ In november 2020
- ☐ In december 2020
- ☐ In januari 2021
- ☐ In februari 2021
- ☐ In maart 2021
- ☐ In april 2021
- ☐ In mei 2021
- ☐ In juni 2021

- ☐ In juli 2021
 - ☐ In augustus 2021
 - ☐ In september 2021
 - ☐ In oktober 2021
 - ☐ In november 2021
 - ☐ In december 2021
 - ☐ In januari 2022
 - ☐ In februari 2022
 - ☐ In maart 2022
-

Q5 Bent u na het waterzijdig ingeregelen verhuisd?

- ☐ Nee
 - ☐ Ja
-

Q6

Heeft u een slimme of analoge aardgasmeter?

Een slimme meter is een digitale meter, waarvan de meterstanden op afstand kunnen worden uitgelezen door de netbeheerder en energieleverancier. Bij een analoge meter is dat niet mogelijk, en geeft u zelf jaarlijks de meterstanden door.

☐ Slimme meter

☐ Analoge meter

Page Break

Display This Question:

*If Heeft u een slimme of analoge aardgasmeter? Een slimme meter is een digitale meter, waarvan de met...
= Slimme meter*

Q7 Wat was uw aardgasverbruik (in m³) in de maanden maart 2020, augustus 2020, maart 2021 en augustus 2021?

☐ Maart 2020 _____

☐ Augustus 2020 _____

☐ Maart 2021 _____

☐ Augustus 2021 _____

Display This Question:

*If Heeft u een slimme of analoge aardgasmeter? Een slimme meter is een digitale meter, waarvan de met...
= Analoge meter*

Q8 Wat was uw aardgasverbruik (in m³) in het kalenderjaar 2020 en 2021?

☐ 2020 _____

☐ 2021 _____

Q9 Heeft u een slimme of analoge elektriciteitsmeter?

Een slimme meter is een digitale meter, waarvan de meterstanden op afstand kunnen worden uitgelezen door de netbeheerder en energieleverancier. Bij een analoge meter is dat niet mogelijk, en geeft u zelf jaarlijks de meterstanden door.

- ☐ Slimme elektriciteitsmeter
- ☐ Analoge elektriciteitsmeter

Display This Question:

If Heeft u een slimme of analoge elektriciteitsmeter? Een slimme meter is een digitale meter, waarvan... = Slimme elektriciteitsmeter

Q10 Wat was uw elektriciteitsverbruik (in kWh, exclusief eigen opwekking) in de maanden **maart 2020, augustus 2020, maart 2021 en augustus 2021**?

- ☐ Maart 2020 _____
- ☐ Augustus 2020 _____
- ☐ Maart 2021 _____
- ☐ Augustus 2021 _____

Display This Question:

If Heeft u een slimme of analoge elektriciteitsmeter? Een slimme meter is een digitale meter, waarvan... = Analoge elektriciteitsmeter

Q11 Wat was uw elektriciteitsverbruik (in kWh, exclusief eigen opwekking) in het kalenderjaar **2020 en 2021**?

- ☐ 2020 _____
- ☐ 2021 _____

Q12 Is er in de periode **maart 2020 - maart 2022** iets veranderd aan de bouwkundige staat van uw woning? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Ja, isolatie van de begane grondvloer
- ☐ Ja, isolatie van gevels
- ☐ Ja, isolatie van dak
- ☐ Ja, vervangen van beglazing
- ☐ Ja, vervangen van buitendeuren
- ☐ Ja, kierdichting (plaatsen van tochtstrips of tochtbanden, dichten van naden of kieren)
- ☐ Ja, woonoppervlak vergroot (zoals een aanbouw)
- ☐ Ja, anders
- ☐ Nee

Display This Question:

If Is er in de periode maart 2020 - maart 2022 iets veranderd aan de bouwkundige staat van uw woning... = Ja, anders

Q13 Bij de vorige vraag gaf u 'Ja, anders' aan. Welke andere bouwkundige maatregelen zijn toegepast?

Q14 Is er in de periode **maart 2020 - maart 2022** iets veranderd aan de installatietechnische staat van uw woning (behoudens het waterzijdig inregelen)? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Ja, verandering van het ventilatiesysteem
 - ☐ Ja, waterbesparende douchekop geplaatst
 - ☐ Ja, warmteterugwinning op douchewater toegepast
 - ☐ Ja, elektrische verwarming van warm water (zoals met een Quooker) toegepast
 - ☐ Ja, cv ketel vervangen
 - ☐ Ja, ik kook nu op elektriciteit i.p.v. gas
 - ☐ Ja, ik kook nu op gas i.p.v. elektriciteit
 - ☐ Ja, elektrische (infrarood-) verwarming toegepast
 - ☐ Ja, pellet-, hout- of petroleumkachel toegepast
 - ☐ Ja, pellet-, hout- of petroleumkachel verwijderd
 - ☐ Ja, zonnepanelen geplaatst
 - ☐ Ja, anders
 - ☐ Nee
-

Display This Question:

If Is er in de periode maart 2020 - maart 2022 iets veranderd aan de installatietechnische staat va... = Ja, anders

Q15 Bij de vorige vraag gaf u 'Ja, anders' aan. Welke andere installatietechnische maatregelen zijn toegepast?

Q16 Is er in de periode **maart 2020** - maart 2022 iets veranderd in de grootte van uw huishouden?

- ☐ Ja, er is een bewoner vertrokken
- ☐ Ja, er zijn meerdere bewoners vertrokken
- ☐ Ja, er is een bewoner bijgekomen
- ☐ Ja, er zijn meerdere bewoners bijgekomen
- ☐ Nee

Q17 In hoeverre wijkt uw bewoningsgedrag nu (**maart 2022**) af ten opzichte van vorig jaar (**maart 2021**)?

- ☐ Ik ben/we zijn nu **vaker thuis dan vorig jaar** (bijvoorbeeld door thuiswerken)
- ☐ Ik ben/we zijn nu **minder vaak thuis dan vorig jaar** (bijvoorbeeld door een reis).
- ☐ Er zijn geen grote verschillen in mijn/onze bewoning

End of Block

Bijlage B: Enquête - controlegroep

Besparing energiegebruik

Start of Block: Inleiding

BEWUSTER OMGAAN MET HET ENERGIEGEBRUIK

Geachte heer/mevrouw,

Vanwege de gestegen energieprijzen en de situatie omtrent Oekraïne zien we dat veel mensen zuiniger omgaan met energie dan voorheen. Voor een onderzoek van stichting Pioneering en Saxion Hogeschool willen we graag in kaart brengen in hoeverre huishoudens de laatste maanden besparen op hun aardgasverbruik. Daarvoor willen we u graag enkele vragen stellen.

Houdt u alstublieft de volgende gegevens bij de hand:

- Als u een slimme meter heeft: het aardgasverbruik in de maanden maart 2021, augustus 2021 en maart 2022.

- Als u een analoge meter heeft: het aardgasverbruik in kalenderjaar 2020 en 2021.

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Saxion Hogeschool en Stichting Pioneering

End of Block: Inleiding

Start of Block: Energiebesparende maatregelen

Q1 Heeft u in de afgelopen maanden maatregelen genomen om minder aardgas te verbruiken?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Nee (11)
- ☐ Ja, isolatiemaatregelen en/of het dichtten van kieren (12)
- ☐ Ja, een zuinigere cv-ketel of een warmtepomp laten installeren (13)
- ☐ Ja, we verwarmen nu anders (met bijvoorbeeld hout, pellets of petroleum) (32)
- ☐ Ja, we koken nu elektrisch i.p.v. op gas (14)
- ☐ Ja, we verwarmen water nu elektrisch (zoals met een Quooker) (34)
- ☐ Ja, we douchen minder vaak of korter (30)
- ☐ Ja, de thermostaat staat lager (31)
- ☐ Ja, anders (33)

Page Break

Display This Question:

If Heeft u in de afgelopen maanden maatregelen genomen om minder aardgas te verbruiken? (meerdere an... = Ja, anders

Q2 Bij de vorige vraag gaf u 'Ja, anders' aan. Welke andere maatregelen heeft u genomen?

Page Break

Q3 Hoeveel bewoners telt uw huishouden?

_____ Volwassene(n) (9)

_____ Kind(eren) (10)

Page Break

Q4

Heeft u een slimme of analoge aardgasmeter?

Een slimme meter is een digitale meter, waarvan de meterstanden op afstand kunnen worden uitgelezen door de netbeheerder en energieleverancier. Bij een analoge meter is dat niet mogelijk, en geeft u zelf jaarlijks de meterstanden door.

☐ Slimme meter (1)

☐ Analoge meter (2)

Page Break

Display This Question:

*If Heeft u een slimme of analoge aardgasmeter? Een slimme meter is een digitale meter, waarvan de met...
= Slimme meter*

Q5 Wat was uw aardgasverbruik (in m³) in de maanden **maart 2021, augustus 2021 en maart 2022?**

☐ Maart 2021 (4) _____

☐ Augustus 2021 (5) _____

☐ Maart 2022 (12) _____

Page Break

Display This Question:

*If Heeft u een slimme of analoge aardgasmeter? Een slimme meter is een digitale meter, waarvan de met...
= Analoge meter*

Q6 Wat was uw aardgasverbruik (in m³) in het kalenderjaar 2020 en 2021?

☐ 2020 (6) _____

☐ 2021 (5) _____

Page Break

Q7 Is er in de periode **2020 - 2022** iets veranderd in de grootte van uw huishouden?

☐ Ja, er is een bewoner vertrokken (1)

☐ Ja, er zijn meerdere bewoners vertrokken (2)

☐ Ja, er is een bewoner bijgekomen (3)

☐ Ja, er zijn meerdere bewoners bijgekomen (4)

☐ Nee (5)

Page Break

End of Block

Bijlage C: Enquête - ingeregelde cv-ketels

Radiator WaterBalans - CV-ketels

Start of Block: Inleiding

SAMEN ENERGIE BESPAREN

Geachte heer/mevrouw,

Voor het onderzoek Radiator WaterBalans, dat we gezamenlijk met het [EnergieLoket Enschede](#) uitvoeren, willen we u enkele vragen stellen met betrekking tot uw woning en woonsituatie.

Houdt u alstublieft de volgende gegevens bij de hand:

- Het **serienummer** van uw Huisbaasje. Deze vindt u op de sticker achterop het huisbaasje, achter S/N:
- Als u een slimme meter heeft: het aardgasverbruik in de maanden maart 2021 en augustus 2021.
- Als u een analoge meter heeft: het aardgasverbruik in kalenderjaar 2020 en 2021.

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Saxion Hogeschool en Stichting Pioneering

End of Block: Inleiding

Start of Block: Serienummer

Q1

Wat is het serienummer van uw Huisbaasje?

Deze vindt u op de sticker achterop uw Huisbaasje. Geef de zeven cijfers achter S/N:

End of Block: Serienummer

Q2 Hoeveel bewoners telt uw huishouden?

_____ Volwassene(n) (9)

_____ Kind(eren) (10)

Page Break

Q3 Wanneer is uw cv-ketel waterzijdig ingeregeld?

☐ In oktober 2021 (11)

☐ In november 2021 (12)

☐ In december 2021 (13)

☐ In januari 2022 (14)

Page Break

Q4 Bent u in de periode tussen het waterzijdig inregelen en maart 2022 verhuisd?

☐ Nee (1)

☐ Ja (2)

Skip To: End of Survey If Bent u in de periode tussen het waterzijdig inregelen en maart 2022 verhuisd? = Ja

Page Break

Q5

Heeft u een slimme of analoge aardgasmeter?

Een slimme meter is een digitale meter, waarvan de meterstanden op afstand kunnen worden uitgelezen door de netbeheerder en energieleverancier. Bij een analoge meter is dat niet mogelijk, en geeft u zelf jaarlijks de meterstanden door.

☐ Slimme meter (1)

☐ Analoge meter (2)

Page Break

Display This Question:

*If Heeft u een slimme of analoge aardgasmeter? Een slimme meter is een digitale meter, waarvan de met...
= Slimme meter*

Q6 Wat was uw aardgasverbruik (in m³) in de maanden **maart 2021** en **augustus 2021**?

☐ Maart 2021 (4) _____

☐ Augustus 2021 (5) _____

Page Break

Display This Question:

*If Heeft u een slimme of analoge aardgasmeter? Een slimme meter is een digitale meter, waarvan de met...
= Analoge meter*

Q7 Wat was uw aardgasverbruik (in m³) in het kalenderjaar 2020 en 2021?

☐ 2020 (6) _____

☐ 2021 (5) _____

Page Break

Q8 Is er in de periode **maart 2021 - maart 2022** iets veranderd aan de bouwkundige staat van uw woning? (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Ja, isolatie van de begane grondvloer (1)

☐ Ja, isolatie van gevels (2)

☐ Ja, isolatie van dak (3)

☐ Ja, vervangen van beglazing (4)

☐ Ja, vervangen van buitendeuren (5)

☐ Ja, kierdichting (plaatsen van tochtstrips of tochtbanden, dichten van naden of kieren) (6)

☐ Ja, woonoppervlak vergroot (zoals een aanbouw) (7)

☐ Ja, anders (8)

☐ Nee (9)

Page Break

Display This Question:

*If Is er in de periode maart 2021 - maart 2022 iets veranderd aan de bouwkundige staat van uw woning... =
Ja, anders*

Q9 Bij de vorige vraag gaf u 'Ja, anders' aan. Welke andere bouwkundige maatregelen zijn toegepast?

Page Break

Q10 Is er in de periode **maart 2021 - maart 2022** iets veranderd aan de installatietechnische staat van uw woning (behoudens het waterzijdig inregelen)? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Ja, verandering van het ventilatiesysteem (1)
- ☐ Ja, waterbesparende douchekop geplaatst (2)
- ☐ Ja, warmteterugwinning op douchewater toegepast (3)
- ☐ Ja, elektrische verwarming van warm water (zoals met een Quooker) toegepast (4)
- ☐ Ja, cv ketel vervangen (5)
- ☐ Ja, ik kook nu op elektriciteit i.p.v. gas (6)
- ☐ Ja, ik kook nu op gas i.p.v. elektriciteit (7)
- ☐ Ja, elektrische (infrarood-) verwarming toegepast (8)
- ☐ Ja, pellet-, hout- of petroleumkachel toegepast (9)
- ☐ Ja, pellet-, hout- of petroleumkachel verwijderd (10)
- ☐ Ja, zonnepanelen geplaatst (11)
- ☐ Ja, anders (12)
- ☐ Nee (13)

Display This Question:

If Is er in de periode maart 2021 - maart 2022 iets veranderd aan de installatietechnische staat va... = Ja, anders

Q11 Bij de vorige vraag gaf u 'Ja, anders' aan. Welke andere installatietechnische maatregelen zijn toegepast?

Page Break

Q12 Is er in de periode **maart 2021** - maart 2022 iets veranderd in de grootte van uw huishouden?

- ☐ Ja, er is een bewoner vertrokken (1)
- ☐ Ja, er zijn meerdere bewoners vertrokken (2)
- ☐ Ja, er is een bewoner bijgekomen (3)
- ☐ Ja, er zijn meerdere bewoners bijgekomen (4)
- ☐ Nee (5)

Page Break

Q13 In hoeverre week uw bewoningsgedrag in **maart 2022** af ten opzichte van vorig jaar (**maart 2021**)?

- ☐ Ik ben/we zijn nu **vaker thuis dan vorig jaar** (bijvoorbeeld door pensionering) (1)
- ☐ Ik ben/we zijn nu **minder vaak thuis dan vorig jaar** (bijvoorbeeld door een reis). (2)
- ☐ Er zijn geen grote verschillen in mijn/onze bewoning (3)

Page Break

Q14 Bent u zuiniger omgegaan met uw aardgasverbruik in **maart 2022** dan voorheen? (Bijvoorbeeld door de gestegen energieprijzen en/of de situatie omtrent Oekraïne)

☐ Ja, de thermostaat staat minder hoog dan voorheen (1)

☐ Ja, we gebruiken minder warm water (2)

☐ Nee (3)

End of Block

Bijlage D: Enquête - dynamisch ingeregelde radiatoren

Radiator WaterBalans - Dynamisch inregelen

Start of Block: Inleiding

SAMEN ENERGIE BESPAREN

Geachte heer/mevrouw,

Voor het onderzoek Radiator WaterBalans, dat we gezamenlijk met het [EnergieLoket Enschede](#) uitvoeren, willen we u enkele vragen stellen met betrekking tot uw woning en woonsituatie.

Houdt u alstublieft de volgende gegevens bij de hand:

- Uw huidige gasmeterstand
- Als u een slimme meter heeft: het aardgasverbruik in de maanden maart 2021 en augustus 2021.
- Als u een analoge meter heeft: het aardgasverbruik in kalenderjaar 2020 en 2021.

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Saxion Hogeschool en Stichting Pioneering

End of Block: Inleiding

Start of Block: Huidige gasmeterstand

Q1

Wat is uw huidige gasmeterstand?

Page Break

Q2 Wanneer zijn uw radiatoren dynamisch ingeregeld?

	Maand	Dag	Jaar
Selecteer: (1)	▼Januari (1 ... December (12)	▼1 (1 ... 31 (31)	▼1900 (1 ... 2049 (150)

End of Block: Huidige gasmeterstand

Start of Block:

Q3 Hoeveel bewoners telt uw huishouden?

_____ Volwassene(n) (9)

_____ Kind(eren) (10)

Page Break

Q4 Bent u na het waterzijdig inregelen verhuisd?

☐ Nee (1)

☐ Ja (2)

Skip To: End of Survey If Bent u na het waterzijdig inregelen verhuisd? = Ja

Page Break

Q5

Heeft u een slimme of analoge aardgasmeter?

Een slimme meter is een digitale meter, waarvan de meterstanden op afstand kunnen worden uitgelezen door de netbeheerder en energieleverancier. Bij een analoge meter is dat niet mogelijk, en geeft u zelf jaarlijks de meterstanden door.

☐ Slimme meter (1)

☐ Analoge meter (2)

Page Break

Display This Question:

*If Heeft u een slimme of analoge aardgasmeter? Een slimme meter is een digitale meter, waarvan de met...
= Slimme meter*

Q6 Wat was uw aardgasverbruik (in m³) in de maanden **maart 2021** en **augustus 2021**?

☐ Maart 2021 (4) _____

☐ Augustus 2021 (5) _____

Page Break

Display This Question:

*If Heeft u een slimme of analoge aardgasmeter? Een slimme meter is een digitale meter, waarvan de met...
= Analoge meter*

Q7 Wat was uw aardgasverbruik (in m³) in het kalenderjaar 2020 en 2021?

☐ 2020 (6) _____

☐ 2021 (5) _____

Page Break

Q8 Is er in de periode **maart 2021 - nu** iets veranderd aan de bouwkundige staat van uw woning?
(meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Ja, isolatie van de begane grondvloer (1)

☐ Ja, isolatie van gevels (2)

☐ Ja, isolatie van dak (3)

☐ Ja, vervangen van beglazing (4)

☐ Ja, vervangen van buitendeuren (5)

☐ Ja, kierdichting (plaatsen van tochtstrips of tochtbanden, dichten van naden of kieren) (6)

☐ Ja, woonoppervlak vergroot (zoals een aanbouw) (7)

☐ Ja, anders (8)

☐ Nee (9)

Page Break

Display This Question:

*If Is er in de periode maart 2021 - nu iets veranderd aan de bouwkundige staat van uw woning? (meerd... =
Ja, anders*

Q9 Bij de vorige vraag gaf u 'Ja, anders' aan. Welke andere bouwkundige maatregelen zijn toegepast?

Page Break

Q10 Is er in de periode **maart 2021 - nu** iets veranderd aan de installatietechnische staat van uw woning (behoudens het waterzijdig inregelen)? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Ja, verandering van het ventilatiesysteem (1)
- ☐ Ja, waterbesparende douchekop geplaatst (2)
- ☐ Ja, warmteterugwinning op douchewater toegepast (3)
- ☐ Ja, elektrische verwarming van warm water (zoals met een Quooker) toegepast (4)
- ☐ Ja, cv ketel vervangen (5)
- ☐ Ja, ik kook nu op elektriciteit i.p.v. gas (6)
- ☐ Ja, ik kook nu op gas i.p.v. elektriciteit (7)
- ☐ Ja, elektrische (infrarood-) verwarming toegepast (8)
- ☐ Ja, pellet-, hout- of petroleumkachel toegepast (9)
- ☐ Ja, pellet-, hout- of petroleumkachel verwijderd (10)
- ☐ Ja, zonnepanelen geplaatst (11)
- ☐ Ja, anders (12)
- ☐ Nee (13)

Display This Question:

If Is er in de periode maart 2021 - nu iets veranderd aan de installatietechnische staat van uw won... = Ja, anders

Q11 Bij de vorige vraag gaf u 'Ja, anders' aan. Welke andere installatietechnische maatregelen zijn toegepast?

Page Break

Q12 Is er in de periode **maart 2021** - nu iets veranderd in de grootte van uw huishouden?

- ☐ Ja, er is een bewoner vertrokken (1)
- ☐ Ja, er zijn meerdere bewoners vertrokken (2)
- ☐ Ja, er is een bewoner bijgekomen (3)
- ☐ Ja, er zijn meerdere bewoners bijgekomen (4)
- ☐ Nee (5)

Page Break

Q13 In hoeverre week uw bewoningsgedrag na het waterzijdig inregelen af ten opzichte van vorig jaar (**maart 2021**)?

- ☐ Ik ben/we zijn nu **vaker thuis dan vorig jaar** (bijvoorbeeld door pensionering) (1)
- ☐ Ik ben/we zijn nu **minder vaak thuis dan vorig jaar** (bijvoorbeeld door een reis). (2)
- ☐ Er zijn geen grote verschillen in mijn/onze bewoning (3)

Page Break

Q14 Bent u zuiniger omgegaan met uw aardgasverbruik na het waterzijdig inregelen dan voorheen?
(Bijvoorbeeld door de gestegen energieprijzen en/of de situatie omtrent Oekraïne)

☐ Ja, de thermostaat staat minder hoog dan voorheen (1)

☐ Ja, we gebruiken minder warm water (2)

☐ Nee (3)

End of Block

Van: "[REDACTED]" Document 85
Verzonden: dinsdag 10 juni 2025 10:27
Aan: "[REDACTED]" <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Onderwerp: PFO Wybe tbv raadsinformatienota isolatieprogramma

Hoi [REDACTED],

Kun jij bijvoorbeeld 30 juni of 7 juli in het PFO van Wybe met mij aanwezig zijn om het B&W advies en de bijbehorende raadsinformatienota te bespreken?

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]

M 06-[REDACTED]
E [REDACTED]@zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Van: "[REDACTED]"
Verzonden: vrijdag 28 februari 2025 12:51
Aan: "[REDACTED]" <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Onderwerp: Presentatie SMP donderdag 6 maart

Document 86

Beste collega en/of betrokkenen,

Ook benieuwd welke in gebouwen wonende beschermde diersoorten er leven in Zuidplas? Of wat een SMP (SoortenManagementPlan) is en wat jij hier straks mee kunt doen in de praktijk? Zoals tijdens het isoleren, slopen of (ver)bouwen.

Op 6 maart komen Ecoloog op Maat en Habitat naar Huize Mooisteent om de bevindingen te presenteren en te vertellen over het SMP en de diersoorten die zij tegenkwamen in gemeente Zuidplas. Zij voerden namelijk een Quicksan voor de gemeente.

We nodigen je graag uit voor deze presentatie op **6 maart 2025 van 11:00 uur tot 13:30 uur op locatie Huize Mooisteent, Pr. Beatrixstraat 2 in Nieuwerkerk aan den IJssel**. Wil je zo snel mogelijk laten weten of je aanwezig bent?

Let op! De inloop is van 10:30 uur tot 11:00 uur. Iedereen wordt tijdens de presentatie voorzien van broodjes, koffie en thee. Lunch meenemen is niet nodig.

Hieronder een aantal onderwerpen die aan bod komen tijdens de presentatie:

- Wat is een SMP en waartoe dient het
- Wat is een Quicksan
- Wat is de consequentie van deze scheiding t.a.v. vergunningverlening voor ruimtelijke projecten
- Toelichting op stadsnatuur
- Wat moet de gemeente doen in het kader van wetgeving en het SMP
- Wettelijke kaders
- Hoe kan de gemeente het SMP inzetten voor groenbeheer (en actieve soortenbescherming)

Ben jij benieuwd geworden naar wat dit voor jou en de gemeente betekent? Dan zien we je graag tijdens de presentatie van Ecoloog op Maat en Habitat. Tot dan!

Met vriendelijke groet,

[REDACTED] namens Duurzaam Zuidplas

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

M 06- [REDACTED]
E [REDACTED]@zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Van: "[REDACTED]"
Verzonden: vrijdag 9 februari 2024 09:54
Aan: "[REDACTED]" <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Onderwerp: raadsinfo nota en isolatieprogramma

Document 87

Hi [REDACTED],

Als het goed is, is de raad inmiddels geïnformeerd middels de raadsinformatienota over het isolatie programma.
Ik weet niet of we daarover iets moeten communiceren en aan wie, maar voordat de bewoners er iets van gaan merken wordt het wel einde zomer ivm de aanbesteding.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]

M 06-[REDACTED]
E [REDACTED]@zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Van: " " **Document 88**
Verzonden: maandag 7 juli 2025 11:11
Aan: " " <@zuidplas.nl>
Onderwerp: Raadsinformatienota aangepast
Bijlage(n): 250706_informereren raad voortgang isolatieprogramma.docx

Hoi ,

Hierbij de aangepaste raadsinformatienota. heeft er al naar gekeken.

Bedankt alvast weer,

Met vriendelijke groet,

.

M 06-
E @zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Informatienota van het college aan de raad

onderwerp

Start uitvoering Isolatieprogramma

nummer raadsstuk**datum****afzender**

College van burgemeester en wethouders

portefeuillehouder**behandelend ambtenaar****registratienummer****Bijlagen****openbaar of geheim**

Openbaar

Aan de raad van de gemeente Zuidplas

Kernboodschap

Middels deze informatienota informeert het college de gemeenteraad over het voornemen om in het derde kwartaal van 2025 te starten met de uitvoering van de subsidieregeling voor woningisolatie binnen de gemeente Zuidplas, in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP).

Inleiding

In 2022 heeft de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) gepresenteerd. Doel is om vóór 2030 2,5 miljoen woningen te isoleren, met prioriteit voor 1,5 miljoen slecht geïsoleerde woningen. Een belangrijke actielijn van het NIP is gericht op het isoleren van 750.000 koopwoningen via gemeenten. Het kabinet beoogt hiermee energiekosten te verlagen, energiearmoede terug te dringen en woningen versneld te verduurzamen.

De gemeente Zuidplas heeft op basis van deze regeling meerdere subsidietranches aangevraagd en ontvangen. Na juridische toetsing van het aanbestedingstraject is een intermediair geselecteerd voor de uitvoering, waardoor in het derde kwartaal van 2025 kan worden gestart met het ondersteunen van inwoners bij isolatiemaatregelen.

Toelichting

De gemeente Zuidplas heeft voor drie tranches middelen aangevraagd:

- Eerste tranche (2023): € [redacted] G – toegekend en ontvangen
- Tweede tranche [redacted] G – toegekend en ontvangen
- Derde tranche [redacted] G – aanvraag ingediend, nog niet toegekend

Toegekende middelen moeten uiterlijk 31 december 2028 zijn besteed.

Doelgroep en verplichtingen

Met de toegekende middelen dient de gemeente Zuidplas in totaal 1.244 huishoudens te ondersteunen bij het nemen van isolatiemaatregelen. De regeling richt zich op eigenaar-inwoners van grondgebonden koopwoningen met energielabel D t/m G of label C met minimaal twee slecht geïsoleerde bouwdelen. Minimaal 80% van de doelgroep moet een woning hebben met een WOZ-waarde onder de € [redacted] G.

De uitvoering is gebonden aan strikte voorwaarden en rapportageverplichtingen.

Projectaanpak

De uitvoering verloopt via een eerder gegunde openbare aanbesteding. De intermediair, Duurzaam Bouwloket (DBL), begeleidt bewoners van aanvraag tot uitvoering en betaling van de maatregelen. Samen met DBL wordt per doelgroep bepaald wat een passend subsidiebedrag is, om maximale deelname te realiseren.

onderwerp

informatienota aan de raad

registratienummer

Z23.003177

Om de doelstelling te behalen helpt het als de gemeente beschikt over een Soorten Management Plan (SMP) ter bescherming van vleermuizen, huismussen en zwaluwen, zodat ook spouwmuurisolatie kan worden toegevoegd aan de isolatieactie. Met het opstellen van het SMP is inmiddels een start gemaakt.

Mate van participatie

Gezien de aard van het project en de eisen die gesteld zijn aan de specifieke uitkeringsregeling worden woningeigenaren geïnformeerd over dit project. Communicatie wordt afgestemd op de doelgroep en via verschillende kanalen aangeboden. In juli en augustus wordt er samen met DBL een communicatieplan opgesteld. DBL beschikt over ruime ervaring met het dit type trajecten en ondersteunt de gemeente bij het effectief bereiken en informeren van inwoners.

Vervolg

Deze aanpak is een eerste stap in de bredere ambitie om woningen in de gemeente Zuidplas verder te verduurzamen en isoleren.

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zuidplas,

J.F. Weber
Burgemeester

M. Burgmans
Gemeentesecretaris

Van: " "
Verzonden: dinsdag 8 juli 2025 18:47
Aan: "Wybe Zijlstra" <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
Onderwerp: Raadsinformatienota tbv college
Bijlage(n): informeren raad voortgang isolatieprogramma DEF.docx

Hoi Wybe,

Op de valreep zoals besproken de aangepaste raadsinformatienota.
Als deze voor jou zo akkoord is zet ik de versie in Corsa en dien ik morgen de stukken in voor het college van volgende week.

Met vriendelijke groet,

M 06-
E @zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Informatienota van het college aan de raad

onderwerp

Project Isolatieprogramma

nummer raadsstuk**datum****afzender**

College van burgemeester en wethouders

portefeuillehouder

W. Zijlstra

behandelend ambtenaar

[G]

registratienummer**Bijlagen****openbaar of geheim**

Openbaar

Aan de raad van de gemeente Zuidplas

Kernboodschap

Begin 2022 heeft de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) gepresenteerd. Het doel van dit programma is om 2,5 miljoen woningen te isoleren in de periode tot en met 2030, met de nadruk op de 1,5 miljoen slecht geïsoleerde woningen. Een belangrijke actielijn van dit programma is de regeling isolatie waarbij 750.000 slecht geïsoleerde koopwoningen via gemeenten worden geïsoleerd. Gezien de hogere energieprijzen zal het isoleren van woningen – met name in de wintermaanden - flink helpen bij het verlagen van de energierekening van mensen. Eerder informeerde ik over dit isolatieprogramma (verwijzing XX) In deze raadsinformatienota informeer ik over de voortgang en de aanpassingen in de regeling

Inleiding

Met deze informatienota informeert het college u over de voortgang van het NIP. In 2023 werd u voor het eerst geïnformeerd over het isolatieprogramma. Vanwege de noodzaak tot herverificatie is de aanbesteding in 2024 goedgekeurd en gepubliceerd. Inmiddels is deze gegund, zodat de eerste subsidieactie in Q3 van start kan gaan.

Toelichting

Voor deze regeling heeft de gemeente Zuidplas in 2023 een aanvraag gedaan (de zogenaamde eerste tranche) en toegekend gekregen. Het totaal aan te vragen bedrag in 2023 was [G] dit bedrag is inmiddels gestort. Ook zijn er nieuwe middelen aangevraagd (tweede tranche), toegewezen en gestort ten bedrage van [G]. Daarnaast is er ook een derde tranche aangevraagd voor een bedrag van [G]. Deze middelen zijn nog niet toegewezen. In tegenstelling tot eerdere voorwaarden moeten alle tranches uiterlijk op 31 december 2028 besteed zijn.

De uitvoering van de regeling kent strikte eisen waaraan de gemeente moet voldoen. Door uitbreiding van de gelden en aanpassingen in de voorwaarden van de regels moet Gemeente Zuidplas tot Q4 2028 1244 huishoudens helpen met het nemen van een isolatiemaatregel. Een van de eisen is dat het gaat om bewoners die wonen in een grondgebonden koopwoning met energielabel C met 2 slecht geïsoleerde bouwdeelen of label D, E, F of G. Minimaal 80% van deze bewoners bezitten een woning met een WOZ-waarde onder de [G]

Projectaanpak

De projectaanpak is gelijk gebleven. Er is via een openbare aanbesteding een intermediair aangewezen om deze opdracht te gaan uitvoeren; Het Duurzaam Bouwloket (DBL). Zij zullen bewoners begeleiden in het gehele proces van aanvragen, laten uitvoeren en betalen. In juli is er een startgesprek met DBL over hoe en wanneer we de actie vorm gaan geven, wanneer we starten (in ieder geval in Q3 2025) en hoeveel subsidie we per woning kunnen gaan verstrekken. Om de doelstelling te behalen helpt het als de gemeente beschikt over een Soorten Management Plan (SMP) ter bescherming van vleermuizen, huismussen en zwaluwen, zodat ook spouwmuurisolatie kan worden toegevoegd aan de isolatieactie. Met het opstellen van het SMP is inmiddels een start gemaakt.

Mate van participatie

Gezien de aard van het project en de eisen die gesteld zijn aan de specifieke uitkeringsregeling worden woningeigenaren geïnformeerd over dit project. Communicatie wordt aangepast aan de doelgroep en wordt via diverse kanalen beschikbaar gesteld. In juli en augustus wordt er samen met DBL een communicatieplan opgesteld. Zij hebben heel veel ervaring met het uitvoeren van deze projecten en kunnen ons ondersteunen in het vinden van de beste manieren om onze bewoners te informeren over dit project.

Vervolg

Deze aanpak is bedoeld als allereerste stap in de beweging naar het verder isoleren en verduurzamen van woningen binnen de gemeente Zuidplas.

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zuidplas,

J.F. Weber
Burgemeester

M. Burgmans
Gemeentesecretaris

Van: " " **Document 90**

Verzonden: donderdag 5 juni 2025 09:18

Aan: " " <"@zuidplas.nl>; " " <"@zuidplas.nl>

Onderwerp: Raadsinformatienota

Bijlage(n): informeren raad voortgang isolatieprogramma - JCC.docx, Corsa samengevoegd document (met Z23.003177) (6) (3) (3) (1).pdf

Hoi " en " ,

Bijgaand de aangepaste raadsinformatienota.
 lees jij ook nog even mee?

Het gaat om een vervolg nota (de eerste heb ik ook toegevoegd ter info)

Met vriendelijke groet,

" "

gemeente
Zuidplas

M 06- " "
E " "
@zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Informatienota aan de raad

onderwerp

Project Isolatieprogramma

nummer raadsstuk

datum

afzender

College van burgemeester en wethouders

portefeuillehouder

W. Zijlstra

behandelend ambtenaar

J

registratienummer

Bijlagen

Z23.003177

openbaar of geheim

Openbaar

Aan de raad van de gemeente Zuidplas

Kernboodschap

Begin 2022 heeft de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening het Nationaal Isolatieprogramma gepresenteerd. Het doel van dit programma is om 2,5 miljoen woningen te isoleren in de periode tot en met 2030, met de nadruk op de 1,5 miljoen slecht geïsoleerde woningen. Een belangrijke actielijn van dit programma is de isolatie van 750.000 slecht geïsoleerde koopwoningen via gemeenten. Gezien de hogere energieprijzen zal het isoleren van woningen – met name in de wintermaanden – flink helpen bij het verlagen van de energierekening van mensen.

Inleiding

Al in 2023 informeerde ik over het isolatieprogramma. De uitvoering van het programma heeft om verschillende redenen vertraging opgelopen en de voorwaarden vanuit de overheid zijn veranderd. Via deze informatienota informeer ik u over de voortgang en status van het projectprogramma. Voor deze regeling heeft de gemeente Zuidplas in 2023 een aanvraag gedaan (de zogenaamde eerste tranche) en toegekend gekregen. Het totaal aan te vragen bedrag in 2023 was G. Ook zijn er nieuwe middelen aangevraagd (tweede tranche) en toegewezen namelijk van G. Verder zijn er ook een derde tranche aangevraagd voor een bedrag van G. Deze middelen zijn nog niet toegewezen. In tegenstelling tot eerdere voorwaarden moeten nu alle tranches uiterlijk op 31 december 2028 besteed zijn.

Toelichting

De uitvoering van de regeling kent strikte eisen waaraan moet worden voldaan moet worden. Door een uitbreiding van de gelden en aanpassingen in de voorwaarden van de regels moet Gemeente Zuidplas tot Q4 2028 1244 huishoudens helpen met het nemen van een isolatiemaatregel. Het gaat om bewoners die wonen in een grondgebonden koopwoning met energielabel CDEFG en twee slecht geïsoleerde woningdelen. Minimaal 80% van deze bewoners bezitten een woning met een WOZ-waarde onder de G.

Projectaanpak

De projectaanpak is nagenoeg gelijk gebleven. Er is inmiddels via een openbare aanbesteding een intermediair aangewezen om deze opdracht te gaan uitvoeren; Het Duurzaam Bouwloket (DBL). Zij zullen bewoners begeleiden in het gehele proces van aanvragen, laten uitvoeren en betalen. Samen met DBL bepalen we de ideale hoogte van de

financiële ondersteuning per doelgroep, zodat wij zoveel mogelijk bewoners kunnen helpen met een bedrag waarvoor ze inderdaad gaan isoleren.

Mate van participatie

Gezien de aard van het project en de eisen die gesteld zijn aan de specifieke uitkeringsregeling worden woningeigenaren geïnformeerd over dit project. Communicatie wordt aangepast aan de doelgroep en wordt via diverse kanalen beschikbaar gesteld. Binnenkort wordt er samen met DBL een communicatieplan opgesteld. Zij hebben heel veel ervaring met het uitvoeren van deze projecten en kunnen ons ondersteunen in het vinden van de beste manieren om onze bewoners te informeren over dit project.

Vervolg

Deze aanpak is bedoeld als allereerste stap in de beweging naar het verder isoleren en verduurzamen van woningen binnen de gemeente Zuidplas.

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zuidplas,

J.F. Weber
Burgemeester

M. Burgmans
Gemeentesecretaris

Informatienota aan de raad

onderwerp

Project Isolatieprogramma

nummer raadsstuk

B 1652

datum

1 februari 2024

afzender

College van burgemeester en wethouders

portefeuillehouder

W. Zijlstra

behandelend ambtenaar**registratienummer**

Z23.003177

Bijlagen

-

openbaar of geheim

Openbaar

Aan de raad van de gemeente Zuidplas

Kernboodschap

Begin 2022 heeft de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening het Nationaal Isolatieprogramma gepresenteerd. Het doel van dit programma is om 2,5 miljoen woningen te isoleren in de periode tot en met 2030, met de nadruk op de 1,5 miljoen slecht geïsoleerde woningen. Een belangrijke actielijn van dit programma is de isolatie van 750.000 slecht geïsoleerde koopwoningen via gemeenten. Gezien de hogere energieprijzen zal het isoleren van woningen – met name in de wintermaanden - flink helpen bij het verlagen van de energierekening van mensen.

Inleiding

Om inwoners te helpen bij het verlagen van hun energierekening is begin 2023 de regeling lokale aanpak isolatie gepubliceerd. Binnen deze regeling worden in verschillende tranches middelen beschikbaar gesteld om een lokale isolatieaanpak te bekostigen. Specifieke aandacht wordt gevraagd voor huishoudens met een slecht geïsoleerde woning en die door armoede problematiek de woning niet kunnen isoleren, omdat zij daar de middelen niet voor hebben. Voor deze regeling heeft de gemeente Zuidplas een aanvraag gedaan en toegekend gekregen. Het totaal aan te vragen bedrag in 2023 is € . Deze middelen moeten uiterlijk op 31 december 2026 besteed zijn. Het bedrag van is doorgezet aan gemeenten omdat zij dicht bij hun bewoners staan en de doelgroep makkelijker kunnen bereiken. Dit bedrag komt bovenop de door de overheid voor alle woningeigenaren beschikbaar gestelde subsidie voor isoleren (ISDE).

Toelichting

De uitvoering van de regeling kent strikte eisen waaraan voldaan moet worden: Gemeente Zuidplas bereikt en helpt tot Q4 2026 371 huishoudens die wonen in een grondgebonden koopwoning met energielabel DEFG of twee slecht geïsoleerde woningdelen. Minimaal 80% van deze bewoners bezitten een woning met een WOZ-waarde onder de €

Projectaanpak

Huishoudens worden met de isolatieaanpak geholpen met advisering, financiële ondersteuning en ontzorging bij het isoleren van de woning. Er is gekozen om voor de

uitvoering een externe partij in te huren. Het is voor de gemeente te lastig om per huishouden een huisbezoek af te leggen om zo te controleren of de woning aan de gestelde eisen voldoet. (Minimaal aantal vierkante meters, 2 energetisch slechte delen) en om te bepalen welke maatregel daadwerkelijk het meest geschikt is voor de bewoner. Daarnaast is het inkoopvoordeel wat deze partijen kunnen bieden aan bewoner door de schaalgrootte een voordeel voor de bewoner. Ook biedt de uitvoerende partij hulp bij het aanvragen van subsidies en leningen, zoals een ISDE-subsidie of bijvoorbeeld een lening bij het Warmtefonds. Voor al deze taken heeft de gemeente geen capaciteit beschikbaar en de kennis niet in huis.

Mate van financiële ondersteuning

De mate van financiële ondersteuning verschilt per doelgroep. De doelgroep in energiearmoede krijgt meer financiële ondersteuning:

Doelgroep 1: Particuliere woningeigenaren met recht op energietoeslag
Maximale financiële ondersteuning van ongeveer € 1.000,- per woning

Doelgroep 2: Particuliere woningeigenaren zonder recht op energietoeslag
Maximale financiële ondersteuning van ongeveer € 500,- euro per woning

Er moeten op grond van de regeling minimaal 371 woningen bereikt worden. Onduidelijk is nog welk deel van deze woningen onder doelgroep 1 valt. De exacte hoogte van de subsidiebedragen per woning wordt samen bepaald met de uitvoerende partij. Deze heeft veel ervaring met het behalen van de optimale conversie, waarbij het bedrag hoog genoeg is om bewoners over de streep te trekken en er ook genoeg woningen geïsoleerd worden.

Mate van participatie

Gezien de aard van het project en de eisen die gesteld zijn aan de specifieke uitkeringsregeling worden woningeigenaren geïnformeerd over dit project. Communicatie wordt aangepast aan de doelgroep en wordt via diverse kanalen beschikbaar gesteld.

Vervolg

Deze aanpak is bedoeld als allereerste stap in de beweging naar het verder isoleren en verduurzamen van woningen binnen de gemeente Zuidplas.

Inclusie

Met de beoogde aanpak schrijven we de doelgroep van 120% van het sociaal minimum, met een slecht geïsoleerde koopwoning apart aan om tot een zo hoog mogelijke conversie te komen.

onderwerp

informatienota aan de raad

registratienummer

Z23.003177

J.F. Weber
Burgemeester

M. Burgmans
Gemeentesecretaris

Van: "Wybe Zijlstra"
Verzonden: donderdag 1 februari 2024 10:41
Aan: "[redacted]" <[redacted]@zuidplas.nl>
Onderwerp: Re: Aangepaste raadsinformatienota tbv isolatieaanpak

Document 91

Hoi [redacted],

Prima aanvulling.

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder gemeente Zuidplas

Van: [redacted]
Verzonden: Thursday, February 1, 2024 10:16:54 AM
Aan: Wybe Zijlstra
Onderwerp: Aangepaste raadsinformatienota tbv isolatieaanpak

Hoi Wybe,
Ik las dat het college nog de volgende opmerking had bij mijn Projectplan Isolatieprogramma> motiveer voor welke vorm van participatie is gekozen.
Ik heb deze toevoeging opgenomen in de nota, in Corsa onder nummer Z23.003177.
Het gaat om onderstaande tekst

Mate van participatie
Gezien de aard van het project en de eisen die gesteld zijn aan de specifieke uitkeringsregeling worden woningeigenaren geïnformeerd over dit project. Communicatie wordt aangepast aan de doelgroep en wordt via diverse kanalen beschikbaar gesteld.
Is dit akkoord?
Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]

Van: "[redacted]"
Verzonden: donderdag 29 december 2022 13:44
Aan: "ruimtelijkeplannen" <ruimtelijkeplannen@zuidplas.nl>; "[redacted]" <[redacted]@zuidplas.nl>
Cc: "[redacted]" <[redacted]@zuidplas.nl>
Onderwerp: RE: Aankondiging regeling lokale aanpak isolatie - I22.003625

Beste [redacted]

Dank voor je bericht. [redacted] is per 1 januari uit dienst bij Zuidplas.
 Ik ben op de hoogte van de regeling.
 Ik weet niet aan wie je deze het beste toe kunt schrijven. Afdeling duurzaamheid heeft nog geen nieuwe programmamanager. Als ik het zo in eerste instantie in kan schatten, gaan wij hier niet mee aan de slag voordat wij een nieuw programma duurzaamheid hebben opgesteld – waarvoor de nieuwe programmamanager in de lead is.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
 [redacted]

T 0180 – [redacted] **M** 06 [redacted]
E duurzaam@zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

locatie: Raadhuisplein 1, 2914 KM Nieuwerkerk aan den IJssel
Postadres: Postbus 100, 2910 AC Nieuwerkerk aan den IJssel

Werkdagen: ma, di, wo, do

Van: ruimtelijkeplannen <ruimtelijkeplannen@zuidplas.nl>
Verzonden: donderdag 29 december 2022 10:01
Aan: [redacted] <[redacted]@zuidplas.nl>
CC: [redacted] <[redacted]@zuidplas.nl>; [redacted] <[redacted]@zuidplas.nl>
Onderwerp: FW: Aankondiging regeling lokale aanpak isolatie - I22.003625

Hoi [redacted], [redacted] en [redacted],

Onderstaand document is bij ons cluster binnen gekomen. Het betreft de aankondiging regeling lokale aanpak isolatie waarvoor wij eventueel een voorstel kunnen indienen in de periode van 1 maart tot en met 31 mei 2023. Ben ik hiervoor bij jullie aan het juiste adres?

Ik hoor graag van jullie J
 Met vriendelijke groet,

[redacted]
 [redacted]

T 06 – [redacted]
E [redacted]@zuidplas.nl | www.zuidplas.nl
 Raadhuisplein 1, 2914 KM Nieuwerkerk aan den IJssel
 Postbus 100, 2910 AC Nieuwerkerk aan den IJssel

Van: Secretariaat Ruimtelijk beleid <secretariaatRuimtelijkBeleid@zuidplas.nl>
Verzonden: woensdag 28 december 2022 14:37
Aan: ruimtelijkeplannen <ruimtelijkeplannen@zuidplas.nl>
Onderwerp: Aankondiging regeling lokale aanpak isolatie - I22.003625

Goedemiddag,

In mijn werkvoorraad Corsa staat een document - aankondiging regeling lokale aanpak isolatie – I22.003625.

Voor wie is dit document, dan kan ik het in Corsa doorboeken of is het voor ODMH?

Ik hoor het graag.

Alvast bedankt.

Groet,

Cluster Gebiedsontwikkeling en Planeconomie
Cluster Ruimtelijk Beleid

Bereikbaar: maandag tot en met donderdag
Toestel 2962

Van: "[REDACTED]"
Verzonden: donderdag 23 oktober 2025 18:01
Aan: "[REDACTED]" <[REDACTED]@zuidplas.nl>; "[REDACTED]" <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Onderwerp: Re: brief isolatievergoeding en energiecoaches

Hoi [REDACTED],

Fijn dat er een complementaire rol voor de energiecoaches is. En prima wanneer je [REDACTED] belt.

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder gemeente Zuidplas

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Verzonden: Thursday, October 23, 2025 2:02:04 PM
Aan: Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Onderwerp: Re: brief isolatievergoeding en energiecoaches

Hoi Wybe,

Wat DBL doet is inderdaad iets anders dan de coaches. We hebben de coaches juist hard nodig om deze actie tot een succes te maken. Ze stonden op mijn lijstje om te bellen, maar zijn mij voor.

We [REDACTED] en ik) gaan een nette brief voor ze schrijven en ik zal ook telefonisch even contact opnemen met [REDACTED] om eea uit te leggen als je daar akkoord mee bent Wybe, want de rollen van de coaches en DBL zijn juist complementair.

Het komt omdat de verkeerde brief naar de verkeerde bewoners is gestuurd dat daar een adviesgesprek in staat, deze is ook alleen maar voor de bewoners met energiearmoede. De rest van de bewoners gaan we dan uitnodigen via de site van DBL uit om een energiecoach thuis te laten komen voor een adviesgesprek.

Laat je mij even weten of ik [REDACTED] kan bellen?

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

M 06-[REDACTED]
E [REDACTED]@zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Van: Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
Datum: donderdag, 23 oktober 2025 om 14:23
Aan: [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>, [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Onderwerp: Fw: brief isolatievergoeding

Collega's,

Kunnen jullie mij een voorzet doen voor een reactie aan de energiecoaches. Ik kan mij namelijk heel goed voorstellen dat de energiecoaches moeilijk aan de voorwaarden kunnen voldoen.

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder gemeente Zuidplas

Van: Voorzitter Energiecoaches Zuidplas <voorzitter@eczuidplas.nl>
Verzonden: Thursday, October 23, 2025 11:08:28 AM
Aan: Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
CC: coordinator <coordinator@eczuidplas.nl>; penningmeester <penningmeester@eczuidplas.nl>; secretaris

<secretaris@eczuidplas.nl>

Onderwerp: brief isolatievergoeding

Dag Wiebe,

Deze week ontvingen inwoners van Zuidplas een huis-aan-huis brief vanuit de gemeente over de isolatievergoeding. Mooi dat het nu 'live' gaat.

Eerlijk gezegd ben ik behoorlijk ontstemd over het feit dat de Energiecoaches Zuidplas niet in de brief genoemd worden. In plaats daarvan wordt verwezen naar het Duurzaam Bouwloket. De werkwijze van het Duurzaam Bouwloket is anders dan onze. Wij zien dat als aanvullend; niet als concurrerend.

De energiecoaches zien de belangstelling over de jaren langzaam teruglopen. We hebben juist steun en aanbeveling vanuit de gemeente nodig. Met deze brief gebeurt juist het omgekeerde.

Verder viel me nog een ding op: In tegenstelling tot wat jij noemde in de bijeenkomst van het Duurzaamheidsplatform lijkt spouwmuurisolatie niet uitgesloten. Betekent dat dat er ondertussen een gemeentebrede ontheffing is?

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

[Redacted signature]

voorzitter@eczuidplas.nl

www.eczuidplas.nl

06 [Redacted phone number]

Van: "Wybe Zijlstra"
Verzonden: maandag 27 oktober 2025 13:11
Aan: "Voorzitter Energiecoaches Zuidplas" <voorzitter@eczuidplas.nl>
Cc: "[REDACTED]" <[REDACTED]@zuidplas.nl>; "[REDACTED]" <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Onderwerp: RE: brief isolatievergoeding

Beste [REDACTED]

Dank voor jouw bericht. Misschien is er inmiddels al contact met jou geweest vanuit het team duurzaamheid. Zo niet, dan gaat dit op korte termijn nog plaatsvinden.

Laat duidelijk zijn dat wij het platform duurzaam Zuidplas en de Energiecoaches enorm waarderen en graag gebruik maken van jullie positie en kracht. Hoe dit precies invulling krijgt, leggen de collega's jou graag uit.

En wat de spouwmuurisolatie betreft, moet ik je het antwoord schuldig blijven. Ik ga er vanuit de de collega's ook precies weten hoe dit zit. Het zou zeker mooi zijn als hier een mogelijkheid voor is maar ik denk dat dit iets te voorbarig is. We lopen immers nog een heel traject om te komen tot een gemeentebreed Soorten Management Plan (SMP)

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder Zuidplas

Van: Voorzitter Energiecoaches Zuidplas <voorzitter@eczuidplas.nl>
Verzonden: donderdag 23 oktober 2025 12:08
Aan: Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
CC: coordinator <coordinator@eczuidplas.nl>; penningmeester <penningmeester@eczuidplas.nl>; secretaris <secretaris@eczuidplas.nl>
Onderwerp: brief isolatievergoeding

Dag Wiebe,
Deze week ontvingen inwoners van Zuidplas een huis-aan-huis brief vanuit de gemeente over de isolatievergoeding. Mooi dat het nu 'live' gaat.

Eerlijk gezegd ben ik behoorlijk ontstemd over het feit dat de Energiecoaches Zuidplas niet in de brief genoemd worden. In plaats daarvan wordt verwezen naar het Duurzaam Bouwloket. De werkwijze van het Duurzaam Bouwloket is anders dan onze. Wij zien dat als aanvullend; niet als concurrerend.

De energiecoaches zien de belangstelling over de jaren langzaam teruglopen. We hebben juist steun en aanbeveling vanuit de gemeente nodig. Met deze brief gebeurt juist het omgekeerde.

Verder viel me nog een ding op: In tegenstelling tot wat jij noemde in de bijeenkomst van het Duurzaamheidsplatform lijkt spouwmuurisolatie niet uitgesloten. Betekent dat dat er ondertussen een gemeentebrede ontheffing is?

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

voorzitter@eczuidplas.nl
www.eczuidplas.nl

06 [REDACTED]

Van: "[REDACTED]"
Verzonden: maandag 27 oktober 2025 21:46
Aan: "Wybe Zijlstra" <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
Onderwerp: Re: Brief over isolatie

Document 95

Ja dat vrees ik ook, ik had dat al nagevraagd bij Kader of hij wel het goede jaar had aangeleverd.
20% van de woningen mag boven de [REDACTED] volgens de kaders van de overheid, ik zal gaan uitzoeken hoeveel bewoners zich hebben aangemeld die net als jij in 2021 net onder de grens zaten.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

M 06-[REDACTED]
E [REDACTED]@zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Van: Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
Datum: maandag, 27 oktober 2025 om 21:32
Aan: [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Onderwerp: Re: Brief over isolatie

Hoi [REDACTED],

Nu was de WOZ waarde van ons huis in 2021 nog net onder het bedrag maar het jaar erna dus niet meer.
Dus misschien is hier iets mis gegaan.

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder gemeente Zuidplas

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Verzonden: Monday, October 27, 2025 9:22:36 PM
Aan: Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
Onderwerp: Re: Brief over isolatie

Hoi Wybe,

Ik heb de WOZ waarden opgevraagd en aangeleverd gekregen van Kader Ozcelik. Ik moet ervan op aan kunnen dat ik de juiste data krijg aangeleverd. Ook deze voorwaarde staat gelukkig duidelijk in de brief en de meeste mensen die zich nu hebben aangemeld hebben een WOZ-waarde onder de [REDACTED] euro.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

M 06-[REDACTED]
E [REDACTED]@zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Van: Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
Datum: maandag, 27 oktober 2025 om 20:31
Aan: [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Onderwerp: Brief over isolatie

Hoi [REDACTED] J,

Ik zie net dat jouw brief over de isolatiesubsidie in onze vakantie post was beland. Nummer is U25.002761. Onze woning had in 2022 een WOZ waarde van meer dan [REDACTED] G en toch hebben we de brief gekregen. Dus dan begrijp ik dat er zoveel brieven zijn gestuurd. Dit betekent dan ook dat er heel veel huiseigenaren een brief krijgen die buiten de voorwaarden zullen vallen. Jammer van de druk- en bezorgkosten want wij hebben toch de beschikking over de WOZ-waarden waarmee de duurdere woningen uitgefilterd hadden kunnen worden.

Nu niets meer aan te doen en er vloeit ook geen bloed uit. Maar wel jammer dat er nu toch veel mensen zijn die denken dat ze in aanmerking kunnen komen voor een subsidie.

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder gemeente Zuidplas

Van: "Wybe Zijlstra"
Verzonden: vrijdag 23 augustus 2024 09:00
Aan: "[REDACTED]" <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Onderwerp: Re: kleine aanpassingen projectplan SoortenManagementPlan

Document 96

Hoi [REDACTED],

Dank voor de aanvullingen. Akkoord.

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder gemeente Zuidplas

Van: [REDACTED]
Verzonden: Friday, August 23, 2024 8:59:12 AM
Aan: Wybe Zijlstra
Onderwerp: kleine aanpassingen projectplan SoortenManagementPlan

Beste Wybe,
Voor het zomerreces bespraken wij het projectplan SMP. Je had daarop toen nog 2 kleine wijzigingen betreffende de doelgroep waarvoor het SMP gebruikt kan worden. Dit heb ik aangepast. In bijgaand stuk zie je deze gedeelten geel gearceerd. Is het plan voor jou zo akkoord? Dan ga ik aan B&W mandatering vragen voor de ondertekening van de aanbesteding door [REDACTED]

[REDACTED]
Alvast bedankt.
Met vriendelijke groet,

M 06-[REDACTED]
E [REDACTED]@zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Van: "[REDACTED]"
Verzonden: maandag 20 januari 2025 16:11
Aan: "Wybe Zijlstra" <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
Onderwerp: RE: Natuurinclusief ontwikkelen - gevelisolatie

Document 97

Hoi Wybe,

Ja deze staat nog op de planning.

Ik zal van de week eens telefonisch contact opnemen met [REDACTED] om te onderzoeken wat het doel precies is. Op basis daarvan kan ik dan bepalen wat de beste vervolgstap is.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED] | [REDACTED]
Klimaatadaptatie en Biodiversiteit
Cluster Ruimtelijk Beleid
Team Ruimtelijke Ordening
Bereikbaar: ma-do tot 17:00
06 – [REDACTED]

Van: Wybe Zijlstra
Verzonden: woensdag 15 januari 2025 15:15
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Natuurinclusief ontwikkelen - gevelisolatie

Hoi [REDACTED],

Heb jij zicht op onderstaand initiatief? En lijkt het jou relevant om hier een afspraak met [REDACTED] Biemond voor in te plannen?

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder Zuidplas

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@solcon.nl>
Verzonden: dinsdag 7 januari 2025 06:18
Aan: [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>; Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
CC: [REDACTED] <[REDACTED]@online.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@gmail.com>; [REDACTED] <[REDACTED]@hetnet.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@upcmail.nl>
Onderwerp: RE: Natuurinclusief ontwikkelen - gevelisolatie

Dag Wybe en [REDACTED],

graag willen we je informeren dat we een EIP-algemeen aanvraag hebben ingediend voor het concept Groene Thermogevels. De beslissingstermijn bedraagt nog bijna 5 maanden, dus we moeten nog even geduld hebben.

Maar we zouden jullie graag bij willen praten. Laat maar weten of en wanneer dat schikt.

Mvg, [REDACTED] (+31 6 [REDACTED])

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>

Verzonden: donderdag 11 april 2024 14:10

Aan: [REDACTED], G.J. (Gabri)

Onderwerp: Natuurinclusief ontwikkelen - gevelisolatie

Tijd: woensdag 17 april 2024 09:00-10:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: Microsoft Teams-vergadering

Goedemiddag [REDACTED],

Zoals via de mail besproken schiet ik hierbij een afspraak in voor een nadere kennismaking. Doel van dit overleg is om inzichtelijk te krijgen welke vragen er concreet liggen bij de studenten en met elkaar hierover in gesprek te gaan.

Het zou mij helpen om ter voorbereiding de vragen vast op papier te hebben. Zou je mij deze toe kunnen sturen voor ons overleg van woensdag? Mocht dit nodig zijn, kan ik proberen of een collega kan aansluiten, mocht de agenda dit toelaten.

De uitnodiging kan doorgestuurd worden naar de studenten.

Met vriendelijke groet,

J

Microsoft Teams [Heeft u hulp nodig?](#)

[Nu deelnemen aan de vergadering](#)

Vergadering-id: 324 070 281 621

Wachtwoordcode: WWXtdM

Voor organisatoren: [Vergaderopties](#) | [Pincode voor inbellen opnieuw instellen](#)

Van: "Wybe Zijlstra"
Verzonden: donderdag 6 november 2025 15:07
Aan: "[REDACTED]" <[REDACTED]@odmh.nl>
Cc: "[REDACTED]" <[REDACTED]@waddinxveen.nl>; "[REDACTED]" <jvandenheuvel@bodegraven-reeuwijk.nl>; "[REDACTED]" <[REDACTED]@krimpenerwaard.nl>; "Wybe Zijlstra" <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>; "[REDACTED]" <[REDACTED]@gouda.nl>; "[REDACTED]" <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Onderwerp: RE: SPUK Isolatieopgave NPLW: besluit per mail gevraagd

Beste [REDACTED]

Namens Zuidplas steun ik dit voorstel van harte.

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder Zuidplas

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@odmh.nl>
Verzonden: vrijdag 31 oktober 2025 12:03
Aan: [REDACTED] <[REDACTED]@waddinxveen.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@bodegraven-reeuwijk.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@krimpenerwaard.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@gouda.nl>
CC: [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@gouda.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@bodegraven-reeuwijk.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@waddinxveen.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@krimpenerwaard.nl>; [REDACTED], van den [REDACTED] <[REDACTED]@odmh.nl>; [REDACTED], van de [REDACTED] <[REDACTED]@odmh.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@alphenaandenrijn.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@alphenaandenrijn.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@alphenaandenrijn.nl>; [REDACTED] <[REDACTED]@krimpenerwaard.nl>
Onderwerp: SPUK Isolatieopgave NPLW: besluit per mail gevraagd

Beste wethouder,

Afgelopen maand hebben we ambtelijk in de regio gesproken over een nieuwe, eenmalige uitkering (SPUK) die het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie open zal stellen. Doel van deze SPUK is het versnellen van de isolatie in de regio's en kan vrij breed worden ingezet. De periode waarin we deze aanvraag kunnen doen is zeer kort (3 november t/m 18 november). Besluitvorming is daarom lastig: dit doen we nu via deze mail.

Lang verhaal kort: we kunnen als regio Midden Holland €159.000 aanvragen. De aanvraag kan ik – omdat ODMH budgethouder NPLW voor de regio MH is- doen in de periode 3-11-2025 t/m 17-11-2025. Uiteraard moeten jullie daar wel akkoord voor geven. Na het indienen van de aanvraag hebben we nog een periode tot april om met een concreet bestedingsvoorstel te komen (zie onderstaand wat ideeën). We kunnen ook later besluiten om deze middelen niet in te zetten: dan gaan deze middelen gewoon retour naar het ministerie.

Mijn vraag aan jullie

Aangezien de periode waarin ik de aanvraag in kan dienen kort is, en op korte termijn, wil ik via deze mail **uiterlijk 7 november** uw akkoord hebben om deze aanvraag te doen. **Bij geen reactie ga ik er vanuit dat u instemt.** Als één van de gemeenten niet akkoord is, zal ik de aanvraag niet indienen.

Omdat deze SPUK is ingedeeld naar RES-regio, zal Alphen aan den Rijn deze aanvraag via de eigen RES-regio moeten organiseren.

Verdere toelichting

In de bijlage vindt u een presentatie van de VNG die e.e.a. nader toelicht. Ook kunt u de regeling zelf [hier terugvinden](#).

Ik heb -om wat meer gevoel te krijgen bij deze SPUK- bij het NPLW navraag gedaan waarvoor we deze middelen in kunnen zetten en daarop het volgende antwoord gekregen:

Je kan richting [REDACTED] ([REDACTED]) communiceren dat de geopperde ideeën die zijn ingebracht in aanmerking komen voor ondersteuning, met uitzondering van de extra subsidieregeling. Hieronder een korte toelichting per punt: • SMP-registratiesysteem voor bewoners: Dit past goed binnen de doelstelling, zeker als het systeem regionaal wordt opgezet. • Verbeterde communicatie over isolatie: Een regionale campagne is een sterke invulling en sluit goed aan. • Opzetten van een CRM-systeem: Zeker als de gehele regio hier profijt van heeft, is dit een passende besteding. • Inzet voor moeilijk bereikbare doelgroepen: De focus op samenwerking met partijen als voedselbanken en moskeeën is goed, zeker als meerdere gemeenten hier tegenaan lopen. Het geld kan ook worden ingezet voor 'extra handjes in de wijk' en extra uitvoeringscapaciteit.

Het geld is bedoeld om de uitvoering in de regio te versnellen en te versterken. De insteek is om de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten. Samenwerking, regionaal optrekken en focus op bovenlokale opgaven dragen sterk bij aan die efficiëntie is de gedachte.

Dit zijn vier ideeën die we in de werkgroep Isoleren en Besparen kunnen bespreken. Mogelijk zijn er nog andere ideeën. Daarna komen we (uiterlijk in maart) met een uitgewerkt voorstel bij u terug.

Met vriendelijke groet,

Afdeling Expertise

Omgevingsdienst Midden-Holland | Postbus 45, 2800 AA Gouda | Thorbeckelaan 5, 2805 CA Gouda
088 - | @odmh.nl | www.odmh.nl | [@ODMIDDENHOLLAND](https://twitter.com/ODMIDDENHOLLAND)

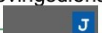
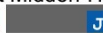
Openingstijden Midden-Hollandhuis: ma - do 08:30 - 17:00, vr 08:30 - 13:00

Omgevingsdienst Midden-Holland draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.

Met vriendelijke groet,

Afdeling Expertise

Omgevingsdienst Midden-Holland | Postbus 45, 2800 AA Gouda | Thorbeckelaan 5, 2805 CA Gouda
088 - | @odmh.nl | www.odmh.nl | [@ODMIDDENHOLLAND](https://twitter.com/ODMIDDENHOLLAND)

Openingstijden Midden-Hollandhuis: ma - do 08:30 - 17:00, vr 08:30 - 13:00

Omgevingsdienst Midden-Holland draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.

"Wybe Zijlstra" Document 99
Verzonden: donderdag 6 november 2025 15:07
Aan: " " <@odmh.nl>
Cc: " " <@waddinxveen.nl>; " " <jvandenheuvel@bodegraven-reeuwijk.nl>; " " <@krimpenerwaard.nl>; " " <@zuidplas.nl>; " " <@gouda.nl>; " " <@zuidplas.nl>
Onderwerp: RE: SPUK Isolatieopgave NPLW: besluit per mail gevraagd

Beste " "

Namens Zuidplas steun ik dit voorstel van harte.

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder Zuidplas

Van: " " <@odmh.nl>
Verzonden: vrijdag 31 oktober 2025 12:03
Aan: " " <@waddinxveen.nl>; " " <@bodegraven-reeuwijk.nl>; " " <@krimpenerwaard.nl>; Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>; " " <@gouda.nl>
CC: " " <@zuidplas.nl>; " " <@gouda.nl>; " " <@bodegraven-reeuwijk.nl>; " " <@waddinxveen.nl>; " " <@zuidplas.nl>; " " <@krimpenerwaard.nl>; " " , van den " " <@odmh.nl>; " " , van de " " <@odmh.nl>; " " <@alphenaandenrijn.nl> <@alphenaandenrijn.nl>; " " , " " <@alphenaandenrijn.nl>; " " <@krimpenerwaard.nl>
Onderwerp: SPUK Isolatieopgave NPLW: besluit per mail gevraagd

Beste wethouder,

Afgelopen maand hebben we ambtelijk in de regio gesproken over een nieuwe, eenmalige uitkering (SPUK) die het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie open zal stellen. Doel van deze SPUK is het versnellen van de isolatie in de regio's en kan vrij breed worden ingezet. De periode waarin we deze aanvraag kunnen doen is zeer kort (3 november t/m 18 november). Besluitvorming is daarom lastig: dit doen we nu via deze mail.

Lang verhaal kort: we kunnen als regio Midden Holland " " aanvragen. De aanvraag kan ik – omdat ODMH budgethouder NPLW voor de regio MH is- doen in de periode 3-11-2025 t/m 17-11-2025. Uiteraard moeten jullie daar wel akkoord voor geven. Na het indienen van de aanvraag hebben we nog een periode tot april om met een concreet bestedingsvoorstel te komen (zie onderstaand wat ideeën). We kunnen ook later besluiten om deze middelen niet in te zetten: dan gaan deze middelen gewoon retour naar het ministerie.

Mijn vraag aan jullie

Aangezien de periode waarin ik de aanvraag in kan dienen kort is, en op korte termijn, wil ik via deze mail **uiterlijk 7 november** uw akkoord hebben om deze aanvraag te doen. **Bij geen reactie ga ik er vanuit dat u instemt.** Als één van de gemeenten niet akkoord is, zal ik de aanvraag niet indienen.

Omdat deze SPUK is ingedeeld naar RES-regio, zal Alphen aan den Rijn deze aanvraag via de eigen RES-regio moeten organiseren.

Verdere toelichting

In de bijlage vindt u een presentatie van de VNG die e.e.a. nader toelicht. Ook kunt u de regeling zelf [hier terugvinden](#).

Ik heb -om wat meer gevoel te krijgen bij deze SPUK- bij het NPLW navraag gedaan waarvoor we deze middelen in kunnen zetten en daarop het volgende antwoord gekregen:

Je kan richting " " (" ") communiceren dat de geopperde ideeën die zijn ingebracht in aanmerking komen voor ondersteuning, met uitzondering van de extra subsidieregeling. Hieronder een korte toelichting per punt:

- **SMP-registratiesysteem voor bewoners:** Dit past goed binnen de doelstelling, zeker als het systeem regionaal wordt opgezet.
- **Verbeterde communicatie over isolatie:** Een regionale campagne is een sterke invulling en sluit goed aan.
- **Opzetten van een CRM-systeem:** Zeker als de gehele regio hier profijt van heeft, is dit een passende besteding.
- **Inzet voor moeilijk bereikbare doelgroepen:** De focus op samenwerking met partijen als voedselbanken en moskeeën is goed, zeker als meerdere gemeenten hier tegenaan lopen. Het geld kan ook worden ingezet voor 'extra handjes in de wijk' en extra uitvoeringscapaciteit.

Het geld is bedoeld om de uitvoering in de regio te versnellen en te versterken. De insteek is om de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten. Samenwerking, regionaal optrekken en focus op bovenlokale opgaven dragen sterk bij aan die efficiëntie is de gedachte.

Dit zijn vier ideeën die we in de werkgroep Isoleren en Besparen kunnen bespreken. Mogelijk zijn er nog andere ideeën. Daarna komen we (uiterlijk in maart) met een uitgewerkt voorstel bij u terug.

Met vriendelijke groet,

Afdeling Expertise

Omgevingsdienst Midden-Holland | Postbus 45, 2800 AA Gouda | Thorbeckelaan 5, 2805 CA Gouda
088 - | | @odmh.nl | www.odmh.nl | [@ODMIDDENHOLLAND](https://twitter.com/ODMIDDENHOLLAND)

Openingstijden Midden-Hollandhuis: ma - do 08:30 - 17:00, vr 08:30 - 13:00

Omgevingsdienst Midden-Holland draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.

Met vriendelijke groet,

Afdeling Expertise

Omgevingsdienst Midden-Holland | Postbus 45, 2800 AA Gouda | Thorbeckelaan 5, 2805 CA Gouda
088 - | | @odmh.nl | www.odmh.nl | [@ODMIDDENHOLLAND](https://twitter.com/ODMIDDENHOLLAND)

Openingstijden Midden-Hollandhuis: ma - do 08:30 - 17:00, vr 08:30 - 13:00

Omgevingsdienst Midden-Holland draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.

Van: "Wybe Zijlstra" Document 100
Verzonden: woensdag 16 juli 2025 12:45
Aan: "[redacted]" <[redacted]@zuidplas.nl>
Onderwerp: Re: Tekst memo aan het presidium over intrekken agendapunt subsidieverordening

Hoi [redacted],

Dank voor de aanpassing. Akkoord.

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder gemeente Zuidplas

Van: [redacted] <[redacted]@zuidplas.nl>
Verzonden: Wednesday, July 16, 2025 1:28:30 PM
Aan: Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
Onderwerp: Tekst memo aan het presidium over intrekken agendapunt subsidieverordening

Hoi Wybe,

De tekst voor het presidium heb ik aangepast. Is deze voor jou zo akkoord? Dan pas ik dan aan en kan deze door.

Geachte leden van het Presidium,

In de agenda van de raad is op 30 september opgenomen dat er een subsidieverordening vastgesteld zou moeten worden voor het Isolatieprogramma. Na overleg met de juridische afdeling blijkt dit niet het geval te zijn omdat de algemene subsidieverordening voldoet. Het is dus voor de uitvoering van het Isolatieprogramma voldoende om de uitvoeringsregels door het college te laten vaststellen.

Het presidium wordt gevraagd de bespreking van de subsidieverordening van het Isolatie Programma van de agenda te halen van 30 september.

Dank je wel.

[redacted]

Van: " " **Document 101**
Verzonden: vrijdag 25 oktober 2024 14:36
Aan: "Wybe Zijlstra" <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
Onderwerp: RE: Vergeten vleermuizen verhinderen nationale isolatieplannen

Hoi Wybe,

De koptekst van deze mail bracht mij even in verwarring. □
Ik ga contact opnemen met de KNVB.

Gr.

" "

Van: Wybe Zijlstra
Verzonden: vrijdag 25 oktober 2024 15:14
Aan: " " **J**
Onderwerp: FW: Vergeten vleermuizen verhinderen nationale isolatieplannen

Hoi " ",

Zie onderstaand bericht over de open vraag vanuit de KNVB. Ik heb al even met mijn collega in Zeist contact gelegd en gevraagd hoe ik naar dit bericht moet kijken. Is het bijvoorbeeld niet een manier om de gemeente Zeist extra onder druk te zetten. Maar Zeist heeft geen uitbreidingsruimte meer.

Dus zou jij eens kunnen vragen hoeveel ha. De KNVB ongeveer nodig heeft en welke mate van dubbelgebruik zij zien. Heel wild en out-of-the-box gedacht zou je een sportcomplex in Nieuwerkerk Noord kunnen realiseren in combinatie met een verplaatsing van VV Nieuwerkerk en de vestiging van een nieuwe VO-school en wellicht nog wat andere ambities/funcities die hieraan gekoppeld kunnen worden.

In de college-app heb ik het nog even afgehouden en daar bleef het mede dankzij mijn bijdrage nog wat in de ironie hangen maar in het belang van Zuidplas is een belletje niet verkeerd naar mijn idee en jij weet daar beter de weg dan ik.

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder Zuidplas

Van: Binnenlands Bestuur Ruimte en Milieu <nieuwsbrief@mail.binnenlandsbestuur.nl>
Verzonden: vrijdag 25 oktober 2024 13:04
Aan: Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
Onderwerp: Vergeten vleermuizen verhinderen nationale isolatieplannen

Bekijk hier de [webversie](#) van deze nieuwsbrief.

[Klik hier](#) om voorkeuren te wijzigen of af te melden.

Binnenlands Bestuur

Binnenlands Bestuur

KNVB zoekt gemeenten voor nieuwe campus

De KNVB wil uitbreiden. Het is onzeker of dat kan op de locatie in Zeist. Via een advertentie in het magazine van Binnenlands Bestuur worden geïnteresseerde gemeenten opgeroepen om zich te melden en samen met de voetbalbond een 'campus voor de toekomst'...

[Lees meer >](#)

VACATURES

Teamleider Ruimtelijke Ontwikkeling, Team Landelijk Gebied
Gemeente Oss

Beleidsadviseur Mobiliteit Publiek Netwerk in opdracht van Gemeente Maasdriel

Jurist Openbare ruimte Gemeente Leidschendam-Voorburg

Manager Ruimtelijke Ontwikkeling en Dienstverlening
[J] in opdracht van
Gemeente Zwartewaterland

INGEZONDEN MEDEDELING

Liggers oogsten en hergebruiken

Van oogst en transport tot aan modificatie, opslag en herplaatsing: Rijkswaterstaat, provincie Noord-Holland en verschillende marktpartijen – verenigd in consortium Groene Liggers V.O.F. – werken samen om 330 liggers te hergebruiken. Wat kunnen we leren van deze samenwerking?

[Lees meer >](#)

Vergeten vleermuizen verhinderen nationale isolatieplannen

Toen in de lente van 2022 toenmalig minister van Volkshuisvesting [J] het Nationaal Isolatieprogramma aan het land presenteerde, ging het niet over de gewone, ruige of rosse dwergvleermuis. Evenmin werd gedacht aan de laatvlieger of aan de ...

[Lees meer >](#)

De eerste stap in [J] nieuwe (stikstof)aanpak

Een nieuwe Kamerbrief van de hand van landbouwminister [J] geeft meer duidelijkheid over hoe onder andere het stikstofbeleid er de komende jaren uit zal zien. Kloppend hart van haar aanpak is de kabinetswens om over te stappen van middel- n...

[Lees meer >](#)

Versnellen warmtetransitie met Warmte Transitiecentrum Groningen

Gemeenten spelen een cruciale rol in het verduurzamen van huizen en gebouwen, met name in Groningen waar de aardbevingsproblematiek de urgentie verhoogt. Als regisseurs van de warmtetransitie dragen zij een extra verantwoordelijkheid bij het afbouwen van aardgasgebruik.

[Lees meer >](#)

Gemeenten en ondernemers boos over uitstel uitstootvrije zones

De veertien gemeenten die per 1 januari 2025 uitstootvrije zones willen invoeren, laten zich niet weerhouden door een meerderheid in de Tweede Kamer die uitstel wil. Ze geven aan dat ze doorgaan met de voorbereidingen voor zogeheten zero-emissiezones...

[Lees meer >](#)

Nederland haalt wel Europees reductiedoel, eigen doel niet

Wat willen we het eerste horen: het goede of het slechte nieuws? Dat is een vraag die boven de markt hangt op deze vierde donderdag van oktober, de dag waarop klimaatminister met haar Klimaatnotakoffertje de Tweede Kamer binnenkomt om...

[Lees meer >](#)

Van afval naar waarde

Om in 2050 geen plastic verpakkingen meer te maken van fossiele bronnen, is aanvulling op het bestaande beleid noodzakelijk. Dit blijkt uit een gezamenlijke studie van TNO, RIVM, Universiteit Utrecht en Rijkswaterstaat.

[Lees meer >](#)

Kwart gemeenten scheidt afval na inzameling

Bij een kwart van de gemeenten scheiden inwoners niet zelf hun afval, maar gebeurt dat pas na de inzameling. Dat meldt het CBS, dat daarover voor het eerst cijfers verzamelde. Plastic flessen, metaalverpakkingen en drankkartons kunnen worden hergebru...

[Lees meer >](#)

Woningcorporaties nog steeds 'vierkant' achter huurwet

Woningcorporaties zijn het oneens met president van De Nederlandsche Bank (DNB), die vindt dat de huurwet moet worden teruggedraaid. Dat laat een woordvoerder van Aedes, de vereniging van woningcorporaties, weten. ‘Het is belangrijk dat hu...

[Lees meer >](#)

VNG: Rijk pakt belemmeringen woningbouw niet aan

Gemeenten in Nederland willen meer ondersteuning van het rijk om de woningbouwproductie te versnellen. Ze ervaren obstakels die ze zonder hulp van het rijk niet kunnen oplossen. In een position paper van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG),...

[Lees meer >](#)

Europese waterkwaliteit onder druk: Nederland scoort laag

Europa staat voor grote uitdagingen op het gebied van waterbeheer, vooral nu de druk op zoetwatervoorraden toeneemt. Om de waterkwaliteit te verbeteren en toegang tot voldoende schoon drinkwater te waarborgen, zijn maatregelen nodig, zo stelt de

[Lees meer >](#)

Nationale ombudsman kritisch op aanpak van kanaaldrama

De Nationale ombudsman heeft kritiek op de manier waarop de provincie Overijssel de schade afhandelt die is ontstaan langs Kanaal Almelo-De Haandrik. Volgens ombudsman   is de provincie nog altijd ‘zeer terughoudend met het vergoede...

[Lees meer >](#)

Noord-Holland werkt samen aan brugrenovaties

Voor de renovatie en vervanging van bruggen en viaducten in Noord-Holland gaat de provincie nauw samenwerken met gemeenten, Rijkswaterstaat, ProRail en de Vervoerregio Amsterdam. Dat moet leiden tot besparing van kosten, grondstoffen en menskracht. O...

[Lees meer >](#)

Van IHP naar toekomst-bestendig, duurzaam onderwijsgebouw

Uitnodiging kennisbijeenkomst bij Ashram College Alphen aan den Rijn.

[Lees meer >](#)

Van energiecentrale naar woonwijk

Direct aan de IJssel wonen op unieke locatie in Zwolle.

[Lees meer >](#)

Help inwoners bij financieren verduurzamen woning

Vijf tips en adviezen om je op weg te helpen.

[Lees meer >](#)

[Contact](#)

[Adverteren](#)

[Abonnementen](#)

[Colofon](#)

Verstuurd aan: wybe.zijlstra@zuidplas.nl

Heeft u deze mail doorgestuurd gekregen? [Klik dan hier om u ook aan te melden.](#)

Uw gegevens zijn bij ons in goede handen. Op deze nieuwsbrief zijn onze [algemene voorwaarden](#) van toepassing. In ons [privacy statement](#) staat hoe wij met uw gegevens omgaan.

Van: "Wybe Zijlstra" Document 102
Verzonden: donderdag 23 oktober 2025 09:39
Aan: "[REDACTED]" <[REDACTED]@zuidplas.nl>; "[REDACTED]" <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Onderwerp: Re: Verkeerde brieven isolatie subsidie naar bewoners door drukker

Hoi [REDACTED],

Zoals zojuist even besproken, is het voor mij voldoende om een correctie brief te sturen aan de huishoudens welke in 2023 energietoeslag hebben ontvangen. Dit wel met een heel duidelijke disclaimer dat dit nog steeds geen garantie is dat zij nu in aanmerking komen voor het hogere bedrag.

Voor de 6.000 huishoudens die een iets te positief geformuleerde brief hebben ontvangen, stel ik voor om geen correctiebrief te sturen. In de brief staat immers duidelijk dat het een maximaal bedrag is en dat je energietoeslag moet hebben ontvangen. En er staat ook duidelijk dat je contact op moet nemen voor de details. En of ze die teleurstelling nu mondeling te horen krijgen of schriftelijk, maakt voor de boodschap niet uit. Sterker nog, bij een mondelinge mededeling kan veel beter op de reactie worden ingespeeld. Dat vraagt uiteraard wel om een goede communicatielijn.

Wat ik nog overweeg, is om volgende week even de woordvoerders te bellen over het bovenstaande. Laten we het positief zien, de inwoners krijgen een enorm bedrag om te verduurzamen!

En een belangrijk leerpunt voor een volgende keer is naar mijn idee dat we brieven veel compacter moeten houden en alle detail info op de website en via de telefoon moeten verstrekken.

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder gemeente Zuidplas

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Verzonden: Thursday, October 23, 2025 9:11:38 AM
Aan: [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>; Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
Onderwerp: RE: Verkeerde brieven isolatie subsidie naar bewoners door drukker

Hoi Wybe,

Een alternatieve mogelijkheid is om zelf de woordvoerders van de diverse partijen te informeren, meer informeel dus. Ik zou het ook niet veel groter maken dan het is.

Groet

[REDACTED]

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Verzonden: donderdag 23 oktober 2025 09:46
Aan: Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
CC: [REDACTED] <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Onderwerp: Verkeerde brieven isolatie subsidie naar bewoners door drukker

Beste Wybe,

Begin deze week is de brief over de isolatiesubsidie verstuurd naar alle inwoners van Zuidplas die daar recht op hebben. Zoals je weet krijgen bewoners die energietoeslag hebben ontvangen [REDACTED] euro subsidie en de overige bewoners [REDACTED] euro. Nu heeft de drukker de brieven en de doelgroepen verwisseld en hebben dus 6000 bewoners van Zuidplas een brief gekregen waarin stond dat zij recht hebben op [REDACTED] euro subsidie terwijl dit maar [REDACTED] euro is. Bijgaand de brief. Gelukkig staat er duidelijk in de brief dat je zelf altijd nog moet controleren of je daadwerkelijk in aanmerking komt en zien bewoners ook dat je hier recht op hebt als je energietoeslag hebt ontvangen, maar het is natuurlijk wel een enorm domme fout.

Gezien het aantal adressen lijkt het mij goed om ook de raad op de hoogte te brengen. Ik heb hierover even kort overleg met [REDACTED] gehad en wij zien 2 mogelijkheden:

Morgen in de RIB via de griffie een berichtje laten plaatsen of
Dinsdag eerst het college op de hoogte brengen om ruggespraak te houden.

Ik ben nu actie aan het ondernemen op de volgende punten:

- De drukker stuurt een door ons geschreven rectificatie brief met de goede brief aan alle 6000 adressen. Deze gaat morgen op de post
- De energiearmoede doelgroep (185) adressen krijgen ook een nieuwe brief, maar zij zullen blij zijn want zij krijgen ineens G euro ipv G Deze brief versturen we dan begin volgende week
- De klantenservice is op de hoogte gebracht
- We vragen onze intermediair (Duurzaam Bouwloket) een tekst op de landingspagina te plaatsen waar we melden dat er foutieve brieven gestuurd zijn naar bewoners. Dat bespreken wij over een uur.

Mocht je nog telefonisch willen overleggen, ik ben beschikbaar.

•

Met vriendelijke groet,

J
J

M 06-J
E J @zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Van: "[redacted]"
Verzonden: donderdag 23 oktober 2025 09:39
Aan: "[redacted]" <[redacted]@zuidplas.nl>; "[redacted]" <[redacted]@zuidplas.nl>
Onderwerp: Re: Verkeerde brieven isolatie subsidie naar bewoners door drukker

Hoi [redacted],

Zoals zojuist even besproken, is het voor mij voldoende om een correctie brief te sturen aan de huishoudens welke in 2023 energietoeslag hebben ontvangen. Dit wel met een heel duidelijke disclaimer dat dit nog steeds geen garantie is dat zij nu in aanmerking komen voor het hogere bedrag.

Voor de 6.000 huishoudens die een iets te positief geformuleerde brief hebben ontvangen, stel ik voor om geen correctiebrief te sturen. In de brief staat immers duidelijk dat het een maximaal bedrag is en dat je energietoeslag moet hebben ontvangen. En er staat ook duidelijk dat je contact op moet nemen voor de details. En of ze die teleurstelling nu mondeling te horen krijgen of schriftelijk, maakt voor de boodschap niet uit. Sterker nog, bij een mondelinge mededeling kan veel beter op de reactie worden ingespeeld. Dat vraagt uiteraard wel om een goede communicatielijn.

Wat ik nog overweeg, is om volgende week even de woordvoerders te bellen over het bovenstaande. Laten we het positief zien, de inwoners krijgen een enorm bedrag om te verduurzamen!

En een belangrijk leerpunt voor een volgende keer is naar mijn idee dat we brieven veel compacter moeten houden en alle detail info op de website en via de telefoon moeten verstrekken.

Met een hartelijke groet,

Wybe Zijlstra
Wethouder gemeente Zuidplas

Van: [redacted] <[redacted]@zuidplas.nl>
Verzonden: Thursday, October 23, 2025 9:11:38 AM
Aan: [redacted] <[redacted]@zuidplas.nl>; Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
Onderwerp: RE: Verkeerde brieven isolatie subsidie naar bewoners door drukker

Hoi Wybe,

Een alternatieve mogelijkheid is om zelf de woordvoerders van de diverse partijen te informeren, meer informeel dus. Ik zou het ook niet veel groter maken dan het is.

Groet

[redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@zuidplas.nl>
Verzonden: donderdag 23 oktober 2025 09:46
Aan: Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
CC: [redacted] <[redacted]@zuidplas.nl>
Onderwerp: Verkeerde brieven isolatie subsidie naar bewoners door drukker

Beste Wybe,

Begin deze week is de brief over de isolatiesubsidie verstuurd naar alle inwoners van Zuidplas die daar recht op hebben. Zoals je weet krijgen bewoners die energietoeslag hebben ontvangen [redacted] euro subsidie en de overige bewoners [redacted] euro. Nu heeft de drukker de brieven en de doelgroepen verwisseld en hebben dus 6000 bewoners van Zuidplas een brief gekregen waarin stond dat zij recht hebben op [redacted] euro subsidie terwijl dit maar [redacted] euro is. Bijgaand de brief. Gelukkig staat er duidelijk in de brief dat je zelf altijd nog moet controleren of je daadwerkelijk in aanmerking komt en zien bewoners ook dat je hier recht op hebt als je energietoeslag hebt ontvangen, maar het is natuurlijk wel een enorm domme fout.

Gezien het aantal adressen lijkt het mij goed om ook de raad op de hoogte te brengen. Ik heb hierover even kort overleg met [redacted] gehad en wij zien 2 mogelijkheden:

Morgen in de RIB via de griffie een berichtje laten plaatsen of
Dinsdag eerst het college op de hoogte brengen om ruggespraak te houden.

Ik ben nu actie aan het ondernemen op de volgende punten:

- De drukker stuurt een door ons geschreven rectificatie brief met de goede brief aan alle 6000 adressen. Deze gaat morgen op de post
- De energiearmoede doelgroep (185) adressen krijgen ook een nieuwe brief, maar zij zullen blij zijn want zij krijgen ineens euro ipv Deze brief versturen we dan begin volgende week
- De klantenservice is op de hoogte gebracht
- We vragen onze intermediair (Duurzaam Bouwloket) een tekst op de landingspagina te plaatsen waar we melden dat er foutieve brieven gestuurd zijn naar bewoners. Dat bespreken wij over een uur.

Mocht je nog telefonisch willen overleggen, ik ben beschikbaar.

•

Met vriendelijke groet,

M 06- @zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Van: " " Document 104
Verzonden: donderdag 23 oktober 2025 09:11
Aan: " " <@zuidplas.nl>; "Wybe Zijlstra" <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
Onderwerp: RE: Verkeerde brieven isolatie subsidie naar bewoners door drukker

Hoi ,

Een alternatieve mogelijkheid is om zelf de woordvoerders van de diverse partijen te informeren, meer informeel dus. Ik zou het ook niet veel groter maken dan het is.

Groet
J

Van: <@zuidplas.nl>
Verzonden: donderdag 23 oktober 2025 09:46
Aan: Wybe Zijlstra <wybe.zijlstra@zuidplas.nl>
CC: <@zuidplas.nl>
Onderwerp: Verkeerde brieven isolatie subsidie naar bewoners door drukker

Beste Wybe,

Begin deze week is de brief over de isolatiesubsidie verstuurd naar alle inwoners van Zuidplas die daar recht op hebben. Zoals je weet krijgen bewoners die energietoeslag hebben ontvangen G euro subsidie en de overige bewoners G euro. Nu heeft de drukker de brieven en de doelgroepen verwisseld en hebben dus 6000 bewoners van Zuidplas een brief gekregen waarin stond dat zij recht hebben op G euro subsidie terwijl dit maar G euro is. Bijgaand de brief. Gelukkig staat er duidelijk in de brief dat je zelf altijd nog moet controleren of je daadwerkelijk in aanmerking komt en zien bewoners ook dat je hier recht op hebt als je energietoeslag hebt ontvangen, maar het is natuurlijk wel een enorm domme fout.

Gezien het aantal adressen lijkt het mij goed om ook de raad op de hoogte te brengen. Ik heb hierover even kort overleg met Leo gehad en wij zien 2 mogelijkheden:

Morgen in de RIB via de griffie een berichtje laten plaatsen of
Dinsdag eerst het college op de hoogte brengen om ruggespraak te houden.

Ik ben nu actie aan het ondernemen op de volgende punten:

- De drukker stuurt een door ons geschreven rectificatie brief met de goede brief aan alle 6000 adressen. Deze gaat morgen op de post
- De energiearmoede doelgroep (185) adressen krijgen ook een nieuwe brief, maar zij zullen blij zijn want zij krijgen ineens G euro ipv G. Deze brief versturen we dan begin volgende week
- De klantenservice is op de hoogte gebracht
- We vragen onze intermediair (Duurzaam Bouwloket) een tekst op de landingspagina te plaatsen waar we melden dat er foutieve brieven gestuurd zijn naar bewoners. Dat bespreken wij over een uur.

Mocht je nog telefonisch willen overleggen, ik ben beschikbaar.

•

Met vriendelijke groet,

J

M 06-
E @zuidplas.nl | www.zuidplas.nl

Regeling Lokale aanpak (NIP)

De SPUK is bedoeld voor:

- Slecht geïsoleerde koopwoningen. Hieronder wordt verstaan:
 - Label D-G, of
 - Hiermee vergelijkbare energetische staat. Dit betekent dat er twee of meer slecht geïsoleerde onderdelen van het huis zijn:
 - ▢ Vloer/bodem;
 - ▢ Gevel (waaronder spouw);
 - ▢ Dak, zolder- en vliveringvloer;
 - ▢ Ramen.

De SPUK mag ingezet worden voor:

1. Energiebesparende maatregelen (eventueel in combinatie met ventilatiemaatregelen)¹
 - Voor eigenaren zijn dit maatregelen uit 4.5.2:3 van de Regeling nationaal EZK- en LNV-subsidies². Grofweg is dit: dak, zolder of vliveringvloerisolatie; gevelisolatie; glas-, kozijnpaneel- of deurisolatie en spouwmuurisolatie.
 - Voor VvE's gaat het om maatregelen zoals genoemd in art. 7:2 van Subsidieregeling Verduurzaming voor Verenigingen van Eigenaars³. Grofweg is dit: dak, zolder of vliveringvloerisolatie; gevelisolatie; HR-glas-, kozijnpaneel- of deurisolatie, spouwmuurisolatie, vloer- dan wel bodemisolatie.
 - Dit geldt voor maatregelen die zijn uitgevoerd op 1 januari 2023 of later.
 - Er mag ook een subsidie opgezet worden voor doe-het-zelvers, maar dan mogen inwoners dit niet combineren met de ISDE of SVVE.⁴
 - Inwoners kunnen het geld uit deze SPUK combineren met de ISDE, SVVE en/of het warmtefonds.
2. Gerichte ondersteuning, te weten:
 - Advisering over mogelijke isolatiemaatregelen (eventueel in combinatie met ventilatie);
 - Begeleiding van inwoners bij het aanvragen van subsidie-regelingen;
 - Adviseren over of bemiddelen in krediet voor financiering van de te nemen maatregelen;
 - Organiseren van straat- of wijkgerichte of ander grootschalige aanpak.
3. Inzet van ambtelijke capaciteit of inhuur hiervan (projectkosten).

Aanvraag SPUK

Aanvraagblokken:

- 1 maart 09:00 t/m 31 mei 17:00
- 1 september 09:00 t/m 31 oktober 17:00.

Je hebt hier niveau 3 van E-herkenning bij de RVO voor nodig.

¹ Energiezuinige ventilatiemaatregelen = het voor de eerste keer aanleggen van CO₂-gestuurde ventilatie OF voor de eerste keer aanleggen van balansventilatie met warmteterugwinning met een rendement van ten minste 90%.

² <https://wetten.overheid.nl/BWBR0035474/2023-01-02>

³ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2022-32650.html>

⁴ Gemeente Den Haag heeft al een tijd een voorbeeld hiervan lopen.

Onderdelen aanvraag:

- Omschrijving van het isolatieprogramma (= aanpak die je wilt gaan opzetten), dat in ieder geval omschrijft:
 - Hoeveel slecht geïsoleerde woningen ze willen helpen.
 - Hoogte van de SPUK (aantal woningen X G).
 - Omschrijving van hoe de gemeente genoeg woningen met een WOZ-waarde van minder dan G in het isolatieprogramma gaat betrekken en hoe je eigenaar-bewoners met een (risico op) energiearmoede gaat bereiken.
 - Hoe verbinding gemaakt wordt met uitvoeringsplannen en focusgebieden.
 - Inschatting hoogte BTW die de gemeente is verschuldigd voor de uitvoering van het programma.
- Indienen via formulier op RVO website.

Verplichtingen

- Je moet voor het aantal woningen dat is opgegeven bij de aanvraag de isolatiemaatregelen (eventueel in combinatie met ventilatiemaatregelen) installeren.
- Minstens 80% van de woningen moet een WOZ-waarde hebben die lager is dan de gemiddelde WOZ-waarde van alle koopwoningen in de gemeente OF lager dan G. Er is geen inkomenseis; maar je mag deze gegevens wel verwerken t.b.v. de aanpak.
- Je mag maximaal G per woning besteden aan isolatie (evt. samen met ventilatie).
TENZIJ:
 - Eén van de eigenaar-bewoners in de schuldhelpverlening zit;
 - Als er tegen één van de eigenaar-bewoners een schuldsaneringsregeling is uitgesproken, of
 - Als één van de eigenaar-bewoners bijzondere bijstand ontvangt.
 - In deze gevallen zit er geen limiet aan te besteden budget per woning.
- De SPUK moet uiterlijk 31 december 2026 uitgevoerd en uitgegeven zijn.
 - Er kan wel maximaal twee keer met 1 jaar verlengd worden als er onvoorziene omstandigheden zijn (bijzondere omstandigheden, zoals bijv. VvE trajecten), waardoor de uitvoering van de activiteiten niet binnen de termijn afgerond kunnen worden (dus dan is de termijn t/m 31 december 2028).

Informatievoorziening

De gemeente moet minstens ieder jaar op uiterlijk 15 maart én 15 september rapporteren over de voortgang. Hiervoor komt een digitaal formulier/format op de RVO-website te staan.

Belangrijk hierbij is in ieder geval:

- Moet op adresniveau
- Gemeente houdt zelf goede projectadministratie bij.
- SiSa verantwoording (1x per jaar op 15 juli). Tot aan de eindverantwoording in 2027.

Verantwoording en terugvordering

1. Verantwoording zoals bedoeld in art. 17a van de financiële-verhoudingswet
2. Als de SPUK niet, niet volledig of onrechtmatig is besteed; er niet voldaan is aan de verplichtingen; of niet voldoen is aan de verantwoordingsplicht. Dan kan dat gedeelte van het budget teruggevorderd worden.
3. Als er niet aan de informatieplicht is voldaan kan de SPUK ook geheel of gedeeltelijk teruggevorderd worden.

Overzicht budgetten regio Midden-Holland

	Maximaal in 2023	Maximaal in 2024	Totaal aantal woningen dat aangevraagd kan worden	Totaalbedrag dat aangevraagd kan worden (2023+2024)	Gemiddelde WOZ-waarde koopwoningen in 2022
Alphen aan den Rijn					
Bodegraven-Reeuwijk					
Gouda					
Krimpenerwaard					
Waddinxveen					
Zuidplas					

G

Van: "[REDACTED]" <[REDACTED]@odmh.nl> **Document 106**
Verzonden: vrijdag 24 februari 2023 10:58
Aan: "[REDACTED]" <[REDACTED]@zuidplas.nl>; "[REDACTED]" <[REDACTED]@zuidplas.nl>
Cc: "Duurzaam" <duurzaam@zuidplas.nl>
Onderwerp: Regeling SPUK lokale gelden isolatie
Bijlage(n): 230221 Memo marktverkenning partijen SPUK lokale aanpak.docx, Regeling Lokale aanpak.docx

Hoi [REDACTED] en [REDACTED],

Mijn andere collega's zijn inmiddels al bezig met de SPUK gelden voor isolatie die wij waarschijnlijk in het najaar aan gaan vragen en hebben daar deze documenten voor uitgewerkt.

In de bijlage vinden jullie een marktverkenning onderzoek en de voorwaarden van de regeling uitgewerkt. Nu misschien dus nog wat vroeg, maar wie weet vindt de nieuwe programma manager het een goed idee als we toch al voor de zomer een aanvraag doen ☐

Groet, [REDACTED]

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Afdeling Expertise

Omgevingsdienst Midden-Holland | Postbus 45, 2800 AA Gouda | Thorbeckelaan 5, 2805 CA Gouda
088 - [REDACTED] | [REDACTED]@odmh.nl | www.odmh.nl | [@ODMIDDENHOLLAND](https://twitter.com/ODMIDDENHOLLAND)

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Omgevingsdienst Midden-Holland draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.

MEMO

Aan [J], [J]
Van [J]
Betreft Marktverkenning uitvoerende partijen SPUK lokale aanpak isolatie
Datum 24/02/2023

In deze marktverkenning is gekeken welke partijen ondersteuning bieden bij het uitvoeren van de lokale aanpak isolatie. Hiervoor kan vanaf maart 2023 SPUK worden aangevraagd door de gemeente. Voor gemeente Zuidplas gaat het om € [G] waarvan [G] in 2023 wordt uitgekeerd. Om voor te sorteren op de aanvraag van deze SPUK is gekeken welke partijen kunnen helpen bij de uitvoering. Zij zijn daarvoor beoordeeld op de volgende onderdelen:

- Algemene indruk
- Specifieke aanpak voor SPUK lokale aanpak
- Ontzorging
- Doelgroepenbenadering
- Ervaring

Winst uit je Woning

- Biedt een kant en klare meerjarenaanpak aan, met daarin het bepalen van de doelgroep, de beschrijving van de actie(s), de verwachte impact en de planning. Advies aan huis wordt verzorgd door een onafhankelijke intermediair. De methode doet denken aan die van energieklussers, meer dan een subsidieregeling. Advies voor doe-het-zelvers (waardebonsysteem). Ontzorging voor bewoners. Organisatie collectieve inkoopacties met lokale uitvoerende partijen.
- Ervaring: ruime ervaring in collectieve inkoop en andere trajecten i.s.m. gemeenten, ook in Krimpenerwaard

Klimaatroute

- Bieden in overleg een lokale aanpak op maat. Onderdeel van de aanpak is een energieadvies aan huis, opvragen en beoordelen offertes bij vooraf geselecteerd netwerk van leveranciers. Daarbij ontzorging en aangehaakt houden van bewoners. Doelgroepselectie met eigen adviessoftware, interactieve kennissessie met stakeholders om doelgroep verder te specificeren. (Dit klinkt vooral als energie-armoede aanpak, mogelijk aanpasbaar voor SPUK lokale aanpak)
- Ervaring: meer dan 30 gemeenten, ruim 50.000 bewoners

Energieinspectie

- Partnerschap met Essent. Energieinspectie zelf zit in Leeuwarden.
- Duurzaam Wonen programma als kant-en-klaar programma voor SPUK lokale aanpak. Aanpak bestaat uit het versturen van brieven naar selectie van woningeigenaren, die daarna advies kunnen aanvragen. Adviseur aan huis stelt advies en rapport op. Adviseur 'stuurt aan'

op offertetraject en helpt bij vergelijking offertes. Ontzorging bij aanvraag van subsidies en financiering.

- Ervaring: 5 jaar, maar met name in het afgeven van energielabels, ervaring met gemeente-aanpakken onduidelijk

Duurzaam Bouwloket

- Ontzorging van zowel gemeente als bewoners. Kunnen betalingen van subsidies verzorgen. Voor bewoners eenvoudig gekoppeld met het (bestaande) energieloket. Betrekken het lokale bedrijfsleven bij de uitvoering. Open platform met mogelijke maatregelen, daaruit ook monitoring.
- Ervaring: energieloket voor 145 gemeenten

De Energiebespaarders

- Energieadvies (zowel online als fysiek), ontzorging bij offertes, coördinatie van installaties. Online platform dat woningeigenaren koppelt aan lokale installateurs, blijven tijdens installatie ook aanspreekpunt ('online aannemer'). Bieden niet per se samenwerking met gemeenten of traject lokale aanpak aan, maar 'staan overal voor open'.
- Ervaring: werken samen met hypotheekadviseurs, geldverstrekkers en makelaars. (Nog) niet met gemeenten.

Regionaal energieloket

- Met 15 gemeenten bezig aan meerjarenuitvoeringsprogramma (aanbeveling om in een keer op te stellen i.p.v. losse aanpak). Met NIP-configurator kan je activiteiten en gelden uitsplitsen in een Excel-tool. Daarmee kun je het budget verdelen. Bieden een kosteloze voorbereiding aan met een online werksessie (beperkt beschikbaar).
- Ervaring: 8 jaar energieloket voor ruim 100 gemeenten

Verbouwstromen

- Meerjarige non-profit samenwerking tussen Stroomversnelling, Bouwcampus, TKI Bouw & Techniek en TKI Urban Energy. Bedoeld om samenwerkingsverbanden te versterken en nieuwe manieren van werken in de (ver)bouw te versterken.
- In regeling SPUK lokale aanpak isolatie benoemd als samenwerkingspartner bij het gezamenlijk optrekken met andere gemeenten. Kan helpen bij het definiëren van de aanpak en met het verbinden aan relevante partijen.
- Ervaring: nieuwe samenwerking, partijen met ruime ervaring

De WarmteTransitieMakers

- Ondersteuning naar een aanpak en uitvoering voor wijkaanpak en uitvoeringsprogramma. Maatregelenpakket kiezen en inkoopplatform opstellen. Minder in uitvoering/ontzorging bewoners actief.
- Ervaring: 5 jaar, in 30% van Nederlandse gemeenten werkzaam

Over Morgen

- Over Morgen biedt ondersteuning bij het ontwikkelen van een lokale aanpak, onder andere door doelgroepen te definiëren, te inventariseren waar bij bewoners nog een behoefte ligt, verschillende ambitieniveaus en activiteitenprogramma's op te stellen, en alle bevindingen samen te voegen in een lokaal isolatieprogramma. Niet zozeer in uitvoering/ontzorging bewoners actief.
- Ervaring: ruime ervaring in verschillende steden en regio's (o.a. Gouds isolatieprogramma)

Milieu Centraal

- Geen ondersteuning in traject lokale aanpak, wel informatievoorziening voor bewoners.
- Kluswijzers beschikbaar voor doe-het-zelf maatregelen, opgesteld in samenwerking met doe-het-zelddoehetduurzaam.nl (samenwerking bouwmarkten).

Regeling Lokale aanpak (NIP)

De SPUK is bedoeld voor:

- Slecht geïsoleerde koopwoningen. Hieronder wordt verstaan:
 - Label D-G, of
 - Hiermee vergelijkbare energetische staat. Dit betekent dat er twee of meer slecht geïsoleerde onderdelen van het huis zijn:
 - ▢ Vloer/bodem;
 - ▢ Gevel (waaronder spouw);
 - ▢ Dak, zolder- en vlieringvloer;
 - ▢ Ramen.

De SPUK mag ingezet worden voor:

1. Energiebesparende maatregelen (eventueel in combinatie met ventilatiemaatregelen)¹
 - Voor eigenaren zijn dit maatregelen uit 4.5.2:3 van de Regeling nationaal EZK- en LNV-subsidies². Grofweg is dit: dak, zolder of vlieringvloerisolatie; gevelisolatie; glas-, kozijnpaneel- of deurisolatie en spouwmuurisolatie.
 - Voor VvE's gaat het om maatregelen zoals genoemd in art. 7:2 van Subsidieregeling Verduurzaming voor Verenigingen van Eigenaars³. Grofweg is dit: dak, zolder of vlieringvloerisolatie; gevelisolatie; HR-glas-, kozijnpaneel- of deurisolatie, spouwmuurisolatie, vloer- dan wel bodemisolatie.
 - Dit geldt voor maatregelen die zijn uitgevoerd op 1 januari 2023 of later.
 - Er mag ook een subsidie opgezet worden voor doe-het-zelvers, maar dan mogen inwoners dit niet combineren met de ISDE of SVVE.⁴
 - Inwoners kunnen het geld uit deze SPUK combineren met de ISDE, SVVE en/of het warmtefonds.
2. Gerichte ondersteuning, te weten:
 - Advisering over mogelijke isolatiemaatregelen (eventueel in combinatie met ventilatie);
 - Begeleiding van inwoners bij het aanvragen van subsidie-regelingen;
 - Adviseren over of bemiddelen in krediet voor financiering van de te nemen maatregelen;
 - Organiseren van straat- of wijkgerichte of ander grootschalige aanpak.
3. Inzet van ambtelijke capaciteit of inhuur hiervan (projectkosten).

Aanvraag SPUK

Aanvraagblokken:

- 1 maart 09:00 t/m 31 mei 17:00
- 1 september 09:00 t/m 31 oktober 17:00.

Je hebt hier niveau 3 van E-herkenning bij de RVO voor nodig.

¹ Energiezuinige ventilatiemaatregelen = het voor de eerste keer aanleggen van CO2-gestuurde ventilatie OF voor de eerste keer aanleggen van balansventilatie met warmteterugwinning met een rendement van ten minste 90%.

² <https://wetten.overheid.nl/BWBR0035474/2023-01-02>

³ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2022-32650.html>

⁴ Gemeente Den Haag heeft al een tijd een voorbeeld hiervan lopen.

Onderdelen aanvraag:

- Omschrijving van het isolatieprogramma (= aanpak die je wilt gaan opzetten), dat in ieder geval omschrijft:
 - Hoeveel slecht geïsoleerde woningen ze willen helpen.
 - Hoogte van de SPUK (aantal woningen X G)
 - Omschrijving van hoe de gemeente genoeg woningen met een WOZ-waarde van minder dan G in het isolatieprogramma gaat betrekken en hoe je eigenaar-bewoners met een (risico op) energiearmoede gaat bereiken.
 - Hoe verbinding gemaakt wordt met uitvoeringsplannen en focusgebieden.
 - Inschatting hoogte BTW die de gemeente is verschuldigd voor de uitvoering van het programma.
- Indienen via formulier op RVO website.

Verplichtingen

- Je moet voor het aantal woningen dat is opgegeven bij de aanvraag de isolatiemaatregelen (eventueel in combinatie met ventilatiemaatregelen) installeren.
- Minstens 80% van de woningen moet een WOZ-waarde hebben die lager is dan de gemiddelde WOZ-waarde van alle koopwoningen in de gemeente OF lager dan G. Er is geen inkomenseis; maar je mag deze gegevens wel verwerken t.b.v. de aanpak.
- Je mag maximaal G per woning besteden aan isolatie (evt. samen met ventilatie).
TENZIJ:
 - Eén van de eigenaar-bewoners in de schuldhelpverlening zit;
 - Als er tegen één van de eigenaar-bewoners een schuldsaneringsregeling is uitgesproken, of
 - Als één van de eigenaar-bewoners bijzondere bijstand ontvangt.
 - In deze gevallen zit er geen limiet aan te besteden budget per woning.
- De SPUK moet uiterlijk 31 december 2026 uitgevoerd en uitgegeven zijn.
 - Er kan wel maximaal twee keer met 1 jaar verlengd worden als er onvoorziene omstandigheden zijn (bijzondere omstandigheden, zoals bijv. VvE trajecten), waardoor de uitvoering van de activiteiten niet binnen de termijn afgerond kunnen worden (dus dan is de termijn t/m 31 december 2028).

Informatievoorziening

De gemeente moet minstens ieder jaar op uiterlijk 15 maart én 15 september rapporteren over de voortgang. Hiervoor komt een digitaal formulier/format op de RVO-website te staan.

Belangrijk hierbij is in ieder geval:

- Moet op adresniveau
- Gemeente houdt zelf goede projectadministratie bij.
- SiSa verantwoording (1x per jaar op 15 juli). Tot aan de eindverantwoording in 2027.

Verantwoording en terugvordering

1. Verantwoording zoals bedoeld in art. 17a van de financiële-verhoudingswet
2. Als de SPUK niet, niet volledig of onrechtmatig is besteed; er niet voldaan is aan de verplichtingen; of niet voldoen is aan de verantwoordingsplicht. Dan kan dat gedeelte van het budget teruggevorderd worden.
3. Als er niet aan de informatieplicht is voldaan kan de SPUK ook geheel of gedeeltelijk teruggevorderd worden.

Overzicht budgetten regio Midden-Holland

	Maximaal in 2023	Maximaal in 2024	Totaal aantal woningen dat aangevraagd kan worden	Totaalbedrag dat aangevraagd kan worden (2023+2024)	Gemiddelde WOZ-waarde koopwoningen in 2022
Alphen aan den Rijn					
Bodegraven-Reeuwijk					
Gouda					
Krimpenerwaard					
Waddinxveen					
Zuidplas					

G